

vergadering **22**  
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

## **Plenaire Vergadering**

van 2 februari 2022



**Vlaams  
Parlement**

## INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	7
VERONTSCHULDIGINGEN	7
VOORSTEL VAN DECREET van Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht, Karolien Grosemans, Hilâl Yalçın en Annabel Tavernier tot het nemen van dringende maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (IX) – 1117 (2021-2022) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	7
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Liesbeth Homans over het waarborgen van de democratische en politieke rechten van de leden van het Catalaanse parlement – 1120 (2021-2022) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	7
ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de dagprijsmeting bij de Vlaamse woonzorgcentra	8
ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de artsenquota	13
ACTUELE VRAAG van Katja Verheyen aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de mogelijke verkoop van sociale woningen in Gent door de Volkshaard	
ACTUELE VRAAG van Adeline Blancquaert aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de verkoop van sociale woningen - onder meer in Gent - in het kader van de oprichting van eengemaakte woonmaatschappijen	17
ACTUELE VRAAG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het voorstel tot het verplichtend maken van knelpuntopleidingen voor langdurig werklozen	
ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het betrekken van ondernemingen om vacatures in te vullen	23
ACTUELE VRAAG van Filip Dewinter aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de aangekondigde fusie tussen Antwerpen en Borsbeek	31
ACTUELE VRAAG van Jo Brouns aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de stijging van het druggebruik in het verkeer	
ACTUELE VRAAG van Annick Lambrecht aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het stijgend drug- en alcoholgebruik in het verkeer	
ACTUELE VRAAG van Stijn Bex aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de invloed van druggebruik op de verkeersveiligheid	37

ACTUELE VRAAG van Katrien Schryvers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aanpak van grensoverschrijdend gedrag in hogeronderwijsinstellingen	
ACTUELE VRAAG van Johan Danen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aanpak van grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs	45
ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de stijgende energiefactuur	
ACTUELE VRAAG van Sam Van Rooy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de door een studie bevestigde prijsstijgingen door het capaciteitstarief	
ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de invoering van het capaciteitstarief	
ACTUELE VRAAG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de impact van de invoering van het capaciteitstarief	50
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	59
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, wat betreft het voorzien van een strafverzwaring – 960 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	59
Artikelsgewijze bespreking	62
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 10, 12, 13 en 14 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie – 1050 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	62
Artikelsgewijze bespreking	70
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 en de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016, wat betreft het inschrijvingsrecht in het gewoon onderwijs buiten het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en de regelgeving over het LOP en de CLR – 1054 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3	
Algemene bespreking	71
Artikelsgewijze bespreking	83
VOORSTEL VAN DECREET van Maaïke De Rudder, Katja Verheyen, Freya Saeyns, Elke Sleurs, Katrien Schryvers en Koen Daniëls tot wijziging van het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie, wat de gegevensdeling met het OCMW en de samenwerking met de kraamklinieken betreft – 870 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3	
Algemene bespreking	83
Artikelsgewijze bespreking	88
VLAAMSE REGULATOR VAN DE ELEKTRICITEITS- EN GASMARKT Aanstelling van vier leden van de raad van bestuur	88
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	89

VOORSTEL VAN DECREET van Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht, Karolien Grosemans, Hilâl Yalçin en Annabel Tavernier tot het nemen van dringende maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (IX)	
- 1117 (2021-2022) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	89
Algemene bespreking	90
Artikelsgewijze bespreking	102
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Liesbeth Homans over het waarborgen van de democratische en politieke rechten van de leden van het Catalaanse parlement	
- 1120 (2021-2022) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	102
Bespreking	103
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, wat betreft het voorzien van een strafverzwaring	
- 960 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze stemming	107
Hoofdelijke stemming	107
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 10, 12, 13 en 14 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie	
- 1050 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze stemming	107
Hoofdelijke stemming	108
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 en de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016, wat betreft het inschrijvingsrecht in het gewoon onderwijs buiten het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en de regelgeving over het LOP en de CLR	
- 1054 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3	
Artikelsgewijze stemmen	108
Hoofdelijke stemming	111
VOORSTEL VAN DECREET van Maaïke De Rudder, Katja Verheyen, Freya Saeys, Elke Sleurs, Katrien Schryvers en Koen Daniëls tot wijziging van het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie, wat de gegevensdeling met het OCMW en de samenwerking met de kraamklinieken betreft	
- 870 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3	
Artikelsgewijze stemming	111
Hoofdelijke stemming	112
VOORSTEL VAN DECREET van Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht, Karolien Grosemans, Hilâl Yalçin en Annabel Tavernier tot het nemen van dringende maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (IX)	
- 1117 (2021-2022) – Nr. 1	
Artikelsgewijze stemming	112
Hoofdelijke stemming	112

---

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Liesbeth Homans over het waarborgen van de democratische en politieke rechten van de leden van het Catalaanse parlement – 1120 (2021-2022) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	113
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	113
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	116
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	116



**OPENING VAN DE VERGADERING****Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans**

– De vergadering wordt geopend om 14.01 uur.

**De voorzitter:** Dames en heren, de vergadering is geopend.

**VERONTSCHULDIGINGEN**

**De voorzitter:** Minister-president Jan Jambon en minister Lydia Peeters zijn verontschuldigd.

**VOORSTEL VAN DECREET van Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht, Karolien Grosemans, Hilâl Yalçın en Annabel Tavernier tot het nemen van dringende maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (IX)**  
– 1117 (2021-2022) – Nr. 1

**Voorstel tot spoedbehandeling**

**De voorzitter:** De heer Vandaele heeft het woord.

**Wilfried Vandaele (N-VA):** Voorzitter, op basis van artikel 50 van het reglement ...

**De voorzitter:** Welke letter?

**Wilfried Vandaele (N-VA):** Op basis van artikel 50, punt 1, h), van het reglement zou ik graag een voorstel tot spoedbehandeling doen van het voorstel van decreet tot het nemen van dringende maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (IX). De tekst van het voorstel werd reeds gisterochtend bezorgd aan alle fracties en werd – gisternamiddag, dacht ik? – ook al formeel ingediend bij de diensten.

**De voorzitter:** Ja.

**Wilfried Vandaele (N-VA):** Collega Daniëls zal straks motiveren waarom de toevoeging dringend is. Ik dank u.

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Liesbeth Homans over het waarborgen van de democratische en politieke rechten van de leden van het Catalaanse parlement**  
– 1120 (2021-2022) – Nr. 1

**Voorstel tot spoedbehandeling**

**De voorzitter:** Collega's, op basis van artikel 50, punt 1, h), van het reglement heb ik zelf ook een vraag tot spoedbehandeling. Het betreft een voorstel van resolutie van een zekere Liesbeth Homans betreffende het waarborgen van de democratische en politieke rechten van de leden van het Catalaanse parlement. Het gaat om stuk nr. 1120, dat u ook al kunt terugvinden bij de gepubliceerde stukken.

Het incident is gesloten.

**ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de dagprijsmeting bij de Vlaamse woonzorgcentra**

**De voorzitter:** De heer Parys heeft het woord.

**Lorin Parys (N-VA):** Collega's, minister, deze week was er schijnbaar goed nieuws, want de dagprijzen in de woonzorgcentra zijn de afgelopen periode die werd gemonitord, stabiel gebleven. En dat betekent eigenlijk dat het beleid van de Vlaamse Regering met investeringen in personeel, in maatregelen om ervoor te zorgen dat er kon worden geventileerd, in beschermingsmateriaal, zijn vruchten heeft afgeworpen.

Maar, minister, er is een heel belangrijke 'maar'. De foto die werd genomen, eindigt in mei van vorig jaar. En sindsdien is er natuurlijk iets gebeurd. Minister, de energieprijzen zijn door het dak gegaan, de inflatie is gevolgd, en dus lopen de kosten op.

Deze week, gisteren, heeft de Federale Regering een aantal maatregelen bekendgemaakt, waarover ik me verder niet uitspreek. Het zijn een aantal maatregelen die ervoor moeten zorgen dat de energieprijsstijgingen wat worden gemilderd.

Wat is nu het probleem? 105.000 Vlamingen die kwetsbaar zijn, die oud zijn, die in een woonzorgcentrum of in een assistentiewoning wonen, zijn vergeten. Ze hebben geen recht op een sociaal tarief, ze hebben geen recht op de btw-verlaging op elektriciteit en ze hebben geen recht op de 100 euro energiecheque.

Nu zou je kunnen zeggen: 'Goed, zij wonen in een woonzorgcentrum, heeft dat woonzorgcentrum dan geen recht op een aantal van die tegemoetkomingen?' Het antwoord is 'nee', want zij worden gecatalogeerd als een onderneming, maar ze kunnen in de praktijk hun btw niet recupereren.

Minister, het beleid en het engagement van het regeerakkoord was om die dagprijs in een woonzorgcentrum betaalbaar te houden. U hebt 150 miljoen euro extra voorzien voor kwaliteit, voor personeel om ervoor te zorgen dat die ambitie ook effectief kan worden waargemaakt.

Maar nu, minister, is er een probleem, en dat probleem valt eigenlijk makkelijk samen te vatten. Als je oud bent en in een woonzorgcentrum woont, dan zul je dit jaar meer voor je elektriciteit betalen dan de rest van Vlaanderen. En dat, minister, is onaanvaardbaar.

Ik wil u vragen om snel spoedoverleg te hebben met uw collega Van Peteghem en met de eerste minister, om ervoor te zorgen dat we dat engagement uit het Vlaamse regeerakkoord om die dagprijs betaalbaar te houden, kunnen realiseren.

**De voorzitter:** Minister Beke heeft het woord.

**Minister Wouter Beke:** Dank u wel, collega Parys.

De betaalbaarheid van de factuur voor onze bewoners in de woonzorgcentra is voor ons als Vlaamse Regering inderdaad een bijzonder belangrijk thema. U weet dat wij dat elk jaar monitoren. We hebben vorige week die cijfers bekendgemaakt, en daaruit blijkt dat de prijzen in onze woonzorgcentra nagenoeg niet gestegen zijn.

Dat heeft te maken met verschillende zaken. Ten eerste weet u dat wij een strenge dagprijscontrole doen. Wat mij betreft, kunnen we daar nog een aantal stappen verder in zetten. Ten tweede – en u hebt daar ook aan gerefereerd – hebben wij de voorbije twee jaar in moeilijke omstandigheden heel wat geld op



tafel gelegd om onze woonzorgcentra te compenseren, zodat, wanneer men met minder bezetting zat omdat er bewoners naar een ziekenhuis werden overgebracht of omdat er minder bewoners waren aangezien er geen nieuwe intakes konden gebeuren vanwege corona, ze dit niet zouden verhalen op de bewoners, en ten tweede, zodat men bij een mindere bezetting met het personeel meer zorg zou kunnen geven. Want als je minder bedden hebt en je behoudt je personeel, dan heb je uiteindelijk meer personeel per bewoner.

Alles samen heeft dat 245 miljoen euro gekost en dan spreek ik nog niet over een aantal andere zaken, zoals het beschermingsmateriaal en de investeringen in de ventilatie en dergelijke meer. Het was belangrijk om te zien in de monitoring van het voorbije jaar dat de woonzorgcentra hun prijzen effectief niet hebben verhoogd want anders zou de Vlaamse Regering zich wel een beetje bekocht hebben gevoeld, namelijk aan de ene kant veel geld op tafel leggen en aan de andere kant zien dat de prijzen worden verhoogd. Dat is niet gebeurd en dat is een goede zaak.

Daarmee is de kous niet af wat betreft de Vlaamse inspanningen. Er zijn nog een aantal andere zaken in het Vlaamse regeerakkoord die we in deze legislatuur willen uitvoeren. Naast de strengere dagprijsccontrole is er het zorgbudget voor ouderen en last but not least hebben we een sociaal akkoord afgesloten waarin we bijkomend personeel financieren om op die manier de financiële druk van de woonzorgcentra weg te kunnen nemen en de betaalbaarheid te kunnen garanderen. Ik kom straks in de tweede ronde nog terug op een aantal andere zaken.

**De voorzitter:** De heer Parys heeft het woord.

**Lorin Parys (N-VA):** Minister, het is allemaal juist wat u zegt. Dat is goed beleid, maar het issue waar we ons vandaag over moeten uitspreken, is het feit dat er een nieuwe stuitende ongelijkheid ontstaat tussen oudere Vlamingen die in een woonzorgcentrum of in een assistentiewoning wonen en de rest van Vlaanderen, die minder zullen betalen voor hun energiefactuur dan onze kwetsbare ouderen. Mijn vraag aan u is om spoedoverleg te hebben met uw collega Van Peteghem en met de eerste minister om ervoor te zorgen dat we daar een mouw aan passen.

Verder maak ik me heel veel zorgen, minister, over het aantal dagprijsex-indexeringen dat vandaag in aanvraag is bij de administratie. U kunt wellicht zeggen hoeveel er in de pijlpijn zitten of sinds mei al zijn toegekend. We gaan naar een situatie waarin mensen tot zelfs honderd euro per maand extra zouden moeten betalen voor hun woonzorgcentrum in de volgende periode waarover we binnen een jaar verslag krijgen. Minister, de vraag is of het niet verstandig is om die inflatie niet één keer per jaar, zoals de decreetgeving het vandaag toelaat, maar ze in tijden van uitzonderlijke inflatie in stapjes te kunnen doorrekenen aan de bewoners, zodat ze niet in een keer honderd euro per maand extra moeten betalen.

**De voorzitter:** De heer De Reuse heeft het woord.

**Immanuel De Reuse (Vlaams Belang):** 'Rusthuis wordt onbetaalbaar', was vorige week in de Krant van West-Vlaanderen de titel van een heel dossier gewijd aan de betaalbaarheid van de woonzorgcentra. De prijzen zijn met 12 procent gestegen in de laatste zes jaar. In West-Vlaanderen passen de OCMW's 1,4 miljoen euro bij. Dat zal niet anders zijn in de andere provincies.

Minister, de mensen zijn ongerust of ze de factuur wel kunnen betalen als ze naar het woonzorgcentrum moeten. Daar komen nu de stijgende energieprijzen bij. Die treffen de hele bevolking, maar ongetwijfeld ook de bewoners in de

woonzorgcentra. We moeten ons daar geen illusies over maken. Volgens de eerste berekeningen gaat het hier over 2 tot 3 euro per dag op de dagprijs. Dat komt neer op minimum 60 tot 90 euro op een maandprijs van gemiddeld 1.800 euro. Dat is al een heel hoge factuur en zeker met een gemiddeld pensioen niet meer te betalen. Mijn vraag is dan ook heel eenvoudig, minister: zorg ervoor dat de factuur betaalbaar wordt en zorg er met uw federale collega's voor dat het minimumpensioen van 1.500 euro er komt.

**De voorzitter:** Mevrouw Schryvers heeft het woord.

**Katrien Schryvers (CD&V):** Collega's, de betaalbaarheid van de woonzorgcentra is ook voor ons en voor de Vlaamse Regering een heel grote prioriteit. De minister heeft het al gezegd. Er zijn al heel wat stappen gezet. Ik denk bijvoorbeeld aan VIA 6 (Vlaams intersectoraal akkoord). Er worden heel wat bijkomende mensen tewerkgesteld. Woonzorgcentra worden gefinancierd in functie van onder meer de zorgwaarde. Er is de planning om het zorgbudget voor ouderen in een woonzorgcentrum niet meer afhankelijk te maken van de zorggraad omdat iedereen dezelfde behoeften heeft in een woonzorgcentrum of toch zwaar zorgbehoevend is. Tijdens de coronacrisis zijn er compensaties geweest enzovoort.

Die hebben natuurlijk allemaal een impact en die moeten er allemaal mee voor zorgen dat die dagprijs onder controle wordt gehouden. In die dagprijs zitten heel wat verschillende componenten en energie is er daar een van. We maken ons inderdaad allemaal zorgen over die stijgende energieprijzen.

Minister, mijn bijkomende vraag aan u is hoe u de woonzorgcentra, zeker de oudere woonzorgcentra, kunt ondersteunen om aan de slag te gaan om energiezuiniger te kunnen worden.

**De voorzitter:** De heer Vaneekhout heeft het woord.

**Jeremie Vaneekhout (Groen):** Minister, de torenhoge energieprijzen zijn een molensteen aan de nek van de hele samenleving. We zien dat bij gezinnen, bij bedrijven, maar we zien dat inderdaad ook bij de woonzorgcentra en trouwens ook in bijvoorbeeld het onderwijs.

Het is heel duidelijk dat Vlaanderen bevoegd is voor de woonzorgcentra. Vlaanderen wilde autonoom bevoegd zijn voor zijn welzijnssector, en ik denk dat dat een goede zaak is, maar dan kijk ik dus niet alleen naar het federale niveau om te weten wat zij zouden kunnen doen. Het lijkt me een grote opdracht om een extra inspanning te doen om de prijzen van de woonzorgcentra in eigen beheer betaalbaar te houden en om een warm Vlaanderen voor al onze bewoners van woonzorgcentra te garanderen.

Minister, mijn vraag is dan ook vooral dat u niet alleen kijkt naar het federale niveau, maar wat u op het Vlaamse niveau zult doen om de betaalbaarheid van de woonzorgcentra te garanderen.

**De voorzitter:** De heer Anaf heeft het woord.

**Hannes Anaf (Vooruit):** Collega's, laat ons er vooral geen goednieuwsshow van maken. Een beperkte stijging is goed maar een beperkte stijging van veel te veel is nog altijd veel te veel. Die dagprijzen liggen op vele plaatsen al veel te hoog om die met een gewoon pensioen te kunnen betalen. Dat die dagprijzen het laatste jaar niet veel zijn gestegen, heeft inderdaad te maken met de coronasubsidies – goed dat die er waren – maar ook met een heel aantal kortingen die zijn gegeven. Laat ons daar even bij stilstaan: die kortingen geven aan dat er nog altijd excessen zijn in die dagprijs. Vandaar nogmaals de vraag, minister, om

daarop toe te zien, om te zorgen dat mensen niet te veel betalen voor de zorg die ze nodig hebben.

Verder ben ik het ermee eens dat we moeten bekijken wat er op Vlaams niveau kan gebeuren. Het ging al over de inflatie die misschien beperkter of gespreid in de tijd kan worden doorgerekend in de rusthuisfactuur, maar u kunt ook zelf dingen doen, minister. U kunt bijvoorbeeld een extra indexering doorvoeren of de zorgbudgetten verhogen, want dan komt het automatisch terecht bij de rusthuisbewoners die dat het meest nodig hebben. Ik denk dat dit ook kan helpen om die stijgende energieprijzen, ook voor rusthuisbewoners, haalbaar te houden.

**De voorzitter:** Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

**Lise Vandecasteele (PVDA):** Minister, die rusthuisfacturen doen duizelen en heel veel ouderen kunnen met hun pensioen het rusthuis niet betalen. De gemiddelde rusthuisprijs bedraagt nu 1850 euro per maand, en dan rekenen we daar nog niet de supplementen bij die de mensen elke maand moeten betalen voor de kapper, de geneesmiddelen, de dokter. Het gemiddelde pensioen ligt bijna 800 euro onder de gemiddelde rusthuisprijs. Dat is niet normaal. Normaal zouden mensen met hun pensioen op zijn minst toch een rusthuis moeten kunnen betalen. Ik denk dat het echt tijd is voor een maximumfactuur waarbij we zien dat de rusthuisfactuur niet over het pensioen gaat.

De facturen zijn nu al heel erg hoog, maar ze zullen nog hoger worden. De stijgende energieprijzen zullen zorgen voor hogere facturen voor de bewoners. Het is dan ook belangrijk, minister, dat u een antwoord formuleert op de vraag hoe u dat zult oplossen. Hoe zult u voorkomen dat die rusthuisfactuur nog eens met een paar honderd euro stijgt?

**De voorzitter:** De heer Vande Reyde heeft het woord.

**Maurits Vande Reyde (Open Vld):** Dit is inderdaad een heel belangrijk onderwerp en we moeten er alles aan doen om die dagprijs in de gaten te houden. Ik deel de analyses van de collega's dat we daar snel moeten monitoren. Ik vind de analyse van de heer Parys, dat we eventueel naar een snellere monitoring moeten gaan dan de jaarlijkse die we gewend zijn, wel nuttig. Onze vraag is dan ook of u bereid bent om eventueel te bekijken hoe we die dagprijs op regelmatige basis kunnen nagaan om te zorgen dat die verhogingen niet in één keer op de kap van onze senioren terechtkomen.

**De voorzitter:** Minister Beke heeft het woord.

**Minister Wouter Beke:** Collega Vandecasteele, collega De Reuse, ik begrijp de oproep om aan de Federale Regering te vragen om werk te maken van de uitvoering van het federale regeerakkoord. Ik zal dat met plezier doen. Daarin staat geschreven dat de minimumpensioenen 1500 euro moeten bedragen. Ik heb het eens nagevraagd en in april zal dat 1473 euro zijn, we zijn er dus dichtbij. Ik zal verder uw steun aan het federale regeerakkoord vanuit extreem-links en extreemrechts overmaken.

Want pensioenen zijn natuurlijk belangrijk. Ze zijn ontzettend belangrijk maar ze behoren niet tot de verantwoordelijkheden van het Vlaams Parlement. De btw behoort ook niet tot de verantwoordelijkheden van het Vlaams Parlement. Wij hebben dit ook besproken toen de discussies over de energieproblematiek aanhangig werden gemaakt in de Federale Regering. Maar ik stel, samen met u, vast dat dit finaal niet weerhouden werd. Uitleg kan ik u daar niet over verschaffen, dat moet gebeuren aan de overkant van de straat.

Er zijn natuurlijk een aantal zaken die hier voor ons wel belangrijk zijn. Collega Schryvers, u hebt terecht gezegd dat de beste manier om op energie te besparen is ervoor zorgen dat er minder energie wordt verbruikt. Dat is niet altijd mogelijk. Zeker voor mensen die wonen in een ouder huis is het een gigantische uitdaging om dat soort extra investeringen te doen met een klein pensioentje. Maar in de ouderenzorg, in onze woonzorgcentra hebben we daar wel een belangrijke prioriteit van gemaakt. Wij voeren energiescans uit en we responsabiliseren en mobiliseren om over te gaan tot nieuwbouw of vernieuwbouw. Dat betalen we dan ook terug, met belangrijke resultaten. Voorkomen is beter dan genezen. Minder energie verbruiken is beter dan te moeten kijken hoe men dat kan compenseren. Dat is een lijn. Dat is geen nieuwe lijn, dat is een lijn die al een tijdje getrokken is maar die haar belang in tijden als deze natuurlijk absoluut aantoot.

Wat het zorgbudget voor ouderen betreft, is het een belangrijke bekommernis hoe we dat gaan betalen, zelfs met een pensioen van 1500 euro in de toekomst. Daarom hebben wij in het Vlaams regeerakkoord ingeschreven dat we dat zorgbudget voor ouderen willen verhogen. Ik zal daartoe ook de initiatieven nemen. We hebben dat in het regeerakkoord afgesproken en dat staat ook in de meerjarentabellen ingeschreven, zoals u weet. We zullen dus met een voorstel naar de regering gaan om dat te doen. Dat betekent ongeveer 400 euro per maand extra aan zorgbudget, in het kader van de Vlaamse sociale bescherming.

Ik herhaal dat we een sociaal akkoord afgesloten hebben. In het verleden zei men: wij moeten hogere prijzen vragen want wij moeten ons personeel betalen en de Vlaamse overheid financiert niet al dat personeel. Daarom hebben we VIA 6 (Vlaams Intersectoraal Akkoord) afgesloten. Wij betalen dat nu. Het grootste probleem vandaag voor de woonzorgcentra is niet de betaalbaarheid van de medewerkers, maar het vinden van medewerkers om de arbeid effectief te kunnen uitvoeren. Zoals u weet, hebben we daarom eind vorig een actieplan (zij)instroom opgemaakt, buiten alle inspanningen die gebeuren om de instroom via het onderwijs te vergroten en de job aantrekkelijker te maken. We hebben daar gisteren in de commissie nog een interessante gedachtewisseling over gehad. Het ging bijvoorbeeld over de vraag wat we nu kunnen doen met de vrijwilligers in onze vaccinatiencentra. Wel, er zijn allicht wel wat vrijwilligers in de vaccinatiencentra die, nu ze het daar gezien hebben, zich niet enkel vrijwillig willen inzetten in de zorg en zich geappelleerd voelen. Met het actieplan (zij)instroom kunnen we deze mensen appelleren om uiteindelijk met een opleiding in die zorg terecht te komen. Dat lijkt mij ook wel een bijzonder belangrijke zaak te zijn. Ik kijk even op mijn blaadje. Ik denk dat ik daarmee de meeste vragen beantwoord heb, voorzitter.

**De voorzitter:** Ik heb gelezen dat u niet mag aflezen, minister.

**Minister Wouter Beke:** Excuseer, voorzitter, maar ik wilde zo volledig mogelijk zijn.

**De voorzitter:** De heer Parys heeft het woord.

**Lorin Parys (N-VA):** Minister, ik heb drie opmerkingen. Eerst en vooral: wie het terrein goed kent en veel in een woonzorgcentrum komt, weet dat de vraag die vandaag aan hen gesteld wordt om te ventileren, vaak neerkomt op het feit dat ramen en deuren moeten worden opengezet. Dat betekent nog hogere energiefacturen voor een woonzorgcentrum en de bewoners.

Ten tweede, minister, heb ik u niet horen antwoorden – maar dat kan op een later ogenblik nog – op de vraag om te bekijken of we die shock van die eenmalige jaarlijkse indexering kunnen opvangen door een ander systeem, dat geleidelijker werkt.

Ten derde, minister, en dat vind ik het meest kwalijke: mijn verstand is echt te klein om te begrijpen waarom 105.000 Vlamingen die oud en kwetsbaar zijn en in een woonzorgcentrum wonen, dit jaar meer zullen moeten betalen voor hun energie dan de rest van Vlaanderen.

Wat ik nog veel erger vind, minister, is wat u hebt gezegd in uw antwoord. U hebt gezegd: 'ik heb daarover gesproken met mijn federale collega's.' Ik dacht dat het een vergetelheid was, maar ik vind het nog veel erger wanneer het een bewuste beslissing is, zoals blijkt uit uw antwoord. Als er inderdaad overleg over is geweest met de bevoegde federale instanties, die toch al hebben beslist om die 105.000 Vlamingen in de kou te laten staan, dan vind ik dat nog veel erger. *(Applaus bij de N-VA)*

**De voorzitter:** De actuele vraag is afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de artsenquota**

**De voorzitter:** De heer Daniëls heeft het woord.

**Koen Daniëls (N-VA):** Minister, hier staan we weer met de artsenquota. Eigenlijk is het een weerkerende vraag, telkens opnieuw, waarbij we vaststellen dat in afspraken die op het federale niveau zijn gemaakt over hoeveel RIZIV-nummers naar Vlaanderen en naar Wallonië komen, telkens opnieuw, jaar na jaar na jaar, die quota niet worden gerespecteerd aan Waalse kant.

Aan de Vlaamse kant hebben wij gezegd: neen, wij willen daar onze verantwoordelijkheid in nemen. Dus nemen wij al lang de moeilijke beslissing om een toelatingsexamen voor geneeskunde in te voeren. Telkens opnieuw zijn er Vlaamse jongeren die er net niet in geraken, niet omdat ze de capaciteiten niet hebben, maar omdat het aantal RIZIV-nummers er niet is.

Telkens opnieuw motiveren we dat. Onder andere in het kader van de prestatie-geneeskunde weten we dat als er te veel artsen zijn, de kans bestaat op medische overconsumptie en dus zeer grote uitgaven voor de ziekteverzekering en dus voor ons allemaal.

Uiteraard kennen we allemaal links en rechts verhalen en doen we vaststellingen over tekorten aan bepaalde specialismen zoals oncologen, geriaters, psychiaters, kinderpsychiaters, en in bepaalde regio's huisartsen en tandartsen. We moeten onder andere ook kijken naar de subquota.

Minister, ik blijf toch met een vraag zitten, net als alle hier aanwezige collega's. Tegen eind januari zou er nu een beslissing gekomen zijn voor de filter, en voor het responsabiliseringsmechanisme. Ik stel vast dat het er niet is op het federale niveau. Dus zou er worden opgetreden met een interfederale actie.

Minister, ik heb een heel concrete vraag: zult u zelf actie ondernemen om druk te zetten zodat de interfederale werkgroep en dus het sanctioneringsmechanisme alsnog wordt geactiveerd in het kader van de overtallen aan Waalse artsen, zodat dat eindelijk wordt rechtgezet?

**De voorzitter:** Minister Beke heeft het woord.

**Minister Wouter Beke:** Daarnet kreeg ik een vraag over het energieakkoord van de Federale Regering waarop ik moest antwoorden, en nu gaat het over artsenquota, waarover de federale minister van Volksgezondheid met de andere deelstaten tot een akkoord probeert te komen. Hij hoeft niet met ons tot een

akkoord te komen, zoals u weet, collega Daniëls. Wij hebben, zoals u bloemrijk hebt omschreven, een ingangsexamen voor onze studenten.

U weet wat het standpunt van de Vlaamse Regering is, en dat is onveranderd, dat is dat wij willen dat ook de Franse Gemeenschap zo'n ingangsexamen organiseert, zoals Vlaanderen dat al sinds jaar en dag doet. Daarover hoeft de minister van Volksgezondheid niet met ons te overleggen. Hij moet daarover met de Franse Gemeenschap onderhandelen. Als hij daarmee een akkoord heeft, vermoed ik dat hij zal nagaan wat de volgende stappen kunnen zijn.

Ons uitgangspunt is sinds de zomer gekend en het is onveranderd. Het is aan de federale minister van Volksgezondheid om uit te zoeken of hij de Franstalige collega's daartoe kan bewegen. Als dat het geval is, zullen we dat in de schoot van de Vlaamse Regering bespreken en appreciëren.

**De voorzitter:** De heer Daniëls heeft het woord.

**Koen Daniëls (N-VA):** Minister, ik stel u natuurlijk deze vraag omdat dat ook impact heeft op ons, op Vlaanderen, want wij krijgen nu stelselmatig een beetje meer om de grote tekorten die we de afgelopen jaren hebben opgelopen, en dus ook de impact, recht te zetten. Dat is voor ons wel degelijk van belang.

Ten tweede, collega's, ik heb zelf met heel wat collega's moeten strijden om in het Waasland een extra NMR-toestel (nucleaire magnetische resonantie) te krijgen. Dat zit ook in de federale deal. Collega Sleurs heeft recent nog de vraag gesteld over de acute beroertezorg, waarvoor er slechts zeven centra in Vlaanderen en vijf in Wallonië zijn. Minister, dat zijn allemaal punten in het kader van ons Vlaanderen om op tafel te kloppen en om op die momenten ook gelijkheid te eisen, want we blijven als Vlaanderen telkens maar opnieuw toegeven en jaknikken. Mijn vraag is heel duidelijk: klop op tafel. Mijn bijkomende vraag luidt: hoever staan we met de Vlaamse subquota, met de verdere uitklaring daarvan?

**De voorzitter:** De heer Warnez heeft het woord.

**Brecht Warnez (CD&V):** Collega Daniëls, uiteraard hebt u gelijk – nu is uw dag goedge maakt zeker. We hebben met deze meerderheid altijd gezegd dat de manier van werken in Wallonië niet is zoals wij willen werken. Het is leuk om iedereen aan een opleiding van arts en tandarts te laten beginnen en dan gewoon een RIZIV-nummer te geven, maar dat is natuurlijk geen goed beleid. In Vlaanderen doen we dat anders. Het allerbelangrijkste voor mij en onze fractie blijft dat we voldoende artsen en in het bijzonder ook huisartsen in Vlaanderen hebben. Als je met huisartsen spreekt, hoor je dat de werkdruk ongelooflijk groot is. Heel veel artsen hebben een patiëntenstop. Uiteraard is dat een teken aan de wand, want iedereen verdient dicht bij huis goede zorg en een goede sterke huisarts. Collega's, we hebben een historisch tekort dat stapsgewijs en uiteraard het liefst zo snel mogelijk weggewerkt moet worden. Ik wil in dit parlement dan ook iedereen oproepen om op een constructieve manier te werken om dat historisch tekort weg te werken, op welk niveau dan ook.

**De voorzitter:** Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

**Lise Vandecasteele (PVDA):** Er is inderdaad een groot tekort aan huisartsen. Drie op vier gemeentes zijn huisartsarm en zeker met deze coronapandemie, waarbij de huisartsen onvoldoende ondersteuning ondervinden, haken er heel veel af. Maar minister en collega Daniëls, het probleem is niet om hierover een robbertje te gaan vechten met Wallonië om te zeggen 'zij hebben er veel te veel, wij hebben er te weinig'. De oplossing is net om de quota federaal, voor het hele land, serieus op te trekken. We gaan het probleem van de schaarste in Wallonië niet oplossen door een herverdeling van de schaarste. We moeten zien dat er in

het totaal veel meer huisartsen afstuderen, waardoor we zowel het huisartsentekort in Wallonië als in Vlaanderen kunnen oplossen, zodat iedereen een huisarts in de buurt kan hebben.

**De voorzitter:** De heer Vande Reyde heeft het woord.

**Maurits Vande Reyde (Open Vld):** Collega Daniëls, ik ga uw dag helemaal maken, want ik geef u voor een tweede keer gelijk. Dit is een oud probleem, dat opgelost moet worden. Onze Franstalige vrienden komen keer op keer de afspraken niet na en overschrijden de quota die er zijn. Ze laten te veel studenten in de geneeskundige richting instromen. Mevrouw Vandecasteele, voor alle duidelijkheid: dat is geen robbertje vechten met de Franstaligen, dat zijn gewoon afspraken die niet nagekomen worden. De onderhandelingen daarvoor duren nu al een tijdje. Er is ook over wetgeving gestemd in de vorige regering. Er is inderdaad een stok achter de deur. Als er geen resultaat uit die onderhandelingen komt, dan zijn daar bepaalde sancties aan verbonden. Minister, ziet u die onderhandelingen nog goed komen? Denkt u dat het tot een akkoord zal komen? Zo niet, vindt u dat we die stok achter de deur moeten invoeren om ervoor te zorgen dat de afspraken over de quota gegarandeerd worden?

**De voorzitter:** De heer Vaneekhout heeft het woord.

**Jeremie Vaneekhout (Groen):** Collega's, het is een terechte problematiek. Voor alle duidelijkheid: de federale en de Vlaamse minister hebben onze steun om daar de oplossing voor te zoeken en om dat gesprek succesvol proberen af te ronden. Dat mag zeer duidelijk. Maar ik ga ervan uit dat we vooral in het Vlaams Parlement zitten om te kijken wat we op dat gebied op Vlaams niveau kunnen doen. Minister, de crisis heeft toch wel des te meer aangetoond dat onze eerstelijnszorg en onze huisartsen enorm onder druk staan. Plant u nog extra initiatieven? Want de noodkreten van de huisartsen dat het onhoudbaar is, blijven komen. Dat heeft niet alleen met COVID-19 te maken. Er is al verwezen naar de huisartsarmoede, de eerstelijnszorgarmoede die in Vlaanderen dreigt te ontstaan. Welke initiatieven neemt u nog voor het huisartsenberoep dat toch cruciaal gebleken is de voorbije jaren, ook als het gaat over vertrouwen in vaccinatie? Hoe wilt u zorgen dat we daar binnen een aantal jaren niet gewoon blind tegen een muur lopen?

**De voorzitter:** De heer De Reuse heeft het woord.

**Immanuel De Reuse (Vlaams Belang):** De Artsenkrant schreef het al: het is weer niet gelukt, 'parole, parole, parole.' De essentie is simpel. Collega Daniëls heeft het duidelijk geschetst. De artsenquota zijn er om de overconsumptie van de zorg tegen te gaan. De Franstalige Gemeenschapsregering weigert nu al meer dan twintig jaar om de artsenquota, een regel die trouwens geldig is voor iedereen, ook voor ons, toe te passen, met als gevolg een overschot aan artsen ginder.

Doordat zij weigeren hun verantwoordelijkheid op te nemen, belandt finaal de factuur natuurlijk weer bij de Vlaming. Dit dossier is dan ook een schoolvoorbeeld van hoe het in dit land werkt. Voor ons is het duidelijk. Als Franstalig België verder wil gaan met een overtal aan artsen, dan is het ook logisch dat zij de gevolgen daarvan dragen.

Minister Beke, wij vragen u de volgende boodschap over te brengen. Als zij dat willen doen, zeg dan aan uw Franstalige collega dat zij dat dan ook zelf mogen betalen.

**De voorzitter:** Mevrouw Goeman heeft het woord.

**Hannelore Goeman (Vooruit):** Collega's, we zijn twee vragen ver en we hebben twee keer een vraag gekregen van N-VA'ers, die dit forum vooral gebruiken om de Federale Regering te bashen. Ik zou van de N-VA toch denken dat ze dit parlement wat meer au sérieux nemen en het hebben over kwesties die in Vlaanderen aan de orde zijn.

Mijnheer Daniëls, we hebben het over deze kwestie al vaker gehad, ook in de commissie. *(Opmerkingen)*

Ik denk dat het woord aan mij is. U weet dat we het eens zijn over het feit dat er moet worden gewerkt aan een betere planning van het medische aanbod in ons land. U weet dat wij ook voorstander zijn van een beheersing van dat aanbod, inderdaad via de instroom in de studies. Dat geldt ook voor minister Vandenbroucke. Dat gebeurt inderdaad op dit moment al in Vlaanderen via de planningscommissie. En er is op dit moment intens overleg met de Franse Gemeenschap om ook daar een akkoord te krijgen. En dat is uiteindelijk waar het over gaat.

Ik denk dat het geen zin heeft om daarover de polemiek hier op te poken. Er moet gewoon een oplossing komen. En dat is meer dan van de vorige regering kan worden gezegd. *(Applaus bij Vooruit)*

**De voorzitter:** Minister Beke heeft het woord.

**Minister Wouter Beke:** Collega's, ik denk dat we elkaar niet moeten overtuigen en dat we daar eigenlijk allemaal wel op dezelfde golflengte zitten. Dit is een al zeer lang aanslepend probleem. We slepen dat al heel lang met ons mee en dat behoeft dringend een oplossing. Dat is ook wat wij vorig jaar als Vlaamse Regering gezegd hebben in overleg met minister Frank Vandenbroucke, waarbij zowel collega Ben Weyts als ik zelf aanwezig was. We hebben daar onze positie duidelijk gemaakt. We hebben gezegd dat men in eerste instantie een akkoord moest bereiken met de Franse Gemeenschap. Dat is van een ontzettend groot belang. Als hij daar een akkoord bereikt over het ingangsexamen, dan zijn we een grote stap vooruit. Maar dat moet daar gebeuren. Dat moet hij niet met ons doen. Dat moet hij daar doen. We zijn het er allemaal over eens dat dat een ontzettend belangrijk element is.

Ten tweede is er het interfederale orgaan. U hebt er ook naar verwezen. Wat zijn nu de behoeften van de toekomst? Hoe gaan we dat nu meten? Wat hebben we nu nodig, niet alleen in de verhouding tussen huisartsen en artsen, maar ook tussen de specialisten? En dan komen we op het verhaal van de subquota. We hebben zopas een advies gekregen, collega Daniëls. Ik zal dat samen met collega Ben Weyts bestuderen en dan zullen we met een voorstel naar de Vlaamse Regering gaan, om daar de nodige stappen rond de zetten.

Dat is inderdaad belangrijk. Ik denk dat we er allemaal bij gebaat zijn dat we daar tot een akkoord kunnen komen. Alleen zit ik hier om de belangen van onze Vlaamse Gemeenschap te verdedigen. Ik moet niet de belangen van de Franse Gemeenschap verdedigen. Wij zijn in eerste instantie ook niet geïsoleerd in dit dossier. Het is de Franse Gemeenschap die geïsoleerd is in dit dossier. Het is de Franse Gemeenschap die moet 'bougieren'. En het is ook aan minister Vandenbroucke om daar druk op te zetten. Vorig jaar heeft hij daar een voorstel rond gedaan. Hij heeft gezegd dat als de Franse Gemeenschap niet bougeert, er een aantal duidelijke consequenties zullen zijn voor die studenten. Ik neem aan dat als de Franse Gemeenschap niet bougeert, de consequenties die toen op tafel zijn gelegd, dan ook zullen worden getroffen.

**De voorzitter:** De heer Daniëls heeft het woord.

**Koen Daniëls (N-VA):** Dank u wel, collega's.



Collega Goeman, het valt mij wel op dat u zegt: 'We zijn het er allemaal over eens, maar u mag mij er vooral geen vragen over stellen. Maar er zijn wel te weinig huisartsen en artsen. Daar zijn we wel het over eens.' Bepaalde subquota, die we niet hebben in onze centra geestelijke gezondheidszorg, de jeugdpsychiaters, de kinderpsychiaters: dat zijn wel bevoegdheden die hier thuishoren. Wij dragen de gevolgen daarvan. Wij dragen hier de gevolgen daarvan. Dus stop met te zeggen dat het alleen daar effect heeft.

Ik stel vast dat geen goed beleid, collega Warnez, waarbij men start en men op het einde van de rit toch nog een RIZIV-nummer krijgt, toch wordt beloofd. Ik stel vast dat wij dat altijd maar heel braaf vragen voor bijvoorbeeld extra medische apparatuur, zoals een MR-scanner. Die beroert de zorgcentra. Wij vragen dat heel braaf aan het federale niveau, die zeggen 'neen' en dan zeggen wij 'ja, spijtig, we krijgen het niet'.

Beste collega's, het moment is gekomen, mevrouw Goeman, om aan uw federale minister te zeggen 'pas die sanctie toe'. Aan u, minister Beke, is het om te zeggen: 'Het is genoeg geweest, er is genoeg gepraat. Wij moeten verder en we hebben in Vlaanderen ook tekorten die we moeten oplossen. Laat het ons loslaten en de tekorten zo invullen.' Is dat dan goed beleid? Nee toch? (*Applaus bij de N-VA*)

**De voorzitter:** De actuele vraag is afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Katja Verheyen aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de mogelijke verkoop van sociale woningen in Gent door de Volkshaard**

**ACTUELE VRAAG van Adeline Blancquaert aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de verkoop van sociale woningen - onder meer in Gent - in het kader van de oprichting van eengemaakte woonmaatschappijen**

**De voorzitter:** Mevrouw Verheyen heeft het woord.

**Katja Verheyen (N-VA):** Voorzitter, minister, collega's, een goede middag, afgelopen maandag konden we in diverse media lezen dat Volkshaard, een sociale huisvestingmaatschappij (SHM) onder meer actief in het arrondissement Gent-Eeklo, 3500 sociale woningen in Gent wil gaan verkopen. Ze doen dit naar aanleiding van de grote fusieoperatie waarbij het versnipperd landschap van de SHM's, de sociale verhuurkantoren (SVK's) en de sociale woonmaatschappijen moeten samengaan in één grote woonmaatschappij per gemeente. Omdat Volkshaard er blijkbaar voor gekozen heeft om uit Gent zelf weg te trekken, moeten ze de sociale woningen van de hand doen.

Concreet gaat het over ruim 3500 sociale woningen, dat is meer dan de helft van het volledige patrimonium. Het zijn woningen die Volkshaard eigenlijk kan inbrengen in ruil voor aandelen, maar waar ze expliciet kiezen voor de centen. Volgens de eerste ramingen zou het gaan om een bedrag van ongeveer 350 miljoen euro. Dat is een gigantisch bedrag, collega's, dat de stad niet kan maar ook niet wil betalen. Als gevolg dreigen heel wat sociale woningen verloren te gaan op grondgebied Gent. Dat is natuurlijk niet de bedoeling.

Ik denk dat u mijn bezorgdheid deelt, minister. Ik heb een simpele vraag voor u. Wat hebt u al ondernomen en wat gaat u nog ondernemen om tegemoet te komen aan deze prangende problematiek?

**De voorzitter:** Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

**Adeline Blancquaert (Vlaams Belang):** Voorzitter, minister, Het Nieuwsblad schreef afgelopen weekend: "Matthias Diependaele (...) loopt iets te weinig in de kijker om comfortabel te zijn voor een politicus." Ik kan ze geen gelijk geven, minister, want u komt vaak in de media. Ik denk aan het opiniestuk in De Standaard van uw coalitiepartner waarin ze uw woonbeleid met de grond gelijkmaken. Ik denk aan de woonzaak waarbij twee steden en tientallen organisaties een Europese procedure opstartten tegen – opnieuw – uw woonbeleid. Ik denk aan het actuadebat dat we hier onlangs hielden betreffende die geldstroom van de sociale huisvesting richting private huursector.

Duizenden ongeruste sociale huurders willen dat u nu wel in de schijnwerpers treedt. Ze vragen zich af of ze nog een woning hebben binnenkort. U weet wel waarom. Collega Verheyen heeft het ook aangehaald. 3500 sociale woningen staan in de etalage. SHM Volkshaard wil geen deel uitmaken van de op te richten woonmaatschappij en moet af van zijn patrimonium. Kortom, ze willen keiharde cash zien. Tienduizend mensen staan op de wachtlijst voor een sociale woning in Gent. De paniek slaat toe onder de meest sociaal kwetsbaren in Gent, maar niet enkel in Gent, want hetzelfde scenario speelt zich af in Antwerpen, denk maar aan De Ideale Woning.

Op basis van het decreet, minister, zegt u dat verkopen de laatste optie is. En ook: "Ze hebben de plicht om hun sociale opdracht voorop te stellen, maar nu blijkt dat ze gewoon economisch winstbejag najagen."

En opnieuw zijn de sociale huurders de dupe van heel dit spelletje. Mijn vraag aan u, minister: er zit opnieuw een lont in het huisvestingskruitvat. Haal die lont daaruit. Hoe zult u de rust laten terugkeren bij die duizenden huurders en bij de steden? Kortom, hoe zult u duidelijk maken dat het niet de bedoeling is om handel te drijven met de sociale woningen? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

**De voorzitter:** Minister Diependaele heeft het woord.

**Minister Matthias Diependaele:** Dank u wel voor jullie vragen, collega's Verheyen en Blancquaert. Mevrouw Blancquaert, dank u wel voor uw bezorgdheid voor mijn comfort. Er is dan toch iemand die daarmee inzit, want dat is mij veel minder een zorg.

Maar goed, ik weet waar het hier over gaat. We zijn er al een tijdje van op de hoogte. We hebben in die zin ook al een tijd geleden contact gehad met de stad Gent, en in dezen delen wij absoluut de bezorgdheid van de stad Gent.

De algemene lijn is natuurlijk dat het niet de bedoeling kan zijn, gezien de problemen waarmee we vandaag geconfronteerd worden op de woningmarkt, en meer speciaal de sociale woningmarkt, dat er woningen zouden verdwijnen. Daar is iedereen het absoluut over eens. Onze hervorming is daar ook op gericht. De grote doelstelling van de hervorming is net om ervoor te zorgen dat de capaciteit van de sociale huisvestingssector vergroot zal worden. Het is net de bedoeling om op termijn meer woningen als sociale woning te kunnen verhuren. Dat is de hele oefening die we nu aan het maken zijn, en dat is geen gemakkelijke oefening. We doen dat voortdurend met het belang van de sociale huurder en de kandidaat-socialehuurder voor ogen.

Het decreet is daarin zeer duidelijk; we hebben het daar al verschillende keren over gehad. Het decreet zegt uitdrukkelijk dat de piste die bij voorkeur moet worden gevolgd, is dat men werkt via vennootschapsrechtelijke technieken van opsplitsing en fusie. Men gaat dus kijken waar en hoe men precies moet smelten. Gaat men van de woningmaatschappij die actief is, een deel afsplitsen, en fusioneren met een andere, die daar in de toekomst actief zal blijven?

Het is slechts heel uitzonderlijk dat het decreet toelaat dat er een andere manier gevolgd zou worden, en dat is via koop-verkoop. Dan is het ofwel zo dat de partijen een prijs overeenkomen, ofwel kan het via de diensten van de Vlaamse overheid, dus via mij, via de Vlaamse Belastingdienst (VLABEL). Maar dat gebeurt enkel heel uitzonderlijk. Dat kan bijvoorbeeld wanneer het gaat over een heel klein aantal woningen. Als je maar enkele woningen hebt, waarvoor het niet de moeite is om vennootschapsrechtelijk een afsplitsing en een fusie te maken, dan kan dat eventueel overwogen worden. Maar dat moet men dan kunnen uitleggen. Het decreet is daarover ondubbelzinnig.

We zijn er ook van op de hoogte dat de sociale huisvestingsmaatschappij waar de discussie nu over gaat, zeer goed weet dat het decreet zo werkt. We weten dat diezelfde huisvestingsmaatschappij in andere gemeenten, waar het hun uitkomt, wél de weg van de splitsing en de fusie willen doorlopen, en dat ze daar dus wel die vennootschapsrechtelijke technieken doorlopen. Men is dus zeer goed op de hoogte van de manier waarop het werkt.

Maar goed, het is vooral van belang dat we al met de stad Gent rond de tafel hebben gezeten, en dat gaan we nu ook nog met de betrokken sociale huisvestingsmaatschappij doen. Maar men moet mij wel eens komen uitleggen hoe het in het belang van de sociale huurder is dat zij de weg kiezen die ze hebben aangekondigd te zullen kiezen. Ik zie daar niet onmiddellijk een uitleg voor, en ik denk niet dat er hier iemand in het parlement is die wel ziet wat daarvan het belang zou kunnen zijn. Wij vragen hun dus heel nadrukkelijk om dat eens te komen uitleggen, hoe de sociale huurder daar het best mee geholpen is. Wij zullen trouwens ook contact opnemen met de aandeelhouders. Het zijn de lokale besturen in dat gebied, waar zij in de toekomst wel nog actief zullen blijven, die aandeelhouder zijn. Dat zijn de lokale besturen rond Gent, zo'n beetje het zuidwestelijke deel van Gent. We zullen met hen ook contact opnemen, om met hen in overleg te treden. Ik heb er alle vertrouwen in dat zij het belang van de sociale huurder en de kandidaat-socialehuurder wél vooropstellen.

Ik heb nog één puntje om af te ronden. We weten allemaal hoe de sociale huisvestingssector in Vlaanderen gegroeid is. Die is autonoom gegroeid, zonder overheidsbetrokkenheid. Het is echter al decennialang dat het patrimonium dat zij vandaag beheren, niet meer historisch opgebouwd is. Voor een klein deel is dat nog wel zo, maar het is voornamelijk bekostigd met subsidies vanuit Vlaanderen. Als huisvestingsmaatschappij kun je je dan ook niet gaan gedragen alsof het private eigendom is. Zij hebben wel degelijk een beroep kunnen doen op subsidies, op financiering door Vlaanderen, om dat uniek, enkel en alleen te gebruiken in het belang van het sociale doel en voor de sociale huurders. Daar gaan we geen speld tussen laten steken.

**De voorzitter:** Mevrouw Verheyen heeft het woord.

**Katja Verheyen (N-VA):** Bedankt, minister, voor uw zeer duidelijk antwoord. Ik ben blij te horen dat u mijn bezorgdheid ook deelt, en dat u ook al heel kort op de bal hebt gespeeld. U bent in dialoog gegaan. Dat siert u, dat is heel goed. Ongetwijfeld gaan sommigen dit incident vandaag aanhalen om een grote fusie in twijfel te trekken, maar daar ga ik me resoluut tegen verzetten. Deze oefening is te belangrijk voor de sociale huurder.

Ik denk dat het niet abnormaal is dat zulke ingrijpende, grote oefeningen af en toe wat hindernissen met zich meebrengen. Minister, daarom is het niet slecht dat u in dezen zeker kort op de bal speelt.

Ik heb nog een bijkomend vraagje: hoe gaat u er in de toekomst voor zorgen dat andere sociale huisvestingsmaatschappijen zeker niet hetzelfde idee als Volks-  
hard gaan nastreven?

**De voorzitter:** Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

**Adeline Blancquaert (Vlaams Belang):** Minister, dank u wel voor uw antwoord. In oktober 2021 gaf Volkshaard aan de gebouwen Klipper en Karveel niet te zullen renoveren, maar te verkopen. Ik veronderstel dan toch dat dat bij u als minister van Wonen een belletje zou moeten doen rinkelen. U zei zelfs: "(...) zelfs al lag de beste offerte voor de renovatie boven het subsidiabel prijsplafond." U zei dat in een antwoord op een schriftelijke vraag van mijn collega, de heer Deckmyn. Collega, ik denk dat het duidelijk is dat renovatie daar dan nooit de bedoeling is geweest. Ik noem het ook wel het begin van een kroniek van een aangekondigde dood. Minister, in de pers gaf u duidelijk aan dat u de beide partijen samen in het overleg zou betrekken. Ik vraag me dan af of u ook naar Antwerpen gaat afzakken, of u een toerbus gaat regelen om een hele toer door Vlaanderen te doen om overal de brandjes te blussen. Het vertrouwen van de sociale huisvestingsmaatschappijen is al laag. Ik denk dat u daar niet aan meehelpt. De directeur van Volkshaard, Hans Heyse, was nochtans duidelijk: dialoog is niet meer mogelijk. Hij zei ook: "Onze raad van bestuur wordt bevolkt door gemeenten in de rand rond Gent. (...) De raad van bestuur heeft daarom dat scenario" – van overdracht van woningen in ruil voor aandelen in de woonmaatschappij – "verworpen en daar zullen we (...) niet op terugkomen."

Minister, op minder dan één jaar moeten de woonmaatschappijen afgerond zijn. U gaf duidelijk aan dat, als er geen overleg kan komen, desnoods een rechter maar moet beslissen. We weten allemaal dat de gerechtelijke procedures in dit land redelijk lang aanslepen. Denkt u dat de streefdatum voor de woonmaatschappijen nog haalbaar is als er enkele van dergelijke gerechtelijke procedures worden opgestart? Hebt u weet van nog andere steden met deze problemen?

**De voorzitter:** De heer Veys heeft het woord.

**Maxim Veys (Vooruit):** Minister, de hervorming van de sociale woonsector loopt niet goed. Ik denk dat we dat wel moeten vaststellen. Die heeft geleid tot een terugval van de investeringen. 1 miljard euro werd vorig jaar niet uitgegeven. Die hervorming zorgt voor ongelooflijk veel onzekerheid in de sector, om het nog niet over het personeel, laat staan over de vele, de meer dan 150.000 sociale huurders te hebben. Duizenden Gentenaars maken zich zorgen. Een gevolg van uw hervorming is wel dat u in een mogelijkheid hebt voorzien voor huisvestingsmaatschappijen om sociale woningen te verkopen aan de privé-sector. Dat houdt in dat we het risico lopen dat we miljoenen euro's Vlaamse subsidies gaan uitgeven voor woningen die er al zijn, terwijl we net meer woningen nodig hebben, want dat is goed voor de kandidaat-huurders. Deze hervorming zou moeten zorgen voor meer woningen.

U kondigt al even aan dat u een initiatief moet nemen, dat er een moratorium komt op de verkoop van woningen aan de privésector. Wij zien u nu fors dreigen in de krant, maar we stellen ook vast dat de regering talmt, dat er geen daden komen. Kunt u nu eens regelen dat die onzekerheid wordt weggenomen en ervoor wordt gezorgd dat het opnieuw vooruit kan gaan met het sociaal woonbeleid?

**De voorzitter:** De heer Keulen heeft het woord.

**Marino Keulen (Open Vld):** Minister, dank u wel. Men speelt met uw voeten en u moet dat niet laten gebeuren, want daar zijn u en de sociale huurders te goed voor. Dit is eigenlijk een wraakoefening van een erflater, Volkshaard, die een lege doos wil overlaten aan de erfgenaam, de nieuwe Gentse huisvestingsmaatschappij. Ik denk dat u gewoon alles uit de kast moet halen om deze geplande operatie te torpederen. Dat is in het belang van de hele sector en zeker van die sociale huurders over wie het hier gaat. Het mag ook een voorbeeld zijn

ten aanzien van andere woonmaatschappijen die dergelijke snode plannen koesteren. (*Applaus van Tom Ongena*)

**De voorzitter:** De heer Annouri heeft het woord.

**Imade Annouri (Groen):** Minister, 170.000 mensen op de wachtlijst voor sociale woningen, torenhoge armoede op de huurmarkt: Vlaanderen heeft nood aan meer sociale woningen en meer betaalbare woningen. Ik hoor u dan graag zeggen dat u het eens bent met de stad Gent, dat u de bekommernissen deelt, maar eigenlijk bent u natuurlijk ook wel mee verantwoordelijk voor het drama dat zich nu aan het voltrekken is in Gent. Men heeft u de voorbije keren van alle kanten gewaarschuwd: als u bij de vorming van de woonmaatschappijen een overdracht van patrimonium tegen venale waarde zou toelaten, dan zou dit voor een financiële ramp zorgen in bepaalde woonmaatschappijen, en niet alleen in Gent. U was hier dus voor gewaarschuwd. Bovendien hebt u net voor het kerstreces inderdaad in de commissie Wonen beloofd dat u een moratorium zou instellen op de verkoop van sociale woningen aan de private markt, maar ook die belofte is niet waargemaakt.

U hebt de hefboomen in handen om die 3500 sociale woningen in Gent te beschermen; gebruik ze dan ook. Het is uw verantwoordelijkheid als minister van Wonen om ervoor te zorgen dat die sociale woningen niet worden uitverkocht. Met die 170.000 mensen die aan het wachten zijn, telt elke sociale woning. Neem uw verantwoordelijkheid op.

**De voorzitter:** De heer D'Haese heeft het woord.

**Jos D'Haese (PVDA):** Minister, 13.000 mensen op de wachtlijst in Gent en door uw beleid staan er vandaag 3500 sociale woningen op de tocht. Het is natuurlijk bedroevend dat een sociale huisvestingmaatschappij als Volkshaard achter centen aangaat, maar u hebt de deur daarvoor wel opengezet met uw hervorming. Dat is de oorzaak van het probleem waar we vandaag mee zitten. U bent erover gewaarschuwd dat uw hervorming de hele sector tot een stilstand zou brengen en u bent er ook over gewaarschuwd dat als u die woningen zou laten doorverkopen, u in de problemen zou komen.

U spreekt vaak over een pitstop, minister. Breng de sector even tot stilstand om dan sneller vooruit te gaan. Maar als we dit zien, dan is het een pitstop waarbij ze twee banden en de spoiler weghalen en waarbij ze nadien hopen dat de racewagen nog kan vertrekken. Mijn vraag aan u is dus hoe u uw beleid gaat aanpassen om ervoor te zorgen dat we dit niet overal tegenkomen en dat er in Vlaanderen geen enkele sociale woning verloren gaat. Dat kunnen we namelijk echt niet laten passeren.

**De voorzitter:** Mevrouw Jans heeft het woord.

**Vera Jans (CD&V):** Ik hoor van de minister inderdaad dat hij al een tijdje op de hoogte is en ook met het lokale bestuur in Gent heeft gesproken. Wij willen ook vragen om er alles aan te doen om zo snel mogelijk zekerheid te geven voor alle betrokkenen, in eerste instantie de huurders, kandidaat-huurders en lokale besturen. We lezen dat er disputen zijn, meningsverschillen en conflicten. Ik denk dat het vooral van belang is dat dit opgelost wordt, het liefst zo snel mogelijk. Dat betekent dus zonder juridische toestanden die enkel maar tot vertraging zouden leiden.

De werkingsgebieden zijn vandaag nog niet afgebakend. We wisten dat er een bijzonder grote patrimoniumoverdracht zat aan te komen en we hadden vermoed dat het niet overal zonder slag of stoot zou gaan. We lezen nu de verhalen van met name Gent en Antwerpen. Het gaat om duizenden woningen. Ik denk dat het

van groot belang is om er alles aan te doen om niet opnieuw vertraging op te lopen en om ervoor te zorgen dat er zekerheid komt voor die duizenden huurders en kandidaat-huurders, lokale besturen en alle andere betrokken actoren.

**De voorzitter:** Minister Diependaele heeft het woord.

**Minister Matthias Diependaele:** Dank u wel voor de tussenkomsten, collega's.

Mensen van de oppositie, het is zeer gemakkelijk om nu te zeggen dat het de hervorming is die alle miserie veroorzaakt, maar die hervorming is er net op gericht om de capaciteit van de sector te verhogen en dát gaan jullie nu in twijfel trekken! En waarom trekken jullie dat in twijfel? Omdat je bij zo'n hervorming, de grootste die de sector ooit gekend heeft, inderdaad wel eens een probleem tegenkomt. Dat zou voor jullie de reden zijn om te zeggen: 'Blijf vooral zitten, blijf eraf.' Wel, sorry hè, maar als je kamerplanten nodig hebt, ga dan naar AVEVE. Deze hervorming is nodig om sociale huurders en kandidaat-huurders aan een sociale woning te helpen. Dat is wat wij willen bereiken! (*Applaus bij de meerderheid*)

En dat er nu één maatschappij is die denkt dat te moeten tegenhouden, puur uit eigenbelang, omdat ze niet voor ogen heeft waar wij wel voor willen zorgen, namelijk de sociale huurders en de 170.000 wachtenden, dat gaat ons niet tegenhouden om de doelstellingen van die hervorming door te voeren. Dat is net om ervoor te zorgen dat die capaciteit verhoogt.

En ik begrijp het eigenlijk wel. Het is politiek, of kleinpolitiek. Ik had eigenlijk graag opmerkingen gehoord over hoe we die mensen wel kunnen overtuigen van het belang van de sector en het belang voor de sociale huurder. Maar het enige wat er nu uit gehaald wordt is: 'Die hervorming, doe dat toch niet, dat is geen goed idee geweest.' Wel, het is wel een goed idee. Ik ben ervan overtuigd dat we daarmee de sterkte van de sector op lange termijn gaan verhogen en dus ook de capaciteit. We gaan ons door die hindernissen niet laten tegenhouden.

Nu, er wordt gesproken over andere plaatsen. Mevrouw Blancquaert, wij hebben er ook over gehoord en we hebben er ook krantenartikels over gelezen, maar voor zover wij weten, loopt de dialoog daar wel en is daar het bewijs geleverd dat het wél kan werken, dat het wél kan lukken door aan tafel te gaan zitten. Dat is ook wat we nu gaan proberen met Volkshaard. Dat lijkt mij net de weg die we moeten kiezen. Iedereen heeft door dat we deze oefening alleen maar tot een goed eind gaan kunnen brengen als iedereen ervan overtuigd is dat we het juiste belang nastreven, namelijk het belang van die sociale huurder en de kandidaat-huurder, niet het eigen economische belang van de sociale huisvestingsmaatschappijen in kwestie.

Goed, ik wil nog drie zaken zeggen. Eerst en vooral, dat moratorium komt er inderdaad aan. U hebt gelijk, mijnheer Veys, het gaat allemaal niet zo snel, maar het komt eraan, wees gerust. Ik hoop dat uw applaus dan even groot zal zijn als uw kritiek nu.

Ten tweede, mevrouw Blancquaert, u moet het decreet goed nalezen: voor de overdracht van het patrimonium heeft men tot 2028 de tijd. Er is dus nog wel even tijd. Ik heb niet gezegd dat we dat moeten laten wachten. We hebben ingeschat dat dat inderdaad een zeer zware operatie is en dat we daar de nodige tijd voor nodig zullen hebben. Dat kan nog lopen tot 2028.

Er is hier ook gewezen op het personeel. Ik vind dat heel verstandig. De keuze die wij hebben gemaakt voor de vennootschapsrechtelijke technieken via splitting en fusie is in de eerste plaats ook een goede zaak voor het personeel. Voor hen is dat de grootste zekerheid om effectief mee overgedragen te kunnen

worden. Dat is ook daardoor mee ingegeven. Als u ook die mensen hun belang voor ogen hebt, dan is de weg die wij kiezen de beste die er te gaan is. Zowel voor de maatschappij als voor de sociale huurders als voor het personeel. *(Applaus bij de N-VA)*

**De voorzitter:** Mevrouw Verheyen heeft het woord.

**Katja Verheyen (N-VA):** Collega's, de eenmaking van de woonmaatschappijen is net bedoeld om efficiënter en sneller zoveel mogelijk sociale woningen te bouwen. Wij kunnen niet tolereren dat dat dan wordt gebruikt om de verkoop van sociale huurwoningen buiten de sociale huursector te laten gaan. Minister, daarom roep ik u op om daar goed over te waken. U noemt het een moratorium. U zult dat in orde brengen. Ik heb, samen met heel veel mensen, vertrouwen in u. We weten dat het goedkomt.

Voorzitter, ik wil tot slot nog een oproep doen aan mijn collega's die zetelen in de raden van bestuur van vele sociale huisvestingsmaatschappijen. Alstublieft, vergeet niet bij deze grote fusie om bij elke oefening die gemaakt wordt de huurder centraal te stellen. Vergeet niet om de huurder constant in het achterhoofd te houden, en niets anders. *(Applaus bij de N-VA)*

**De voorzitter:** Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

**Adeline Blancquaert (Vlaams Belang):** Minister, ik denk dat niemand hier u tegensprekt als u zegt dat het belang van de sociale huurder moet worden vooropgesteld. Integendeel zelfs, het is onwaarschijnlijk in onzekere tijden als deze, met ellenlange wachtlijsten, een tekort aan sociale woningen en een immens aantal sociale woningen die gerenoveerd dienen te worden, dat er politieke spelletjes worden gespeeld door woonactoren en door steden. De Vlaamse sociale huurders hebben recht op sociale huisvesting die zorgzaam wordt beheerd door een goede huisvader. Het Vlaams Belang en de Vlaamse huurders hopen dan ook om vanaf nu tot het einde van de legislatuur een degelijke minister van Wonen te kunnen zien die een degelijk, een zorgzaam, een daadkrachtig en een standvastig en sociaal woonbeleid zal uitvoeren. Ik denk dat u dat op zijn minst aan alle sociale huurders verschuldigd bent. Wij zullen dan ook in naam van die sociale huurders erover waken dat u hen hier zult blijven vooropstellen binnen uw sociaal woonbeleid. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

**De voorzitter:** De actuele vragen zijn afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het voorstel tot het verplichtend maken van knelpuntopleidingen voor langdurig werklozen**

**ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het betrekken van ondernemingen om vacatures in te vullen**

**De voorzitter:** De heer Ongena heeft het woord.

**Tom Ongena (Open Vld):** Minister, zaterdag hebt u de nieuwe lijst van de knelpuntberoepen bekendgemaakt. Ondertussen staan op die lijst al 207 beroepen. Dat zijn er 17 meer dan op de vorige lijst. We moeten eerlijk zijn: het is geen verrassing dat die lijst langer is geworden: de krapte op de arbeidsmarkt is iets wat we al een tijdje meemaken en hij wordt steeds prangender. Op hetzelfde moment draait onze economie weer volop. Vorig jaar waren er 627.000

vacatures, zowel bij VDAB als bij wervingskantoren. Dat is een absoluut record, het hoogste aantal in vijftien jaar tijd. Dit toont aan dat onze economie draait, dat onze bedrijven mensen zoeken. Dan is het natuurlijk enorm frustrerend dat ze op zo'n moment die mensen niet vinden. Daarom is er steeds meer een roep om extra maatregelen.

Men kijkt dan in de eerste plaats naar de eerste groep die in aanmerking komt om er te gaan werven: dat zijn de mensen die vandaag werkzoekend zijn. Dat zijn er toch nog altijd 185.000 in Vlaanderen, waarvan 70.000 al langer dan twee jaar werkzoekend zijn en een uitkering krijgen. Dat is een groep waarmee we niet zulke goede resultaten boeken. De werkloosheid in het algemeen daalt, maar in die groep blijft ze wat hangen. Daarom moeten we naar die groep kijken. We doen dat met de Vlaamse Regering.

De gemeenschapsdienst is een nieuw wapen dat we willen inzetten om die mensen meer kansen te geven en om ze aan de slag te krijgen.

Maar Agoria, de federatie van technologiebedrijven, vraagt eigenlijk om nog meer te doen en vraagt bijvoorbeeld om na te gaan of we mensen die 2 jaar of langer werkzoekend zijn, meer kunnen dwingen om een knelpuntopleiding te volgen, om een opleiding te volgen om 1 van die 207 knelpuntberoepen in te vullen. Minister, wat vindt u van dat voorstel?

**De voorzitter:** De heer Ronse heeft het woord.

**Axel Ronse (N-VA):** Oei, het publiek vertrekt net op het moment dat ik ...

**De voorzitter:** Ik zou hetzelfde doen. Nog een leuke dag! (*Gelach. Applaus bij Groen en de PVDA*)

De heer Ronse heeft het woord.

**Axel Ronse (N-VA):** Dag iedereen. U mag gerust blijven, ik ben een boeiende verteller.

Ik werd gisteren gecontacteerd door Marc Stuyck, een bouwondernemer. Hij zei: 'Alsjeblieft, ik ben tot tranen toe bewogen. Ik kan geen opdrachten meer invullen, maar ik heb zelf creatief nagedacht. Laat ons zoeken in de VDAB-database, laat ons zoeken in de database van mensen die langdurig ziek zijn, laat ons zoeken in de database van mensen die een leefloon krijgen. Vraag die mensen gewoon één ding: wat ze nog graag zouden willen doen, welke opleidingen ze nodig zouden hebben. En wij zullen hen helpen.'

En ik dacht meteen aan een 'artificial intelligence'-toepassing die we ooit in de commissie hebben besproken waarbij, wanneer iemand zich bij VDAB inschrijft, werknemers die ooit naar zo'n type profiel hebben gezocht, een notificatie krijgen dat die persoon zich heeft aangemeld. Zo moeten zij zelfs niet meer zoeken, maar worden zij onmiddellijk op de hoogte gebracht. Privacy is daarbij wel een probleem, maar je kunt werken met voornamen en profielen wat anonimiseren.

Ik heb ook gezien dat VDAB 'Vind een werknemer' heeft gelanceerd. Minister, ik heb een vrij eenvoudige vraag. Wanneer iemand zich bij VDAB inschrijft, wordt een afsprakenblad opgemaakt. Daar kan bijvoorbeeld, collega Ongena, een knelpuntopleiding in staan, maar ook andere zaken. Minister, ik zou willen vragen om in dat afsprakenblad standaard te zetten dat, als iemand door een werkgever wordt aangeklikt en daar dan via VDAB over wordt ingelicht, die minstens moet ingaan op het gesprek en minstens de inspanning moet doen om van die kans gebruik te maken. Of dat een match wordt of niet, hangt dan nog in de lucht.



Minister, kan dat standaard worden voorzien, zodat iemand die daar niet op ingaat, die dat negeert ...

Ik zie dat het publiek opnieuw toestroomt, collega's.

**De voorzitter:** Dat is om de minister te horen.

**Axel Ronse (N-VA):** Ah ja, verdorie toch.

Als die persoon dat negeert, zou die moeten worden gesanctioneerd. Want we kunnen het ons vandaag niet permitteren om die werkgevers geen gehoor te geven. Dat is mijn vraag.

**De voorzitter:** Minister Crevits heeft het woord.

**Minister Hilde Crevits:** Collega's, ik dank jullie voor jullie vragen. Collega Ronse, het is spijtig dat de mensen vertrokken toen u begon en dat ze terugkwamen – het waren andere mensen – toen u stopte. Maar de talrijke kijkers van deze uitzending zullen uiteraard zwaar onder de indruk zijn van uw vraag. (*Gelach*)

Collega's, de arbeidsmarkt staat inderdaad in brand. Ik ben bijzonder blij dat twee collega's de moeite doen om hier vragen te stellen en mee helpen om creatief naar oplossingen te zoeken.

Collega Ongena, ik start bij u. U doet een suggestie. Als je er met een beetje goeie wil naar kijkt, bestaat dat eigenlijk al bij VDAB. Want bemiddelen is mensenwerk. Een bemiddelaar maakt afspraken en als een bemiddelaar vindt dat een bepaald traject, een bepaalde opleiding, een bepaalde sollicitatieopdracht geschikt is voor de werkzoekende en de werkzoekende gaat er niet op in, dan kan die sanctioneren.

Dus eigenlijk is het voorstel van Agoria om mensen op te leiden – al vind ik het niet helemaal correct dat ze zeggen om dat na twee jaar te doen, maar zou het beter zijn om hen vanaf de eerste dag mensen toe te leiden en op te leiden – een vertaling van wat de taak, de kernopdracht is van de bemiddelaars bij VDAB. De vraag is hoe het komt dat sommigen geen opleiding volgen. Dat is wat mij boeit.

Naar aanleiding van uw vraag heb ik cijfers opgevraagd bij VDAB. Hoe komt het dat een aantal mensen niet naar die knelpuntvacatures gaan? Zijn de bemiddelaars te soft? Wordt er te weinig achter gezeten dat de mensen moeten worden geactiveerd? Er wordt mij gezegd dat je niet iedereen naar zo'n opleiding kunt toeleiden. Sommige mensen hebben een multifunctionele problematiek. Zeker bij jongeren die geen diploma hebben gehaald, zit er soms veel meer achter dan alleen maar het feit dat ze geen opleiding willen volgen. Maar men erkent wel dat de actie doortastender kan zijn dan die tot nu toe is geweest.

VDAB heeft ook gezegd dat hij naar aanleiding van de cijfers volop campagne zal voeren voor het toeleiden naar knelpuntvacatures. Dat is een heel grote range. Zo staat bijvoorbeeld verpleger of verpleegster op één, maar je kunt niet van iedereen eisen om een opleiding tot verpleger te volgen. Fietshersteller is ondertussen al een hoogtechnologisch beroep geworden. Er zijn mensen die kunnen helpen in doe-het-zelf-zaken. Er is voor elk wat wils. Voor mij is het van belang dat mensen daarin meer worden gestimuleerd en dat de sanctie die op het einde van de rit moet worden opgelegd, vanaf het begin van de bemiddelingsopdracht duidelijk in het vizier wordt gesteld. Zo komen we al een deel tegemoet aan de vraag van Agoria.

Collega Ronse, uw vraag gaat over de andere kant van het spectrum, namelijk de werkgevers. Ook daar is VDAB volop aan de slag met een totaal nieuwe aanpak.

U vertelt het correct. De dienst wil veel meer investeren in digitalisering en artificiële intelligentie. Dat maakt dat er tijd vrijkomt voor een aantal mensen. Je stopt je tijd in computerwerk en de tijd die vrijkomt, wordt gebruikt om teams naar de bedrijven te laten stappen. Ik heb het voorrecht gehad om getuige te zijn van zo'n bezoek. Het bedrijf wordt bezocht en krijgt een portfolio van mensen die geschikt zijn om daar te werken. De werkgever wordt vervolgens overtuigd om die mensen een kans te geven en bijvoorbeeld een stage te laten doen. Veel instrumenten zijn nog onbekend, ook bij de werkgevers. Uw suggestie om via intelligente zoektochten mensen naar een bepaald bedrijf te leiden wordt aangevuld met veel meer fysieke contacten.

Van de werkgevers die werken met VDAB, is driekwart heel tevreden. De cijfers zijn best wel goed. Er zijn nog veel werkgevers die nog niet alle mogelijkheden kennen om mensen in Vlaanderen aan te werven. Dat moet beter. De werkvloeren moeten echte opleidingsplaatsen van de toekomst worden. We gaan in op uw suggestie. Daarnaast wordt er ook veel meer geïnvesteerd in het fysiek benaderen van de werkgevers. Vroeger werden een vacature en een kandidaat gemacht, maar nu stapt VDAB naar de grote werkgevers zonder dat er vacatureberichten verschijnen om mensen aan te bieden. Dat moet vruchten afwerpen, zowel aan de kant van de werkzoekende, collega Ongena, als aan de kant van de werkgever, die ook voldoende openheid moet tonen.

**De voorzitter:** De heer Ongena heeft het woord.

**Tom Ongena (Open Vld):** Ik dank u voor uw antwoord, minister. VDAB is ongetwijfeld van heel goede wil en neemt heel wat initiatieven. Dat kunnen we alleen maar toejuichen. Maar we moeten eerlijk zijn: de resultaten zijn op dit moment nog te mager. Ik kan me niet van de indruk ontdoen dat het nog allemaal wat te vrijblijvend is. U hebt er zelf ook naar verwezen.

Ik heb nog twee andere cijfers gezien. Het aantal mensen die een opleiding voor een knelpuntberoep volgen, is in 2020 gedaald. Misschien is dat ondertussen veranderd, want ik heb de nieuwste cijfers niet. In de eerste helft van vorig jaar kregen zes mensen een sanctie omdat ze onvoldoende inspanningen leveren. Dat is heel weinig. We moeten stappen zetten om werkzoekenden duidelijk te maken dat op het moment dat er zoveel openstaande jobs zijn, dat werkgevers vragen naar personeel en ook werknemers naar nieuwe collega's die mee het werk kunnen doen, we van hen meer inspanningen verwachten.

Minister, mijn bijkomende vraag is of u ook maatregelen plant om de activering scherper te stellen. We moeten mensen die geen moeite doen om een job te vinden, duidelijk maken dat dat niet kan.

**De voorzitter:** De heer Ronse heeft het woord.

**Axel Ronse (N-VA):** Ik ben een grote bondgenoot van collega Ongena en ook van minister Crevits als het gaat over de verbetering van VDAB een betere machine te maken om de arbeidskrachte op een nog efficiëntere en doortastendere manier aan te pakken. Ik hoop in hen ook een even grote bondgenoot te vinden om van de regering-De Croo even verbeterde maatregelen te krijgen. De minister heeft onlangs een interview gegeven waarin ze zei dat het enige antwoord van de regering-De Croo op asymmetrisch beleid is dat ze tegen de Vlaamse gemeenschapsdienst is. Dat is het enige antwoord. Ik heb zelf de notulen van de federale commissie voor Werk over het federale arbeidsmarktbeleid gelezen. Men zal een platform oprichten om de verschillen in kaart te brengen en een analyse van de analyse te maken en met een interfederaal comité heel doortastend denken en te werk gaan. Maar er is nog niets gebeurd.

In juni 2021 hebben wij hier zo'n mooie resolutie neergelegd. Mensen zitten nu in tijdelijke werkloosheid en we kunnen ze nog niet met VDAB bereiken. Minister, mijn bijkomende vraag is zeer simpel: hoe staat het met uw geduld?

**De voorzitter:** De heer Annouri heeft het woord.

**Imade Annouri (Groen):** Minister, collega's, de arbeidsmarkt staat inderdaad in brand en het is goed om na te denken over creatieve ideeën. Maar ik stel me toch wel vragen bij een verplichting en wat dat doet met de intrinsieke motivatie, met hoe mensen kijken naar een opleiding, met de duurzaamheid wanneer ze effectief worden doorgesluisd naar die job. Ik herinner me nog goed dat voormalig minister van Werk, Philippe Muyters, het had over het belang van fluitend naar je werk te gaan. Ik zie niet in hoe een verplichting daarbij helpt.

Tegelijk is het beeld natuurlijk ook wel diffuser. Wanneer het gaat over de knelpuntberoepen, dan zien we dat daar jobs bij zijn in de gezondheidssector maar ook in de poetshulpdiensten. We weten allemaal dat de werkbaarheid daar niet goed is. U moet niet zo met uw ogen draaien, collega Ongena, u weet dat het statuut van poetshulpen bedroevend is, dat het niet per se motiverend is, noch voor de mensen die daar werken, noch voor de mensen die daarvoor zouden willen kiezen. Daar moet deze Vlaamse Regering dus ook aan werken.

Minister, VDAB wil het ook over een andere boeg gooien: motivatie. Er zijn van die korte digitale infopakketten, er zijn van die korte stages, proefperiodes. Hoe staat het daarmee? Is daar een evaluatie van gemaakt? Werkt dat op de juiste manier? Kunt u daar wat meer uitleg over geven?

**De voorzitter:** Mevrouw Malfroot heeft het woord.

**Ilse Malfroot (Vlaams Belang):** Collega's, met allerlei voordelige voorwaarden en nieuwe actieplannen, knelpuntopleidingen en dergelijke wordt opnieuw geprobeerd om die werkzoekenden aan een job te helpen in de zorg, in de horeca, in de bouw enzovoort. Dat is belangrijk en heel goed maar het is niet genoeg.

Minister, ik denk dat we vooral moeten werken aan de motivatie. Ik heb zelf ook nog mensen aangeworven en collega-horeca-uitbaters of collega's bij traiteurdiensten, bakkers of slaggers zullen beamen dan wanneer iemand komt solliciteren, de eerste vraag die wordt gesteld is hoeveel men zal verdienen en of men 's avonds laat en in het weekend moet werken, kortom of men moet werken wanneer iemand anders niet werkt.

Op die vragen is het antwoord heel simpel: ja, er moet in het weekend worden gewerkt, dus ook op zaterdag en ook 's avonds om 22 uur en men krijgt een loon naargelang het paritair comité.

En dan zien we natuurlijk meteen dat de motivatie zakt. Minister, wanneer men iemand opleidt van wie men weet dat die gemotiveerd is, dan is die opleiding lucratief. Maar wanneer daar iemand staat die niet gemotiveerd is, dan zijn het kosten op het sterfhuis. Minister, hoe zult u zorgen voor motivatie bij dat personeel en welke instrumenten zult u daarvoor gebruiken? Zult u werken aan een beperking van bijvoorbeeld de werkloosheid in de tijd, bonussen, sanctionering enzovoort?

**De voorzitter:** Mevrouw Goeman heeft het woord.

**Hannelore Goeman (Vooruit):** Minister, mijn collega Caroline Gennez pleit natuurlijk al langer voor meer actie om de knelpuntberoepen aan te pakken want de situatie wordt steeds nijpender en de lijst wordt ook steeds langer. U weet dat zij ook al verschillende keren heeft gepleit om inderdaad te werken aan trajecten

om werkzoekenden zoveel mogelijk naar opleidingen in de knelpuntberoepen toe te leiden. Dat vinden we een goede zaak maar ik denk dat we ons inderdaad ook de vraag moeten durven stellen waarom knelpuntberoepen knelpuntberoepen zijn.

In die zin was een van de andere voorstellen die wij al hebben gedaan, om ook eens een analyse te maken voor elk knelpuntberoep, te beginnen bij de top tien, en bijvoorbeeld na te gaan wat eigenlijk de oorzaken zijn van die krapte. Waarom zijn dat knelpuntberoepen? Is dat omdat de job niet aantrekkelijk is, de verloning niet goed is, het woon-werkverkeer moeilijk is? Er kan een resem oorzaken zijn. Nu wordt eigenlijk alleen een lijst opgemaakt waarin wordt vastgesteld dat een knelpuntberoep een knelpuntberoep is terwijl wij voorstellen om een analyse te maken zodat we weten wat sector per sector de oorzaken zijn zodat samen met VDAB een actieplan per sector kan worden opgemaakt zoals voor de bouwsector nu het geval is. Is dat iets waar ook aan wordt gewerkt?

**De voorzitter:** De heer D'Haese heeft het woord.

**Jos D'Haese (PVDA):** Ik heb een oproep aan beide vraagstellers. In plaats van hier in het parlement de papegaai te komen spelen van de werkgeversfederaties, zou u de banden met die werkgeversfederaties beter gebruiken om te zorgen dat de knelpuntberoepen eindelijk aantrekkelijk worden. Want laat ons het eens hebben over een concreet voorbeeld, het voorbeeld van de poetshulpen. Laat ons het eens hebben over hun arbeidsvoorwaarden, over hun loon en over hoe zij voor de tweede keer in een aantal jaren, maanden en maanden en maanden actie moeten voeren voor een minimale loonsverhoging, voor een minimaal respect voor het werk dat zij doen in onze huizen.

Ik heb een oproep voor jullie: in plaats van hier de papegaai te spelen, ga eens babbelen met die werkgevers die tot op vandaag blokkeren dat die mensen een deftige vergoeding krijgen om aan het werk te gaan, dat ze niet moeten gaan werken om te betalen om te kunnen gaan werken.

Minister Crevits, aan u heb ik de volgende vraag. U hebt gezegd dat u het been stijf zou houden en geen extra middelen in de dienstencheques zou steken zonder akkoord. Mijn vraag is: blijft u daarbij?

**De voorzitter:** De heer Bothuyne heeft het woord.

**Robrecht Bothuyne (CD&V):** Collega's, sommigen lijken te vergeten welke inspanningen deze regering en ook de federale collega's leveren om werken aantrekkelijker te maken. We hebben het in dit parlement al gehad over de job-bonus. Collega D'Haese, het is net voor die mensen die een knelpuntberoep uitoefenen en daar tot op vandaag te weinig waardering voor krijgen, dat deze regering een beleid voert. Dat is niet genoeg om de problemen bij alle knelpuntberoepen op te lossen. Een van de succesvolste instrumenten op dat vlak is de individuele beroepsopleiding. Minister, we zien daar een dalende instroom. Misschien moeten we ervoor zorgen dat de individuele beroepsopleiding weer aantrekkelijker wordt en dat het statuut verbeterd wordt, zodat werkzoekenden die twijfelen om de stap te zetten naar zo'n opleiding op de werkvloer dat toch gaan doen en zodat ondernemingen op die manier zelf hun eigen werknemer van de toekomst mee kunnen vormen en ondersteunen.

**De voorzitter:** Minister Crevits heeft het woord.

**Minister Hilde Crevits:** Dank u wel. Zo is het hele gazon weer afgereden, collega's. Ik zal proberen op alle vragen te antwoorden in een beknopt tijdsbestek. Op zeven minuten kun je veel doen in het leven.

Collega Ongena, bemiddelen is mensenwerk. Ik heb het net ook gezegd. U had daar wat kritiek op en zei: u moet toch wat vaker verplichten. Au fond ben ik het met u eens. Alle bemiddelaars hebben een opleiding gekregen. Ik heb u dat eerder al gezegd. Die opleiding streeft ernaar eenvormig te zijn, heldere afspraken te maken met werkzoekenden, een traject af te spreken en ook helder te zijn in de sancties die kunnen volgen. Ik denk dat u het was die de vergelijking maakte met het aantal opleidingen dat verminderd is. Dat zijn natuurlijk cijfers van jaren waarin de opleidingscentra drie maanden lang gesloten geweest zijn. Dat je dan minder opleidingen hebt, lijkt me ook logisch. Maar het is een aandachtspunt. Ik ontken het zonlicht dus totaal niet. Er zijn verzachtende omstandigheden, maar ondertussen heeft VDAB, in een coronajaar, geïnvesteerd in het heropleiden van alle bemiddelaars en het maken van heldere afspraken. Ik denk wel dat we hen nu een jaar tijd moeten geven om dat uit te rollen en dat we dan de resultaten moeten evalueren. Want het moet effectief beter.

Mijn doel is niet meer sancties, absoluut niet. Ik heb geen enkel probleem met zes sancties, als ik zie dat het aantal mensen dat gematcht wordt, verhoogt en dat de groep kleiner wordt. Het ene hangt eigenlijk samen met het andere.

Wat de opleidingen voor knelpuntberoepen zelf betreft: er zijn er ondertussen zo veel en de voordelen zijn zo groot dat je gek zou moeten zijn om, als je een opleiding kunt kiezen, geen opleiding tot een knelpuntberoep te volgen. Het probleem is wel dat 30 tot 40 procent van de mensen, zeker diegenen die langdurig werkzoekend zijn, elementaire skills missen. Dat zijn dus mensen voor wie een opleiding in een knelpuntberoep niet voldoende is. Je hebt ook sociale skills nodig, een aantal eigenschappen waarvoor sommigen ook voor moeten worden opgeleid, zeker jonge mensen die een aantal traumatische ervaringen gehad hebben en die niet zomaar in die arbeidsmarkt kunnen stappen.

Collega Ronse, u verwees naar de gemeenschapsdienst. Gelukkig hebben we hier een oplossing waarvoor we het federale niveau niet nodig hebben. We kunnen dat zelf invoeren en we zullen dat ook doen. Ik verwacht grote hulde van u op dat vlak zodra dit operationeel is. Maar ook dit kan helpen. De gemeenschapsdienst kan net mee helpen om de zaken waarnaar u verwijst, ook social skills, via een soort van stageopleiding terug te kunnen geven aan de mensen.

Andere zaken, zoals de verplichte inschrijving van de tijdelijk werklozen, daar wacht ik nog op, met stijgend ongeduld – dat moet ik ook wel toegeven. Maar VDAB heeft niet gewacht tot het federale niveau ingrijpt want we schrijven nu al zeer assertief iedereen aan, ook mensen die we de vorige keren hebben kunnen bereiken. Want zonder succes was het niet. We hebben vrij veel mensen kunnen bereiken en er zijn ook vrij veel mensen die de periodes van tijdelijke werkloosheid gecombineerd hebben met een extra job – dat wat vandaag opnieuw mogelijk is dankzij een beslissing van onze Federale Regering.

Collega Annouri en collega D'Haese, jullie verwijzen zeer terecht naar de situatie van de poetshulpen. Ik wil wel meegeven dat de cao en de arbeidsvoorwaarden federaal geregeld worden. De onderhandelingen voor de cao zijn op dit ogenblik nog altijd bezig. Ik ben doodongelukkig dat er geen akkoord is, doodongelukkig. Ik heb vorige week trouwens, naar aanleiding van een vraag om uitleg van een van de collega's in dit parlement nog gezegd dat mijn houding zeer helder is en duidelijk blijft: zolang er geen akkoord is, is er geen 100 procent indexatie. Ik heb begrepen dat de discussie nu nog gaat over de fietsvergoeding. Mij lijkt dat niet onoverkomelijk te zijn.

Dus, als u mij vraagt: blijft u bij uw standpunt, wel, ik verander niet elke dag van gedacht, daarvoor sta ik niet bekend. Dus, ja, ik verander niet van standpunt en u mag me dat gerust volgende week nog eens vragen, ik wil dat daarvoor een

oplossing komt. Maar het zijn geen Vlaamse onderhandelingen, de cao is het op het nationale niveau, dus dat is federaal.

Wat onze inspanningen betreft: ik vind dat we heel goed werk doen. Als je de top tien neemt van de opleidingen in de knelpuntberoepen – zo kom ik ook bij de vraag van collega Goeman –, dan heb je op nummer 1 verpleegkunde. Zij die het idee genegen zijn om hoger beroepsonderwijs 5 (hbo5) verpleegkunde te down-sizen, kijk naar de cijfers. We hebben meer dan ooit onze hbo5'ers nodig. Dat zijn mensen die vanuit het beroepsonderwijs instromen in een opleiding verpleegkunde. Het beste argument om de toegangspoorten voor verpleegkunde zeer, zeer wijd open te houden, is dat het met stip op nummer 1 staat in de knelpuntberoepen.

De hele lijst daarachter zijn allemaal opleidingen in de bouw. Vandaar dat we werken aan een nieuw actieplan. Binnenkort zitten we samen. Ik denk dat het echt kan helpen om meer jongeren via duaal leren kennis te laten maken met de bouw, meer stagecontracten, meer jongeren zonder diploma zoals in Antwerpen nu op een aantal werven gebeurt. Er zijn echt enorme opportuniteiten waar we op inzetten, maar uiteraard, ik verheel niet dat werkomstandigheden en uren allemaal een rol spelen om de aantrekkelijkheid van een beroep te bepalen.

Deze week was ik in Zeebrugge om er de opleiding tot havenarbeider te bekijken. Lange wachtlijsten, ze kunnen het niet aan om mensen snel genoeg op te leiden. Wat is nu typisch aan een job van havenarbeider? Zwaar werk, onregelmatige uren, wel een goede verloning. Toch zie je dat daarvoor heel wat kandidaten zijn. Het is dus niet zo dat een grote flexibiliteit meteen aanleiding geeft tot een gebrek aan kandidaten. Dat is geen een-op-een relatie, het is een combinatie van factoren die iets al of niet aantrekkelijk maakt.

Collega's, een actieplan bouw komt eraan.

Specifiek voor de poetshulpen – dat is een Vlaamse bevoegdheid – investeer ik miljoenen euro's in betere begeleiding, materiaal om poetshulpen te helpen, om het werk werkbaarder te maken. Het was collega Gennez die ooit zei dat ze misschien met twee in een team kunnen werken zodat ze contact zouden hebben. Ondertussen is dat allemaal mogelijk. Maar er blijft een heel grote nood in Vlaanderen. Dat is ook logisch, want in Vlaanderen gaan er heel veel mensen uit werken, en die hebben dan natuurlijk ook hulp in het huishouden nodig.

Collega Bothuyne, u raakt een zeer groot knelpunt aan. Onze IBO-opleidingen (individuele beroepsopleiding) gaan in neerwaartse lijn. Er zijn daar een aantal hervormingen gebeurd die bij werkgevers weinig succes blijken te hebben. Binnenkort heb ik een rondetafelgesprek met een aantal grootverbruikers van IBO's om na te gaan hoe we daar opnieuw een succes van kunnen maken. Het is natuurlijk een gedroomd instrument om mensen effectief op de werkvloer te krijgen.

Collega Malfroot, u verwees naar de opleidingen in de horeca. Motivatie is vanzelfsprekend altijd van belang. Je kunt iemand tegen zijn zin opleiden, maar dat wil nog niet zeggen dat hij het werk graag zal doen. Ik wil wel meegeven dat mensen die een opleiding in knelpuntberoepen volgen, vaak doorstromen naar een job. Op zich zit dat dus wel goed. Er zijn ook inspanningen die worden geleverd om mensen kennis te laten maken met jobs, bijvoorbeeld door in de horeca mobiele units te plaatsen. Ook in de bouw gaan we met een bus rondrijden om nieuwe gegadigden te rekruteren.

Er is dus niet één recept om de problematiek op te lossen, we hebben een heel gamma aan maatregelen nodig. Het belangrijkste voor mij is dat er ook resultaten zijn en dat we meer en beter kunnen matchen.

**De voorzitter:** De heer Ongena heeft het woord.

**Tom Ongena (Open Vld):** Minister, u bent zeer gedreven. Ik hoop dat die gedrevenheid doorsijpelt, onder andere naar de VDAB, want de arbeidsmarkt-krapte is bedreigend voor onze welvaart. Daar moeten we dus echt iets aan doen.

Weet u, collega D'Haese, als het gaat over een tekort aan leerkrachten, schreeuwt u moord en brand. Als het gaat over een tekort aan zorgverleners, schreeuwt u moord en brand. Tekort aan kinderbegeleiders: moord en brand.

Als we dan maatregelen voorstellen om daar iets aan te doen door bijvoorbeeld aan werkzoekenden te zeggen 'nu moet u daar toch eens naar kijken om die job in te vullen', dan schreeuwt u moord en brand. Als we vragen om ook te kijken naar SWT'ers (stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelag), dan schreeuwt u ook moord en brand. Als we vragen aan mensen die arbeidsongeschikt zijn om toch nog voor een deel actief te worden, dan schreeuwt u moord en brand. Dat zijn twee papegaaien die elkaar tegenspreken. U zult eens een keuze moeten maken tussen een van die twee papegaaien. *(Applaus bij de meerderheid)*

**De voorzitter:** De heer Ronse heeft het woord.

**Axel Ronse (N-VA):** Ik voel me iets minder aangevallen dan collega Ongena. Er zijn al ergere vergelijkingen over mij gemaakt dan met een papegaai. *(Gelach. Opmerkingen)*

Ja, dat is een compliment. Het is een mooi gekleurd dier dat kan praten. *(Opmerkingen van Jos D'Haese)*

**De voorzitter:** Mijnheer Ronse, uw tijd is wel al aan het lopen. *(Gelach)*

**Axel Ronse (N-VA):** Mijn missie is geslaagd. Onze Vlaamse minister van Werk heeft hier in het Vlaams Parlement heel duidelijk gezegd dat ze ongeduldig is ten aanzien van de regering-De Croo over het aantal maatregelen. We hebben hier een waslijst aan inspanningen gezien die op Vlaams niveau gevoerd worden. Collega's, we kunnen erover lachen, maar dit gaat wel over sociale bijdragen die betaald worden om sociale zekerheid op te bouwen. Dit gaat over bedrijven hier kunnen houden. Dit gaat over het werkgeluk van mensen die op dit moment op de tippen van hun tenen staan te werken omdat er geen collega's zijn. Dit is wat mensen dag en nacht bezighoudt.

Collega's, ik hoop dat we hier een gezamenlijk positief front kunnen vormen met onze resolutie die we indertijd gemaakt hebben om de regering-De Croo er eindelijk van te overtuigen dat er een krapte op de Vlaamse arbeidsmarkt is en dat die aangepakt moet worden. *(Applaus bij de N-VA)*

**De voorzitter:** De actuele vragen zijn afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Filip Dewinter aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de aangekondigde fusie tussen Antwerpen en Borsbeek**

**De voorzitter:** De heer Dewinter heeft het woord.

**Filip Dewinter (Vlaams Belang):** Minister, de fusie – of zeg maar de annexatie – van de gemeente Borsbeek met 11.000 inwoners met de stad Antwerpen met 550.000 inwoners lijkt een beetje op de vijandelijke overname van een klein, failliet familiaal bedrijf door de grote multinational. Borsbeek is klein en heeft schulden: 291 euro per hoofd van de bevolking. Antwerpen is groot

en heeft nog meer schulden: 532 euro per hoofd van de bevolking. De Vlaamse Regering moedigt fusies aan naar rato van een financiële beloning, dat weten we. De schuldvermindering is 500 euro per inwoner, in dit geval is het 50 miljoen euro, het maximum.

Iedereen gelukkig, behalve de inwoners van de betrokken gemeente. De stad slokt immers een kleine, sympathieke, landelijke gemeente op. Weg lokale economie. Weg dorps karakter. Weg landelijkheid. Weg kleinschaligheid. In de plaats komen de grootstedelijkheid en vooral de import van de problemen van de grootstad: immigratie, criminaliteit, verloedering, drugshandel en files. U kent het wel. De olievlek van de stad wordt alsmaar groter, met alle gevolgen van dien. De groene, landelijke gordel en buffer rond de stad verdwijnt. Straks is alles stad van Antwerpen, over Mechelen tot in Brussel. Dat wordt één grootstedelijke agglomeratie.

Uiteraard gebeurt dit allemaal – wat had men anders gedacht – boven de hoofden van de betrokken bewoners. Die mogen in de krant lezen wat de burgemeesters bedisseld hebben. Draagvlak bij de bevolking? Nooit van gehoord, dat is niet belangrijk. Van een referendum hebben de heren burgemeesters en uiteraard ook de minister nog nooit gehoord.

Wat is nu de mening van de Vlaamse Regering over dit alles? De minister zegt dat er voorstanders zijn. Deze fusie is een uitstekende zaak. Liever een kleine gemeente die fuseert dan een donutfusie rond de stad. In plaats van te sturen als regering, in plaats van een beleid van behoud van groen, van behoud van kleinschaligheid, van lokale autonomie met een duidelijke visie op ruimtelijke inrichting van Vlaanderen te promoten, smijt men met geld naar de grootstad die wil annexeren en usurperen, voorzitter. Men zorgt ervoor dat heel Vlaanderen op termijn stad wordt, verdicht en verstedelijkt.

**De voorzitter:** Ik heb uw pleidooi nog al gehoord. Uw vraag luidt?

**Filip Dewinter (Vlaams Belang):** Dat kan toch niet de bedoeling zijn? Minister, de essentiële vraag is: wat morgen met de ruimtelijke inrichting van Vlaanderen? Wommelgem, Edegem, Wijnegem, Stabroek, Zwijndrecht, Schoten, Mechelen, allemaal stad, dat is toch niet de toekomst die u voor ons in petto hebt. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

**De voorzitter:** Minister Somers heeft het woord.

**Minister Bart Somers:** Mijnheer Dewinter, eerst en vooral: de schets die u van Antwerpen maakt, wordt waarschijnlijk door veel Antwerpenaren niet gedeeld. Ik denk niet dat Antwerpen een poel van verderf is. Ten tweede, wat betreft dat magistrale idee van één grote stad van Brussel tot Antwerpen, daaruit kan ik alleen maar besluiten dat Mechelen daar het centrum van zal zijn. Dat is een idee dat me toch enigszins prikkelt – alle gekheid op een stokje.

Het is de absolute ambitie van de Vlaamse Regering geweest om fusies die vorige legislatuur begonnen zijn – vijftien gemeenten zijn toen gefusioneerd – verder aan te moedigen. We hebben daar ook een kader voor voorzien dat heel specifiek fusies met grotere gemeenten beïnvloedt.

En op dit moment zien we dat in totaal al een tiental gemeenten formeel hebben gezegd dat ze die verlovingsperiode willen aangaan en tot een fusie komen. En er zijn er vele anderen die aan het spreken zijn met elkaar. We zien ook grotere fusies dan in het verleden: 40.000 inwoners, 50.000 inwoners en hier een heel grote. En ten tweede zien we ook fusies tussen gemeenten met een verschillende politieke meerderheid, wat ook nieuw is en wat hoopvol is. Ik denk dus dat we op dat pad verder moeten gaan.



In het verleden zijn al die fusieoperaties gepaard gegaan met participatieve trajecten, waarbij burgers bevroegd en betrokken werden en dergelijke meer. Het belangrijkste referendum zijn natuurlijk de gemeenteraadsverkiezing geweest. En daar hebben we gezien dat in alle fusiegemeenten de meerderheden, de partijen die meegewerkt hebben, ook het vertrouwen hebben gekregen van de burgers.

Ik denk dat dit een heel belangrijk traject is, dat we de volgende maanden en jaren verder moeten lopen, omdat het ook te maken heeft met hoe we de kracht van onze gemeentebesturen, van het lokale niveau, kunnen maximaliseren. En daar weten we dat de schaal van onze gemeenten groter moet, omdat we dan meer bevoegdheden kunnen doorschuiven, meer slagkracht kunnen geven aan de lokale besturen en die besturen ook meer inschakelen in een modern beleid, waar Vlaanderen voor staat.

Dit is voor mij een belangrijke fusieoperatie. Ik wens daar de beide gemeenten, de stad Antwerpen en de gemeente Borsbeek, succes mee. Ik vind dat een heel belangrijke doorbraak en ik hoop dat ook rond andere steden fusieoperaties kunnen gebeuren, want de stedelijkheid is een van de grote troeven van Vlaanderen, al meer dan 700 jaar. Naast een sterk landelijk Vlaanderen, is ook een stedelijk Vlaanderen een absolute meerwaarde in onze regio.

**De voorzitter:** De heer Dewinter heeft het woord.

**Filip Dewinter (Vlaams Belang):** Minister, eerst en vooral is er het klassieke verwijt: ik ben geen goede Antwerpenaar en ik bepleit de belangen van mijn stad blijkbaar niet. Mag ik er toch op wijzen dat houden van Antwerpen niet gelijkstaat met houden van Bart De Wever. Dat zijn twee verschillende dingen. *(Opmerkingen van minister Bart Somers en de voorzitter)*

In uw geval, voorzitter, laat ik dat natuurlijk in het midden. Maar wat mij betreft, kan dat vrij duidelijk zijn. Dat is uiteraard puur politiek en platonisch bedoeld, voorzitter. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Feit is dat dit geen goede zaak is voor Borsbeek, een piepkleine gemeente die geannexeerd wordt – wat zeg ik, een Anschluss is het – door de grote stad. Maar het is zeker geen goede zaak voor de betrokken gemeente en voor de landelijkheid van Vlaanderen en van de regio rond Antwerpen.

Ten tweede zegt u dat het belangrijkste referendum de gemeenteraadsverkiezingen zijn. Dat is waar. Mag ik daarom voorlezen uit het bestuursakkoord tussen de N-VA en de lokale ...?

**De voorzitter:** Neen, want uw tijd is om.

**Filip Dewinter (Vlaams Belang):** Eén zin. In dat bestuursakkoord staat, onder punt tien: "Borsbeek wacht niet tot de hogere overheid een verplichte fusie oplegt en gaat nu reeds in gesprek met omliggende gemeenten. [...] Een fusie met Antwerpen is uitgesloten." Daarvoor hebben de mensen gekozen, voor die coalitie. Een fusie met Antwerpen was uitgesloten, en toch krijgen ze er een. Dat is de realiteit, mijnheer de burgemeester. *(Opmerkingen van minister Bart Somers)*

De steden zijn niet de toekomst van Vlaanderen, wel integendeel. De steden zijn omgevinkt. De steden zijn uiteindelijk gemulticulturaliseerd en divers. De hoop ligt in het niet-verstedelijkte en landelijke Vlaanderen, dat een dam zal moeten opwerpen tegen de steden in de toekomst en er ook voor zal moeten betalen. Dus leve de landelijkheid en neen aan de verstedelijking van Vlaanderen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

**De voorzitter:** De heer Van Dijck, uit het landelijke Dessel, heeft het woord.

**Kris Van Dijck (N-VA):** Ja, mijnheer Dewinter, uit het landelijke Dessel en tot nader order nog niet grenzend aan de grote stad. Ik zou kunnen zeggen: als Dessel zou fusioneren met Antwerpen, zou de heer De Wever een goede schepen zijn. (*Gelach*)

Ernstig nu. Ik denk dat de argumenten die u aanhaalt, mijnheer Dewinter, uitdagingen zijn die los staan van een fusie. Mensen die verhuizen, mensen die elders gaan worden, dat wordt niet tegengehouden door gemeentegrenzen. En anderzijds, gemeentegrenzen die er niet meer zijn, maken die verschuivingen ook niet. Dat zijn dus argumenten die niet aan de orde zijn.

Urbanistisch zijn er ook steden waar open ruimtes zijn. En dat is ook de uitdaging van deze regering. Het punt dat ik wil maken, voorzitter, is dat dit nu echt wel eens een zaak is van de lokale autonomie. Dit is een debat dat in de gemeenteraad van Antwerpen, maar ook in die van Borsbeek moet worden gevoerd. Ik denk dat jullie daar ook vertegenwoordigers hebben, mijnheer Dewinter. En als de Borsbekenaar denkt dat dit slecht is, dan moet die beslissing ook genomen worden in de gemeenteraad van Borsbeek.

Ik pleit hier dus wel degelijk voor lokale autonomie. We weten welke tools de Vlaamse Regering aanbiedt. Dat staat met evenveel woorden in het regeerakkoord, en daar houden wij ons aan.

**De voorzitter:** Het is hier weliswaar niet de gemeenteraad van Antwerpen, maar ik kan u meegeven, mijnheer Van Dijck, dat de heer Dewinter – wat uw volste recht is, voor alle duidelijkheid – daar exact dezelfde vraag heeft gesteld afgelopen maandag.

De heer Van de Wauwer heeft het woord.

**Orry Van de Wauwer (CD&V):** Voorzitter, ik zou het hier willen hebben over de voordelen en schoonheden van onze stad, maar ik heb maar één minuut spreektijd, dus dat zal nooit lukken.

CD&V staat voor sterke lokale besturen die ook over de nodige slagkracht beschikken en die aan de burgers de dienstverlening kunnen verlenen. Of daar al dan niet een fusie voor nodig is, is inderdaad de beslissing die door Borsbeek en Antwerpen zelf genomen moet worden. Ze zullen daar inderdaad draagvlak voor moeten zoeken. Dat moedigt Vlaanderen alleszins terecht aan.

Mijnheer Dewinter, wat dat draagvlak betreft, is het uw eigen Vlaams Belang-fractie in Borsbeek die in de pers ook verklaarde dat zij de beweegredenen om te fuseren begrijpt. Ze somde vervolgens zelfs de grote voordelen daarvan op, om vervolgens te stellen dat ze inzake haar stemgedrag wel de partijinstructies zou volgen. Instructies van de partij, lees: van u. Denkt u dat u als keizer-koster moet gaan bepalen of Borsbeek wel of niet met Antwerpen kan fuseren?

Minister, denkt u dat voor deze fusieoperatie met de grootste stad van Vlaanderen, waarbij de fuserende gemeente een district wordt, specifiek begeleidende maatregelen vanuit de Vlaamse overheid nodig zijn?

**De voorzitter:** De heer Ongena heeft het woord.

**Tom Ongena (Open Vld):** Collega's, we zijn ervan overtuigd dat de lokale besturen goede besturen zijn. De coronacrisis heeft nog eens aangetoond dat we daar veel vertrouwen in kunnen hebben. Het is goed dat de Vlaamse Regering maatregelen treft om op termijn meer bevoegdheden te geven. Dat betekent

natuurlijk dat we slagkrachtige besturen moeten hebben, en fusies zijn daar een onderdeel van, zeker voor de allerkleinste gemeenten.

Alleen weten we dat fusies heel gevoelig liggen. We herinneren ons allemaal de fusies van 1976. Ik was toen 1 jaar en ik herinner me dat nog. Dat zorgt voor heel veel wrevel en gevoeligheden in gemeenten. Het is belangrijk, als zo'n keuze wordt gemaakt, dat we zorgen voor een maximaal draagvlak.

Minister, in welke mate kan de Vlaamse Regering – ik sluit aan bij de heer Van de Wauwer – de gemeenten helpen zodat het debat op een goede manier wordt gevoerd en dat het draagvlak groeit?

**De voorzitter:** De heer Annouri heeft het woord.

**Imade Annouri (Groen):** 'Straks is alles 't Stad,' zei de heer Dewinter net. Ik moet bekennen dat het de eerste keer was dat ik bijna enthousiast werd door een tussenkomst van de heer Dewinter. Dat is daarna even snel weer verdwenen.

Alle gekheid op een stokje, als twee lokale besturen elkaar vinden en het gesprek en het engagement willen aangaan om eventueel te fusioneren, is dat een goede zaak en hun volste recht. Als een district zou toetreden tot Antwerpen, moet dat niet per se zijn eigen karakter verliezen. Kijk naar Bezali, kijk naar Ekeren: die kun je bezwaarlijk vergelijken met het district Antwerpen, of met Berchem of Borgerhout. Al die districten hebben hun eigenheid, hun eigen kenmerken. De eigenheid blijft bestaan.

Ik ben het er wel mee eens, minister, dat de Borsbenaar en de Antwerpenaar nu ook wel voor een stuk maximaal moeten kunnen participeren. Ze moeten niet gewoon afwachten tot de gemeenteraad om hun stem wel of niet te laten horen. Als minister van Binnenlands Bestuur, welke trajecten gaat u opzetten en geven aan die lokale besturen om hen te ondersteunen om maximaal de stem en de mening van hun inwoners te horen en mee te nemen in het volgende traject? Dat lijkt mij een belangrijk aspect om mee te nemen.

**De voorzitter:** Minister Somers heeft het woord.

**Minister Bart Somers:** Voorzitter, collega's, deze operatie is een heel belangrijke. Tot nu toe hebben we nooit gezien dat een kleinere gemeente fuseerde met een stad. Dat dit hier kan gebeuren, zal een mentale doorbraak betekenen, zoals de fusies van de vorige legislatuur onder leiding van de toenmalige minister van Binnenlands Bestuur, onze voorzitter, een doorbraak hebben gerealiseerd in een patstelling en waar we nu op verder kunnen bouwen. Het is mijn overtuiging dat we daar nog veel verder in moeten gaan. We moeten ervoor zorgen dat de omvang van onze gemeenten gemiddeld groter wordt. Dan alleen gaan we genoeg bestuurskracht kunnen geven aan onze gemeenten.

Mijnheer Dewinter, het betekent niet, omdat men gefusioneerd is, dat men zijn eigenheid verliest of open ruimte prijsgeeft. Ik ken tal van centrumsteden – u kent die ook – waar vandaag de dorpen die in 1976 gefuseerd zijn, nog altijd een heel sterk eigen karakter hebben, met veel open ruimte daarrond, en de slagkracht hebben om dat op een goede manier te doen.

De middelen die men nu heeft om in die dorpen te investeren zijn een veelvoud van wat diezelfde dorpen zouden kunnen uitgeven wanneer ze nog altijd op eigen benen zouden staan.

De specifieke situatie is hier dat de gemeente Borsbeek zijn eigenheid ook politiek kan behouden, doordat ze een district wordt binnen het geheel van

Antwerpen. Dat is een bijzondere situatie. Dit zou eigenlijk voor andere steden een aanmoediging of een denkpiste moeten zijn, wanneer zij denken aan fusies, als een element om stappen vooruit te zetten.

Ik ben het er volledig mee eens dat er participatief moet gewerkt worden. Dat is evident. Onze administratie, het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB), staat daarvoor klaar. Zowel Borsbeek als Antwerpen hebben contact opgenomen met onze administratie. Wij staan klaar met een draaiboek en met een projectteam, om daar waar nodig te helpen. Ik denk dat dit misschien eerder in Borsbeek zal zijn, gelet op de slagkracht van een stad als Antwerpen. In Borsbeek zijn we klaar en bereid om dat mee te ondersteunen. Elk van de vorige fusies is gepaard gegaan met een zeer intensief traject. Er is zelfs een bijkomend instrument: men kan een consultatief referendum afdwingen. Als men 10 procent van de bevolking zover krijgt, dan kan daarover een consultatief referendum worden georganiseerd. Dat is trouwens gebeurd in Zingem, tijdens de vorige legislatuur. Daar heeft men 10 procent handtekeningen verzameld om een consultatief referendum te organiseren. Alleen bleek dat op het moment dat er moest worden gestemd, geen 10 procent van de mensen is komen opdagen. Waarschijnlijk heeft dat te maken met de intensiteit van het participatieve traject. Minder dan 10 procent van de mensen was toen bereid om daarover zijn stem uit te brengen, en men ging niet over tot het tellen van de stemmen. Die fusie is nadien beloofd geworden met een mooi resultaat voor alle partijen die meegewerkt hebben aan die fusie.

Ik denk dus, mijnheer Dewinter, dat we verder die weg moeten opgaan. Vlaanderen heeft zowel landelijke gemeenten, die we moeten koesteren, als steden. Die steden zijn de kracht van Vlaanderen, want daar ontstaat heel veel innovatie. Kijk naar Nederland. Ik heb de oefening eens gemaakt: als ik kijk hoe groot de Nederlandse steden waren in mijn tienerjaren, hoe groot ze vandaag zijn en wat hun economische slagkracht is... Op het vlak van vernieuwing, cultuur en internationale uitstraling zijn ze heel veel Vlaamse steden aan het voorbijsteken. Wij hebben nood aan sterke steden in Vlaanderen. Onze grootste stad, Antwerpen, moet daarbij de locomotief zijn. Zij doet dat ook, ze maakt van haar stedelijkheid een troef, zoals ook Gent, Brugge, Leuven, Hasselt en Kortrijk dat doen. We moeten voorkomen dat we, door een misbegrepen angst voor de stad, in een situatie terechtkomen dat we 'donutfusies' krijgen die eigenlijk de stedelijkheid opsluiten, waardoor de stad niet kan ontwikkelen. Dan komen we net terecht in wat u vreest, namelijk één grote nevelstad, één groot urbaan gebied tussen Antwerpen en Brussel. Dat is volop bezig, omdat we al onze open ruimte volbouwen.

Mijn pleidooi is dus: versterk de steden. Zoek daar naar fusies, sla de handen in mekaar. De inwoners van Borsbeek én de inwoners van Antwerpen kunnen daar beter van worden omdat we dat ook serieus financieel ondersteunen. In dit geval is dat met 50 miljoen euro in schuldafbouw. Daardoor creëren we ruimte om mooie projecten te realiseren, in Antwerpen, en ook in Borsbeek.

**De voorzitter:** De heer Dewinter heeft het woord.

**Filip Dewinter (Vlaams Belang):** Minister, ik wil eerst en vooral zeggen dat ik niet tegen samenwerking ben. Ik ben zelfs niet tegen fusies van gemeenten, maar dit is een fusie – wat zeg ik? Een Anschluss! – tussen een reus en een dwerg. Dat is niet gezond, omdat het uiteindelijk zal leiden tot de problemen die ik reeds heb opgesomd.

Ten tweede is er het aspect van de centen. Borsbeek heeft 3,2 miljoen euro schuld. Dat is een gemeente die per hoofd van de bevolking een relatief kleine schuld heeft, en toch problemen. Is het dan niet beter dat de Vlaamse Regering

daar bijspringt en probeert de regie te voeren, om op het vlak van brandweer, politie, huisvuilophaling en aanverwante samen te werken met andere gemeenten, in plaats van ze over te leveren aan de stad?

Tot slot: ik woon in een district van Antwerpen, een landelijk district van Antwerpen. Vraag eens bij referendum aan de Ekerenaren, of aan de inwoners van Berendrecht, Zandvliet, Lillo, – en Wilrijk misschien, voorzitter? – hoe lang ze nog bij Antwerpen willen blijven? Ik denk dat u zult verschieten. Het overgrote deel van deze mensen wil weg uit de stad, en ze weten ook waarom. Waarom? Ik zal het u zeggen! En ik zal zeggen wat er in Borsbeek gaat gebeuren.

Het sluiten van het politiecommissariaat, zoals in alle andere districten. Het verhogen van de aanvullende personenbelasting van 7 naar 8 procent, en van de opcentiemen van 1250 naar 1350, het niveau van de stad. Het uitbreiden van de lage-emissiezone naar Borsbeek. Het betalend parkeren zal worden ingevoerd, en zo kan ik nog een half uur doorgaan. *(Opmerkingen van Jeremie Vaneeckhout en Stijn Bex)*

Ik zal dat echter sparen voor het referendum dat wij inderdaad zullen uitlokken in Borsbeek.

Ten slotte nog één opmerking die mij van het hart moet. Waar is de burgemeester van Antwerpen in een dergelijk debat? *(Opmerkingen. Rumoer)*

Inspraak! Democratie! Debat! Referenda! Tot het erop aankomt, natuurlijk. *(Opmerkingen. Rumoer)*

Waar is de burgemeester van Antwerpen? Hij zou misschien voor één keer naar dit parlement kunnen komen om dit debat over zijn eigen stad te voeren! *(De voorzitter schakelt de microfoon van Filip Dewinter uit. Applaus bij het Vlaams Belang)*

**De voorzitter:** Dit is geen debat. U stelde een actuele vraag.

Mijnheer Dewinter, alstublieft.

De actuele vraag is afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Jo Brouns aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de stijging van het druggebruik in het verkeer**

**ACTUELE VRAAG van Annick Lambrecht aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het stijgend drug- en alcoholgebruik in het verkeer**

**ACTUELE VRAAG van Stijn Bex aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de invloed van druggebruik op de verkeersveiligheid**

**De voorzitter:** Omdat minister Peeters afwezig is wegens ziekte wordt het antwoord gegeven door minister Somers.

De heer Brouns heeft het woord.

**Jo Brouns (CD&V):** Collega's, we gaan het wat rustiger en trager doen. Minister, de cijfers liegen niet: drugs in het verkeer zitten in een sterke, gevaarlijk stijgende lijn. Als we naar de recente cijfers van de federale politie kijken, dan zien we tussen 2012 en 2020 een verviervoudiging. Er is natuurlijk meer performantie qua pakkans, er wordt meer gemeten, maar de onderstroom

duidt duidelijk, helaas, op een toename van druggebruik in het verkeer. Vorige week werden we daar opnieuw mee geconfronteerd, toen Vias zijn tiende Nationale VerkeersONveiligheidsenquête publiceerde. Daaruit bleek dat maar liefst een op de vijf jongeren tussen 18 en 34 jaar aangaf maandelijks na druggebruik achter het stuur te kruipen. Alsof dat nog niet voldoende schrikbarend en zorgwekkend is, bleek ook dat van die groep maar liefst twee derde aangaf alcohol te combineren met druggebruik, een heel dodelijke cocktail. Je hebt tot tachtigmaal meer kans op ongevallen als je alcohol combineert met drugs.

Minister, bijkomend is er dan nog het nieuwe fenomeen van lachgas. Politiezones melden ons dat politieagenten bij controles in wagens steeds vaker stoten op lachgaspatronen en zelfs op grote flessen. Ook dat brengt de verkeersveiligheid in het gedrang. Kortom, we zitten met een gevaarlijk stijgende trend van druggebruik in het verkeer. De vraag is dan ook heel duidelijk: welke bijkomende acties zult u ondernemen om dit een halt toe te roepen en om die gevaarlijk stijgende trend om te buigen?

**De voorzitter:** Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

**Annick Lambrecht (Vooruit):** Minister, collega's, ben je veilig in de wagen? De jongste tijd jammer genoeg steeds minder. De nieuwste cijfers van Vias toonden het aan: steeds meer mensen, vooral jonge mannen, gebruiken drugs achter het stuur. Dat zijn niet alleen maar cijfers. Ook de controles tonen dat. Vorig jaar werden 7500 mensen betrapt terwijl ze onder de invloed van drugs reden. Om het wat meer te concretiseren, dat zijn er 41 per dag, en die cijfers nemen toe. Bovendien – we hoorden het reeds – zitten we met een nieuw probleem, namelijk lachgas. Ik zeg altijd: lachgas is niet om mee te lachen. Een op de vijf jonge mannen zou maandelijks achter het stuur kruipen met lachgas. Deze mensen zijn niet alleen een gevaar voor zichzelf, maar ook voor de anderen op de weg.

Minister, ik heb één vraag voor u: kunt u inzetten op sensibiliseringcampagnes specifiek gericht op de jongeren om dat gevaar van lachgas kenbaar te maken, niet alleen omdat het gevaarlijk is voor hun gezondheid, maar zeker ook voor onze verkeersveiligheid?

**De voorzitter:** De heer Bex heeft het woord.

**Stijn Bex (Groen):** Minister, de collega's hebben het al geschetst: het gebruik van drugs in het verkeer neemt toe, vaak in combinatie met alcohol. Uit de enquête van Vias zien we dat vooral jongeren geneigd zijn om – is het een gevolg van de coronatijden? – drugs te combineren met autorijden.

We moeten daarbij zeggen dat de trend in het verleden al anders geweest is. Jongeren waren vroeger eerder het voorbeeld om minder te rijden als ze alcohol gedronken hadden. Dat zit eerder bij de oudere generaties, dus het probleem zit niet alleen bij jongeren. Maar ik denk toch dat we hier absoluut aandacht voor moeten hebben, vooral omdat het stijgende druggebruik ook gepaard gaat met stijgende verkeersonveiligheidscijfers in Vlaanderen. De trend in Vlaanderen de laatste jaren is slecht, in tegenstelling tot Brussel en Wallonië, dus het is absoluut belangrijk dat we daar heel hard op inzetten.

Minister Gilkinet heeft al aangekondigd dat hij de pakkans wil verhogen, zodat een op de drie autobestuurders regelmatig gecontroleerd wordt op druggebruik. Een speekseltest kan daar een interessant element in zijn, maar we weten ook dat lachgas niet gedetecteerd kan worden met een speekseltest. In dat opzicht denk ik dat het heel belangrijk is om van u te weten te komen wat Vlaanderen extra gaat doen. Gaan er bijvoorbeeld extra campagnes komen?

Anderzijds – en dan kan ik u ook aanspreken in uw hoedanigheid van minister van Binnenlands Bestuur – is er de vraag van Vias om op een meer gecoördineerde manier rond lachgas te werken. Vandaag is het GAS-reglement rond lachgas in veel gemeenten verschillend. Vias vraagt eigenlijk om dat meer te uniformiseren, zodat de aanpak over het hele grondgebied identiek wordt. Mijn vraag aan u is dan hoe u daar als minister van Binnenlands Bestuur mee werk van wilt maken.

**De voorzitter:** Minister Somers heeft het woord.

**Minister Bart Somers:** Dank u wel, collega's, voor de vraag.

Laat me beginnen met te zeggen dat ik minister Peeters vandaag vervang. Ze groet u allen vanop haar ziekbed. Hopelijk kan ze haar rol hier snel weer opnemen, maar in afwachting daarvan ben ik degene die jullie vragen zal beantwoorden.

Die cijfers zijn heel confronterend, heel verontrustend. 1 op de 5 jongeren kruipt maandelijks achter het stuur na drugs gebruikt te hebben; dat is heel veel en dat is heel confronterend. Spijtig genoeg liggen die cijfers in lijn met de situatieschets die minister Peeters heeft gemaakt naar aanleiding van het Verkeersveiligheidsplan 2021-2025. Daarom werd die strijd tegen rijden onder invloed een van de 9 prioriteiten in dat plan. Van de 37 acties waar dat plan uit bestaat, zijn er in totaal 4 gewijd aan drugs in het verkeer.

Wat wil minister Peeters doen? Ze wil ten eerste gericht sensibiliseren, een heel belangrijke en ook wat jullie vragen. Ten tweede, ze wil inzetten op educatie inzake de zogenaamde killers in het verkeer. Dat wil men doen binnen de rijopleiding, tijdens het terugkeermoment, en voor doorwinterde chauffeurs op andere manieren. Ten derde wil ze onderzoek doen naar de drugproblematiek en wil ze dat onderzoek stimuleren om daar nog betere inzichten rond te krijgen. Ten vierde wil ze vragen aan de federale overheid – wij sensibiliseren en de federale overheid sanctioneert – om de controles op het rijden onder invloed op te drijven. In dat opzicht staat in het nieuwe federaal verkeersveiligheidsplan 2021-2025 heel duidelijk, naast de intussen vertrouwde flitsmarathon en de weekends zonder alcohol, de ambitie om een op de drie bestuurders jaarlijks aan een controle te onderwerpen, wat toch een sterke ambitie is.

Verder wil ik nogmaals benadrukken dat minister Peeters in november 2021 met de andere gewesten en het federale niveau het interfederaal verkeersveiligheidsplan 'All for zero' onderschreef, waarmee via samenwerking extra ingezet zal worden op controles op rijden onder invloed van alcohol en drugs. De bedoeling is om die controles op te drijven en door die samenwerking moet dat maximaal effect sorteren. Wat gaan wij op dat gebied doen, de Vlaamse overheid en minister Peeters? We gaan die controleacties, die we zelf niet kunnen doen, versterken door ze te ondersteunen met communicatiecampagnes en door sensibiliseringsmateriaal ter beschikking te stellen aan politiediensten, die daarop terecht kunnen via een beveiligde website van het Netwerk Verkeerscoördinatoren. Dat is wat wij op dat vlak kunnen doen.

En dan is er de sensibilisering, heel specifiek naar jongeren. U weet dat er een grotere campagne op poten stond, 'Groot gelijk dat je nuchter rijdt'. Die campagne wilde men samen met de uitgangswereld doen, met de discotheken en dergelijke. Men had haar gepland in december, maar door de omstandigheden met corona, waarbij de discotheken dicht waren, heeft men die campagne verschoven naar juli. De campagne is dus niet verloren. Dat is wat er op dit moment gebeurt.

Specifiek voor lachgas kan men vandaag twee instrumenten inzetten. Het eerste is de algemene bestuurlijke politieverordening. Sommige gemeenten en steden

hebben maatregelen genomen om lachgas met gasboetes te bestrijden. Het is een goede suggestie, die ik zal meenemen om samen met collega Peeters met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) samen te zitten om te bekijken hoe we dat kunnen uitrollen naar andere gemeenten en hoe we die best practices kunnen bekendmaken. Er is nog een andere techniek waarmee lokale besturen kunnen optreden. Dat is de ADR-wetgeving ('Accord européen relatif au transport international des marchandises Dangereuses par Route'). Wanneer men met lachgas in de wagen rondrijdt, dan valt dat onder de ADR-wetgeving. Niet iedereen kan dat vervoeren. Dat zijn niet alleen capsules maar vaak ook flessen. Je hebt daar een machtiging voor nodig. Wanneer mensen met zo'n lachgas rondrijden en ze worden tegengehouden door de politie, kunnen ze zowel een GAS-boete krijgen voor het verkeerd gebruik van lachgas als, op basis van de ADR-wetgeving, ook nog eens een boete wegens het overtreden van die wetgeving. Misschien is dat een tweede zaak die we samen met minister Peeters duidelijk moeten communiceren naar onze lokale besturen: twee belangrijke instrumenten om in te zetten in de strijd tegen het foutief gebruik van lachgas en tegen het feit dat mensen denken dat het verantwoord is om te rijden onder invloed van drugs en soms van een combinatie van drugs en alcohol. Uit een Canadese studie blijkt dat dat de risicofactor op een verkeersongeval met tachtig keer vergroot. Dat is spectaculair en eigenlijk totaal onverantwoord. Wij zullen daar inderdaad verder moeten bouwen aan sensibilisering. In het beleid en het actieplan van minister Peeters zit dat heel stevig verankerd. Zij wil daar heel nadrukkelijk op inzetten. Zij beseft zeer goed dat dit een heel belangrijke maatschappelijke uitdaging is.

**De voorzitter:** De heer Brouns heeft het woord.

**Jo Brouns (CD&V):** Minister, dank u wel voor uw uitgebreide antwoord. U hebt heel veel elementen aangeraakt. Er zal een totaalaanpak nodig zijn op verschillende sporen, van voorkoming tot het verhogen van de pakkans en uiteindelijk ook de bestraffing.

Ik wil nog twee elementen aanraken. De effectiviteit van de sensibiliseringscampagne mag nog meer evidencebased geëvalueerd worden. Naast affiches en dergelijke moeten we erop inzetten om die doelgroep maximaal te bereiken, met influencers en rolmodellen. Dat is een belangrijk aandachtspunt. We moeten daar de focus op leggen, om zo effectief mogelijk te kunnen werken.

Ik deel de mening van Vias dat we naar strengere regels moeten gaan met betrekking tot lachgas. Maar vooraleer die er zijn, moeten we ze wel harmoniseren. Er zijn inderdaad het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV), het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG), de douane, de federale politie ... Er zijn verschillende betrokken partijen. Ook op lokaal niveau kunnen we met GAS-boetes aan de slag. U moet de handschoen opnemen voor die harmonisering, om samen met de verschillende partners tot een uniform beleid te komen.

**De voorzitter:** Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

**Annick Lambrecht (Vooruit):** Minister, dank voor uw antwoord. Ik wil even stilstaan bij dat lachgas. Het lijkt inderdaad onschuldig, maar het leidt tot coördinatieproblemen, tragere reactiesnelheid, enzovoort. Ik hoorde een aantal zaken uit het Vlaamse Verkeersveiligheidsplan. De sensibilisering zou efficiënter en effectiever kunnen gebeuren. Misschien moet zij ook gericht. U kunt minister Peeters bijvoorbeeld eens laten kijken naar Nederland, waar men ook de buurt integreert.

Het belangrijkste staat niet in het plan, maar u hebt het aangekaart en dus zit alle hoop bij u, minister: de politieaanpak van lachgas. Het kan niet dat het bij mij in



Brugge verboden is en in een andere stad niet. Zo werkt het niet. Ik wil een beroep doen op uw positie van minister van Binnenlands Bestuur om de gemeenten aan te sporen om het verbod op het gebruik en dealen van lachgas voor niet-professionele doeleinden in het politiereglement te verankeren. Overal in Vlaanderen. Het is maar als men weet dat men het niet mag, dat het hopelijk minder zal gebeuren en dat het onze verkeersveiligheid niet zal aantasten, zoals nu.

**De voorzitter:** De heer Bex heeft het woord.

**Stijn Bex (Groen):** Minister, ik dank u voor uw antwoord. Eerst en vooral, wat betreft dat onderzoek naar drugsgebruik, blijkt uit de Vias-studie duidelijk dat we moeten onderzoeken hoe het komt dat jongeren in tijden van corona geneigd zijn om meer drugs achter het stuur te gebruiken. Want alleen op die manier kunnen we campagnes voeren die echt doeltreffend zijn en die inspelen op wat er leeft bij de jongeren.

Ten tweede, collega's, moeten we duidelijk durven te zeggen dat rijden en alcohol of druggebruik niet samengaan. En in dat opzicht vind ik het jammer dat het federaal parlement – ik zal dat ook eens doen, over het federaal parlement spreken – er niet toe is gekomen om te zeggen dat met rijden een nultolerantie voor alcohol geldt. Dat zou een heel duidelijk signaal zijn. Ik vind ook dat Vlaanderen, dat een minister die verkeersveiligheid hoog in het vaandel draagt, dat moet blijven aankaarten, ook in het overleg met de mobiliteitsministers.

Tot slot, minister, we weten dat er al een verbod is op de verkoop van lachgas aan min 18-jarigen, maar misschien moet daar verder over worden nagedacht. U hebt een aantal mogelijkheden aangehaald die de lokale besturen kunnen gebruiken. Maar dan blijft het een beetje strijden tegen iets wat toch vrij op de markt blijft komen. De vraag is of u ook niet moet overwegen om daar toch meer verregaande verkoopregels rond in te voeren.

**De voorzitter:** De heer Verheyden heeft het woord.

**Wim Verheyden (Vlaams Belang):** Voorzitter, dank u wel. Minister, we zijn het er hier in het halfroond allemaal over eens dat een harde aanpak van het druggebruik in het verkeer noodzakelijk is. U weet dat het Vlaams Belang in het algemeen voor een strenge aanpak van druggebruik in de hele samenleving is. We staan er dan ook zeker achter dat u ook daar in het verkeer streng tegen optreedt.

Mevrouw Lambrecht, u zegt dat we met een nieuw probleem zitten. Dat klopt niet. We hebben reeds van in het begin van deze legislatuur aangekaart dat lachgas een probleem is. In Nederland is het al langer een probleem en ook hier zijn er al gemeenten die een verbod op het gebruik en het bezit van lachgas in hun politieverordening hebben opgenomen. Maar er zijn nog veel te veel gemeenten in Vlaanderen die dat nog niet hebben. Minister, wij pleiten er dan ook eveneens voor om die harmonisering toch gestalte te geven. Maar dan blijven we nog altijd bij de controles. Lachgas kan niet worden opgespoord bij een drugcontrole. Er zal inderdaad ernstig over moeten worden nagedacht of, wanneer men lachgas in zijn bezit heeft, dat eventueel automatisch kan leiden tot een boete.

Minister, ik stel voor om niet alleen via de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) te werken, maar ook rechtstreeks met de gemeenten aan tafel te gaan zitten. Het is immers een toenemend probleem waar alle gemeenten mee worden geconfronteerd.

**De voorzitter:** De heer Keulen heeft het woord.

**Marino Keulen (Open Vld):** Voorzitter, collega's, minister, de gevaarlijkste dienst, de gevaarlijkste post bij de politie is de zondagvoormiddag. Niet de

zaterdagochtend, niet de zondagochtend, maar de zondagvoormiddag. Dan kom je dus de straffe mannen tegen die stijf staan van alcohol, drugs en lachgas. Praat maar eens met uw verkeerspolitie. Zij zeggen dan: 'Burgemeester, die rijden pal door het politiedispositief heen, ze komen tot stilstand tegen de combi, ze zijn gewelddadig, los van de wereld en ronduit gevaarlijk.'

Je zit hier met het probleem dat je dit niet kunt controleren, tenzij je de ampul aantreft in het gecontroleerde voertuig. Maar anders sta je machteloos. Het belang van sensibilisering kan dan ook niet genoeg worden benadrukt.

Collega's, naast de gevaren op het vlak van verkeersveiligheid is er ook het probleem rond gezondheid. Want voor de lichamen van jongvolwassenen – duizeligheid, bevriezingsverschijnselen van handen, vingers en ook benen – is dit niet onschuldig.

Ten slotte, minister bevoegd voor het lokale bestuur, en ook voor steden en gemeenten, is het stockeren en vernietigen van het in beslag genomen lachgas, de ampul, ook nog een ingewikkelde en kostelijke operatie. Het is dan ook zeker aangewezen om samen te zitten rond de problematiek van lachgas. We moeten daar ook eerlijk in zijn: corona heeft daar een zweepslag aan gegeven, er worden daardoor meer drugs gebruikt in onze samenleving en dus ook in het verkeer.

**De voorzitter:** De heer Meremans heeft het woord.

**Marius Meremans (N-VA):** We zijn het allemaal eens. Ik vervang even collega Moors die al een tijdje bezig is met dit onderwerp. Er komt in de commissie Welzijn ook een resolutie aan van de collega's Verheyen en Daniëls. Men is daar dus op verschillende terreinen over bezig.

We zijn het allemaal eens. Alleen mis ik soms wel wat de nodige daadkracht, zeker op het vlak van sensibilisering.

Ik heb soms de indruk en dat is ook aangehaald dat we daarmee de juiste snaar niet raken. Ik heb dat nog al gezegd over andere elementen zoals bijvoorbeeld bij de fietshelm, ook al is dat iets totaal anders. Ik mis wat er daarover in andere landen, ook in Scandinavië, in de media en dergelijke meer verschijnt.

Ten tweede is er al een jaar de reglementering over lachgas bezig in mijn eigen stad, maar dat is niet overal het geval. Er is op dat vlak nog wel wat werk aan de winkel. We verwachten van de minister dat we op korte termijn toch actie zien op het terrein. Ik vermoed dat we dat samen met de collega's nog zullen aanhalen in de commissie voor Mobiliteit.

**De voorzitter:** Minister Somers heeft het woord.

**Minister Bart Somers:** Collega's, ik dank jullie voor de vele interessante beschouwingen en suggesties. Ik zal die zeker meenemen naar collega Peeters. Ik ga nog even in op een aantal punten.

Wanneer je met een dergelijk fenomeen wordt geconfronteerd, moet je op twee sporen werken. Ten eerste moet je een repressief bestraffend beleid voeren omdat dat ook een preventief effect heeft en ten tweede moet je bewustmaken. Die twee gaan hand in hand. Het alleen oplossen met repressie zal niet lukken. Wie denkt dat het voldoende is om alleen bewust te maken, zal ook de mist ingaan.

Laten we beginnen met het repressieve bestraffende deel. De VVSG heeft op 21 juni 2021 een webinar gehouden voor de lokale besturen om uit te leggen wat de problemen van lachgas zijn en welke instrumenten er zijn. Ik wil me opnieuw engageren. Laat dat ook duidelijk zijn voor collega Verheyden: als ik praat met

de VVSG, de belangenorganisatie van de gemeente, is het mijn bedoeling om samen met die organisatie de gemeenten te bereiken. We moeten aan de gemeenten duidelijk maken dat weggijken van die problematiek en de kop in het zand steken niet werkt. In het instrumentarium om te kunnen bestraffen neemt men die maatregel het best op in de algemene bestuurlijke verordening. Ik zal dat met aandrang vragen, in overleg natuurlijk met collega Peeters. Vervolgens zal ik kijken hoe die ARD-wetgeving beter kan worden gemobiliseerd en onder de aandacht gebracht. Daar staan serieuze boetes op die volgens mij een groter afschrikwekkend effect kunnen hebben dan alleen maar de GAS-wetgeving. Collega Keulen heeft gelijk. Het is voor politiediensten niet altijd gemakkelijk om die vaststellingen te kunnen doen. Wie aandachtig rondloopt in zijn omgeving, zal hier en daar wat ampulletjes op bepaalde hangplaatsen aantreffen, maar het is voor de politie niet altijd eenvoudig om de betrokkenen te vatten. Dat vraagt ook prioritering en aandacht van de lokale politiezones. Ook daar hebben burge-meesters een belangrijke opdracht. Dat is het eerste deel.

Het tweede deel is dat van de bewustmaking en dat is minstens even belangrijk. Er lopen campagnes. Collega Meremans stelt zich de vraag die we ons allemaal stellen, namelijk of die campagnes voldoende impact hebben. Een traditie die al langer bestaat, is dat de Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV) die campagnes doorlicht en analyseert. Ze meet het effect van die campagnes. Uit de campagnes die tot nu toe zijn gevoerd, blijkt dat het effect zeker niet verwaarloosbaar is. Ik geef de cijfers: 56 procent van de mensen geeft aan nuchter te zijn gebleven wanneer ze nog met de auto moesten rijden door de campagne; 36 procent zegt dat ze een alternatief hebben gezocht door de campagne en 33 procent heeft anderen aangesproken, wat moedig en positief is. Dus je ziet toch effect. Maar natuurlijk is het positieve effect van een campagne niet genoeg als het gedrag niet in de diepte verandert. We moeten verdergaan met die bewustmaking.

Er zijn nog twee zaken die ik namens collega Peeters wil zeggen. Het uitstellen van de campagne heeft niet verhinderd dat de VSV al in oktober de campagne 'Groot gelijk dat je nuchter rijdt' gekoppeld heeft aan het festival 'I Want To Dance Again' van Studio Brussel. Dat is toen ook viraal gegaan en heeft veel aandacht gekregen. De VSV heeft daar een evenement in de jeugdcultuur aangewend om over die problematiek te kunnen praten.

Ten tweede is er 29 november 2021 een VTM-programma geweest 'Hoe zal ik het zeggen?' – u kent dat ongetwijfeld want u kijkt meer televisie dan ik – over de gevaren van alcohol in het verkeer. Er was een vrouw die volgens vrienden te veel met alcohol en onder invloed in het verkeer reed. Ze werd confronterend aangepakt en de boodschap was daar altijd: 'Groot gelijk dat je nuchter rijdt'. Men probeerde die campagne ook in dat programma te integreren.

Maar ik neem zeker de suggestie mee om nog meer in te zetten op influencers, ik geloof daar ook heel sterk in. Dat is een laatste element in de sensibilisering die cruciaal is. Dat is mijn overtuiging en nu spreek ik opnieuw als minister van Binnenlands Bestuur. Men kan heel veel campagnes bedenken in de Wetstraat en op het Martelarenplein of waar onze ministers allemaal mogen vertoeven, maar het is in de dorpsstraat en in de stadswijken dat we het verschil moeten maken. En daar hebben lokale besturen ook een verpletterende verantwoordelijkheid. De influencers die op sociale media bestaan, zijn daar influencers van vlees en bloed. Dat zijn mensen die men kent, dat zijn de jongeren die daar leven, straat-hoekwerkers, buurtopbouwwerkers, buurtcomités, ouderverenigingen, scholen, onderwijsinstellingen enzovoort.

Zij kunnen daar allemaal aan meewerken om duidelijk te maken dat lachgas eigenlijk niet alleen een probleem is voor de verkeersveiligheid maar, zoals collega Keulen terecht zegt, ook een gevaarlijk product dat een medische impact

heeft op mensen die het gebruiken en die daar blijvende schade van kunnen ondervinden. Ik denk dat daar ook lokale besturen misschien een extra inspanning zouden kunnen doen om deze problematiek met twee handen vast te pakken en mee te werken aan de sensibiliseringscampagne die we vanuit Vlaanderen opbouwen om er als bondgenoten samen voor te zorgen dat de verkeersveiligheid maar ook de gezondheid van onze jonge mensen wordt veiliggesteld.

**De voorzitter:** De heer Brouns heeft het woord.

**Jo Brouns (CD&V):** Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik denk dat het duidelijk is dat we het erover eens zijn dat we allemaal, op elk beleidsniveau, meer dan een tand moeten bijsteken in de strijd tegen druggebruik in het verkeer. Ik zie daar een totaalaanpak die noodzakelijk is en ik zie daar minimaal drie sporen. Het eerste is sensibilisering en ik denk dat we het ook daarover eens zijn dat die zo dicht mogelijk bij de leefwereld van de jongeren moet worden gevoerd om zo effectief mogelijk te zijn.

Het tweede gaat over de pakkans. Vandaag is het bij een ongeval zo dat botsen blazen is. We moeten naar meer systematische controles gaan, ook wat de controle op druggebruik betreft. Dan zal er wat onderzoek nodig zijn om naar een testing te gaan voor wat lachgas betreft.

Ten derde is er de bestraffing. Vandaag kan men een geldboete krijgen of gaat men naar een cursus. Ik denk dat het moet gaan over én de geldboete als gedeeltelijke schadevergoeding aan de samenleving én de cursus voor een duurzame gedragsverandering. Ik denk dat die drie sporen noodzakelijk zijn.

**De voorzitter:** Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

**Annick Lambrecht (Vooruit):** Minister, collega's, verkeersveiligheid is voor Vooruit een topprioriteit. Dat is wellicht voor iedereen hier en dat is zoveel te beter.

Rijden, drank en drugs, het gaat niet samen, nu niet, nooit. We moeten er alles aan doen om richting nul verkeersslachtoffers te gaan. De cijfers tonen aan dat dat lachgas een nieuw toenemend probleem is. We moeten dat anders aanpakken dan tot nu toe het geval was. Zoals u goed toelichtte, moet er een gerichte sensibiliseringscampagne komen, maar vooral ook dat algemeen verbod bij steden op het niet-professioneel gebruik van lachgas.

We hopen echt dat de Vlaamse Regering in samenwerking met alle andere bestuursniveaus zo snel mogelijk werk maakt van een oplossing voor dit probleem om zo verkeersslachtoffers te vermijden en zoals de collega zei, aan de gezondheid van de mensen te werken. *(Applaus bij Vooruit)*

**De voorzitter:** De heer Bex heeft het woord.

**Stijn Bex (Groen):** Minister, eerst en vooral wil ik, en daarmee had ik misschien moeten beginnen, minister Peeters langs deze weg veel beterschap wensen. Ik denk dat dit namens de hele commissie Mobiliteit is.

Ik ben tevreden met uw antwoorden. Ik hoop dat u heel snel aan de slag gaat met het werk rond lachgas, maar ik hoop ook dat we beseffen dat het hier niet alleen gaat over jongeren, dat het niet alleen gaat over lachgas, maar over een bredere problematiek waarbij we niet alleen moeten focussen op de jongeren. Maar er is inderdaad ook wel gerichte actie nodig.

Ik blijf wel een beetje op mijn honger wanneer het gaat over wat we moeten doen met de vrije verkoop van dat lachgas. Als dat echt een schadelijk product

is, dan vind ik dat we daarover moeten durven nadenken. Ik heb daar op dit moment geen mening over maar ik vind wel dat we daarover moeten durven nadenken. Ik weet niet hoeveel mensen in dit parlement of daarbuiten procentueel al eens lachgas nodig hebben gehad om crème fraîche te maken, ik persoonlijk niet, en het zou waarschijnlijk grandioos mislukt zijn. Maar we moeten daarover durven nadenken. *(Applaus bij Groen)*

**De voorzitter:** De actuele vragen zijn afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Katrien Schryvers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aanpak van grensoverschrijdend gedrag in hogeronderwijsinstellingen**

**ACTUELE VRAAG van Johan Danen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aanpak van grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs**

**De voorzitter:** Mevrouw Schryvers heeft het woord.

**Katrien Schryvers (CD&V):** Minister, wat is er nog veel werk aan de winkel! Dat is wat ik dacht toen ik deze week de berichten las over de prof aan de VUB die zich schuldig gemaakt heeft aan grensoverschrijdend gedrag, niet 1 keer en niet bij 1 studente maar meermaals. In totaal waren er niet minder dan 23 meldingen, nota bene meldingen die al dateren van maanden, bijna jaren geleden. De eerste melding was er in het voorjaar van 2020. Er werd pas ingegrepen eind 2021, nadat – als ik de pers mag geloven – de studentes in kwestie ook hun weg hadden gevonden naar het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen (IGVM). Dan kwam er ook nog naar boven dat er eigenlijk al meldingen geweest waren in 2010, al jaren geleden dus.

We konden deze week lezen dat dan toch het ontslag is gevolgd van de betrokken professor en dat er ook was afgesproken dat er geen communicatie meer rond zou gebeuren. Daar zal ik het straks nog over hebben, minister, maar eerst over dit. In 2018 hebben we in dit parlement een commissie opgericht, en ik mocht daar voorzitter van zijn, over grensoverschrijdend gedrag in verschillende sectoren. We hebben daar heel veel hoorzittingen gehad en we zijn geëindigd met twee voorstellen van decreet en een uitvoerige resolutie.

In diezelfde periode, in 2018, is er een charter opgemaakt tussen alle hogescholen, universiteiten en de voormalige minister, minister Crevits, over de aanpak van grensoverschrijdend gedrag in de hogescholen en universiteiten. Dan vraag ik me af, minister, wat dan met dit charter gebeurd is. Hoe wordt dit in de praktijk omgezet? Dat is mijn vraag aan u, minister. Hoe zult u daar verder werk van maken?

**De voorzitter:** De heer Danen heeft het woord.

**Johan Danen (Groen):** Voorzitter, collega's, minister, het ontslag van de VUB-professor zindert nog na, maar ik zou de problematiek wat willen opentrekken. Want de laatste jaren kregen we natuurlijk nog andere meldingen van andere universiteiten over grensoverschrijdend gedrag. Ook in andere domeinen was dit probleem aan de orde, denk maar aan sport, media, cultuur en allicht nog veel andere. Het probleem is natuurlijk dat wat we vandaag horen allicht nog maar het topje van de ijsberg is. Ik zeg wel 'allicht', maar eigenlijk weten we dat dit maar het topje van de ijsberg is. Onlangs bleek uit een doctoraatsonderzoek dat het academische milieu vaak een context vormt voor machtsmisbruik, seksisme

en racisme. De onderzoeker sprak over een endemische situatie. Wel, collega's en minister, ik vind dat nogal problematisch.

Ik heb mijn oor te luisteren gelegd de laatste dagen en weken, en ik moet zeggen dat de instellingen best wel inspanningen doen om voor een stuk te verhelpen aan het probleem, maar we stellen vast dat het niet genoeg is. Het louter oprichten van een meldpunt lijkt nuttig en nodig, en is ook nuttig en nodig, maar vaak volstaat dat niet omdat de context om meldingen te doen als onveilig wordt ervaren. De slachtoffers worden verlamd en schipperen tussen afwegingen wat te doen met hun klacht en afwegingen over de manier om die klacht in te dienen zonder er zelf opnieuw het slachtoffer van te worden en ook om de zaak vooruit te helpen. Dat moet een onmogelijke strijd zijn die slachtoffers meemaken. We weten ook dat veel mensen, studenten, onderzoekers, assistenten, maar ook collega-professoren, om die reden geen klacht indienen. En dat is enorm jammer, want de universiteit zou bij uitstek de plek moeten zijn voor gelijke onderwijskansen en voor de maximalisering van de onderwijskansen. Ik stel vast dat ze het niet alleen kunnen. De vraag is, minister: wat gaat u doen om hen te ondersteunen om dit probleem bij de wortel aan te pakken?

**De voorzitter:** Minister Weyts heeft het woord.

**Minister Ben Weyts:** Grensoverschrijdend gedrag is natuurlijk een kwaal in onze samenleving, en het manifesteert zich spijtig genoeg ook in ons hoger onderwijs. Om u maar een idee te geven: 270.000 studenten en 40.000 personeelsleden.

Er werd daarstraks ook verwezen naar de resolutie van 2018 met betrekking tot grensoverschrijdend gedrag, waar onderwijs eigenlijk ook werd aangeduid als een te volgen voorbeeld wat de aanpak betreft. En die aanpak is gebaseerd op een charter waarnaar wordt verwezen, gesloten met de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA), met tien instructies. Het gaat veel verder dan louter een neutraal meldpunt. Het zijn echt tien heel degelijke instructies die erin vervat zitten. En vervolgens stelt u de vraag hoe het zit met de implementatie. Want dat was natuurlijk ook een deel van het charter: de opdracht aan alle hogeronderwijsinstellingen om daarmee aan de slag te gaan, om te zorgen voor de implementatie van die tien instructies.

Gelukkig heb ik daar ook wel op geanticipeerd. Ik heb vorig jaar al zowel aan de VLIR als de VLHORA ook gevraagd om eens een stand van zaken te geven met betrekking tot de implementatie: welke inspanningen hebben ze gedaan? Het resultaat daarvan is dat men de werkgroep heeft opgericht, ook met betrokkenheid van vertegenwoordigers van de studenten. En dat rapport, die evaluatie zal mij worden opgeleverd binnen dit en enkele maanden.

Maar het zijn dus twee sporen: zowel de VLIR als de VLHORA gaan ter zake een evaluatierapport opleveren. En op grond daarvan zal ik desgevallend bijsturen. Dan kunnen we dat bekijken. Ik kan in alle openheid ook terugkoppelen naar dit parlement, over wat er mee gebeurd is.

De eerste vraagstelling ging over de specifieke casus. Men heeft mij nadere informatie verschaft. Ik kan daar, gelet op het geheim van het onderzoek, ook niet dieper op ingaan. Maar ik zou niet zomaar aannemen dat de procedures niet gewerkt hebben. Wat men mij verteld heeft, is dat de procedures wel gerespecteerd werden, en wel gewerkt hebben. Maar het zal later blijken waarom daar die periode is overgegaan. Maar men heeft mij alleszins een gerede verantwoording gegeven in dat kader.

Maar sowieso kunnen we een evaluatie doorvoeren op grond van de rapporten die worden aangeleverd door de VLIR en de VLHORA.

**De voorzitter:** Mevrouw Schryvers heeft het woord.

**Katrien Schryvers (CD&V):** Bedankt, minister. Het is toch wel een ernstig probleem dat heel diep zit, en dat dus echt wel een krachtdadige aanpak nodig heeft. Het is dus goed dat u die evaluatie hebt gevraagd, en dat er ook wel bijstellingen gebeuren, als het kan of als het nodig blijkt.

We moeten hier inderdaad niet verder ingaan op die individuele casus. Maar wat ik wel nog wilde zeggen, minister, is het volgende. We lezen ook wel dat het werken met één meldpunt per instelling de drempel toch wel heel hoog maakt voor de studentes om een aangifte te doen. Ze zijn studenten in die betrokken hogeschool of universiteit, en dat maakt het heel moeilijk.

We hoorden ook al de roep naar één overkoepelend meldpunt, en ik denk dat dat een heel goede suggestie is. En het zou goed zijn dat u ook mee kijkt of daar werk van kan worden gemaakt. Want ik denk dat het heel drempelverlagend zou zijn.

Wat we ook hoorden, minister, is dat er een dading werd gesloten tussen betrokkenen en de universiteit. En dat is heel erg voor die studentes, omdat daarmee het gevaar dreigt dat er ook in andere universiteit of hogescholen andere studentes slachtoffer zouden kunnen worden. Minister, op welke manier kan er een betere informatiedoorstroming gebeuren, zodat die risico's er niet meer zijn?

**De voorzitter:** De heer Danen heeft het woord.

**Johan Danen (Groen):** Bedankt. Ik zou ook iets breder willen gaan dan de specifieke casus van de VUB. Maar als u zegt, minister, dat de procedures allicht zijn gevolgd – we kunnen niet vooruitlopen op de afhandeling – dan zou het misschien weleens kunnen dat de procedures misschien mis waren of te weinig veiligheid boden.

Maar ik wil nog het volgende zeggen, iets wat ook mevrouw Schryvers aanhaalde. Vandaag las ik onder andere iets van professor Adriaenssens in De Standaard. Ik moet zeggen dat wat hij zei over meldpunten, mij toch voor een stukje heeft geïnspireerd. Intuïtief zou je kunnen zeggen dat een meldpunt zo dicht mogelijk bij het slachtoffer misschien wel goed is – één per universiteit, één per hogeschool.

Maar we stellen vast, en dat is ook de geest van het charter, dat het niet altijd werkt en dat maar weinig mensen echt aangifte doen. Hebben we uit de misbruikverhalen in andere domeinen niet geleerd dat de interne afhandeling van dit soort problemen zelden tot goede oplossingen geleid heeft? Bent u bereid om te onderzoeken of een centraal meldpunt hier aan de orde is?

**De voorzitter:** De heer Daniëls heeft het woord.

**Koen Daniëls (N-VA):** Collega's, ook hier in dit parlement moeten we in de meest scherpe bewoordingen stellen dat dergelijke zaken in ons hoger onderwijs – eigenlijk nergens – door de beugel kunnen. Het klopt inderdaad dat er op een bepaald moment machtsrelaties ontstaan: student-prof-docent, maar ook bij doctoraatsstudenten die de weinige beurzen die er zijn moeten binnenhalen en dus bijgevolg in zichzelf waarschijnlijk opportuniteitsafwegingen maken. Maar dat kan ik natuurlijk niet goedpraten. Het feit dat er meldpunten zijn in de instellingen zelf is een goede zaak. Minister, als die niet functioneren, moeten we dat met de instellingen evalueren. Eventueel moeten we een tweede trap erbovenop zetten zodat als studenten, docenten of personeelsleden het gevoel hebben dat ze in de eigen instelling niet verder geraken of kunnen, er nog een

uitweg is op een andere manier, uiteraard in samenspraak met de instellingen, want het is de bedoeling dat er iets aan gebeurt en dat het niet enkel gemeld wordt.

**De voorzitter:** Mevrouw Goeman heeft het woord.

**Hannelore Goeman (Vooruit):** Een prof die voor de zoveelste keer een opmerking maakt dat je een mooi rokje draagt of je nog maar eens voorstelt om na de les iets te gaan drinken, die u sms'en stuurt of zelfs oneerbare voorstellen doet: het zijn verhalen die ik allemaal gehoord heb tijdens mijn studententijd. Sindsdien is er blijkbaar heel weinig veranderd. Ik heb met veel verontwaardiging de berichten over de prof van de VUB gelezen. Ik vrees dat dit geen alleenstaand geval is. En nee, er niets mis met een compliment, maar dit is natuurlijk iets helemaal anders. Je ziet altijd hetzelfde mechanisme. Uiteindelijk gaat het over mannen die macht hebben over vrouwen, macht om punten te geven, macht om doctoraatsonderzoeken te beoordelen, macht om je academische carrière te maken of te kraken. Dat zijn mannen die die macht misbruiken. Ze denken dat ze zich alles kunnen permitteren en dat ze er ook nog eens mee weggomen. Dat kan natuurlijk absoluut niet langer. En ja, er zijn meldpunten, maar wij hebben de indruk dat er inderdaad nog een probleem is rond de bekendheid van die meldpunten. Vrouwen vinden veel te weinig hun weg, ook omdat ze de procedures niet kennen, omdat ze schrik hebben, omdat ze te weinig beschermd zijn tegen die mannen.

Minister, kunt u, als er toch overleg is met de instellingen van het hoger onderwijs, ervoor zorgen dat er echt werk wordt gemaakt van goede informatie hierover voor alle studenten die zich inschrijven?

**De voorzitter:** De heer Laeremans heeft het woord.

**Jan Laeremans (Vlaams Belang):** Normaal gezien had mijn collega dat hier voor haar rekening genomen of mevrouw Beckers, maar zij kon er ook niet bij zijn. Ik neem dus even, in de plaats van de jonge dames, de honneurs waar, uiteraard om het misbruik even goed aan te klagen.

Er zijn inderdaad meldpunten bij de instellingen van het hoger onderwijs, maar we merken toch dat de drempel voor veel slachtoffers nog altijd te hoog ligt waardoor er een groot 'dark number' van incidenten is waar wij geen zicht op hebben. Dat ligt vaak helemaal niet aan vrouwen die het grensoverschrijdend gedrag moeten ondergaan, maar vaak bijvoorbeeld aan de omstaanders of aan de leidinggevendenden die het niet ernstig genoeg nemen. Die meldpunten worden normaal gezien bevolkt door kwaliteitsvolle vertrouwenspersonen. Is daar op dit ogenblik een opleiding voor? Die is er wel voor het personeel, maar voor studenten lijkt die er toch niet te zijn. Mevrouw Beckers had er al een schriftelijke vraag over gesteld. Minister, u had gezegd dat u bereid zou zijn om daarover met de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) van gedachten te wisselen. Ik hoop dat dat ook kan gebeuren.

**De voorzitter:** Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

**Lise Vandecasteele (PVDA):** Iedereen is hier vandaag verontwaardigd over hoe een prof zich jarenlang schuldig kon maken aan grensoverschrijdend gedrag. Men is terecht verontwaardigd, maar ondertussen horen we politici – minister, een partijgenoot van u – zeggen dat haatdragende boodschappen ten opzichte van vrouwen, zoals 'vrouwen willen wel de privileges van de mannelijke bescherming en het mannelijke geld, maar ze willen niet meer hun benen opendoen' of 'vrouwen worden best ontmaagd op hun veertiende', uitingen zijn van vrije meningsuiting en dat dat uitspraken zijn die niet veroordeeld mogen worden. Denken jullie dat dat dingen zijn die los van elkaar staan en dat dat helpt om de



drempels te verlagen voor vrouwen die een grens willen stellen ten opzichte van grensoverschrijdend gedrag en klacht willen indienen?

Minister, u zegt dat de procedures gevolgd zijn bij de VUB. Maar er zijn meer dan twintig klachten nodig geweest en de ondersteuning van het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen, vooraleer er een deftig onderzoek gebeurd is en vooraleer de man ook effectief veroordeeld is. Hoe gaat u de drempel verlagen voor vrouwen om klacht in te dienen? En hoe gaat u ervoor zorgen dat die klachten ook ernstiger genomen worden?

**De voorzitter:** Minister Weyts heeft het woord.

**Minister Ben Weyts:** Ik neem de suggesties hier ter harte. Ik denk dat we die op grond van die evaluatierapporten ook kunnen toetsen aan de realiteit, bijvoorbeeld als je het hebt over de discussie rond meldpunten: één centraal meldpunt, één overkoepelend meldpunt, verschillende meldpunten. Eigenlijk werd die kwestie ook getackeld in het charter zelve. Ik citeer: "Vanuit die optiek zijn ook laagdrempelige meldpunten essentieel. Dit principe kan geoperationaliseerd worden hetzij door het inrichten van één centraal, onafhankelijk meldpunt, hetzij door het inrichten van meerdere meldpunten, uitgesplitst per locatie. In het laatste geval dient alles in het werk gesteld te worden om overleg tussen de verschillende meldpunten te stimuleren." Dus blijkbaar is toen ook al wel de discussie gevoerd en heeft men de twee opties gelaten. Maar goed, het is geen geloofspunt van mijnentwege. Ik ben bereid om daar in alle openheid over te discussiëren, maar wel op grond van de evaluatierapporten die door de VLIR en de VLHORA zullen worden aangeleverd.

Ik zou mij hoeden voor 'jumping to conclusions' wat betreft een specifieke casuïstiek. Want ook daar heb ik begrepen dat het meldpunt wel gewerkt heeft. Dat is alleszins de informatie die men mij heeft gegeven, ook wat betreft de monitoring. Ook dat zit in het charter vevat, namelijk de geanonimiseerde monitoring en registratie van meldingen en maatregelen op instellingsniveau, rapportage over klachten en formuleren van adviezen via jaarverslag rapporteren. Dat zit er ook al in vevat. Maar goed, ik denk dat we de discussie ten gronde over ofwel extra maatregelen, dan wel andere maatregelen, zeker kunnen voeren op grond van de evaluatierapporten.

**De voorzitter:** Mevrouw Schryvers heeft het woord.

**Katrien Schryvers (CD&V):** Collega's, de strijd tegen grensoverschrijdend gedrag is een strijd van elke dag, zo blijkt ook nu weer. Dat vraagt onze aandacht, aandacht die op geen enkel moment mag verslappen. Het gaat inderdaad telkens over hetzelfde: misbruik van een bepaalde machtspositie, dan intimidatie om geen meldingen te doen, minimaliseren van de feiten en dergelijke meer. We moeten inzetten op meldpunten. Ik wil u echt vragen om te onderzoeken, minister, of één overkoepelend meldpunt, zij het mits het behouden van de meldpunten per instelling, geen meerwaarde zou kunnen zijn. Ik denk alleszins van wel. We moeten een krachtdadige aanpak doen. U hebt die evaluatie gevraagd. Maar eigenlijk vind ik het al erg dat dat allemaal nodig zou zijn, want eigenlijk moeten mannen gewoon op een correcte manier leren omgaan met hun macht, op een respectvolle manier met anderen omgaan, en de gevolgen van hun daden dragen als ze dat niet doen. (*Applaus bij de meerderheid*)

**De voorzitter:** De heer Danen heeft het woord.

**Johan Danen (Groen):** Het drama van heel die zaak is natuurlijk dat maar een beperkt aantal slachtoffers echt aangifte doet. Er is een heel grote groep mensen die onder de waterlijn opereert, onder het topje van de ijsberg. En dat is natuurlijk een gigantisch probleem. Ik denk dat het onze uitdaging moet zijn om

dat 'dark number', het aantal mensen dat geen aangifte doet, te verminderen, want iedereen die slachtoffer is, zou echt een plek moeten vinden waar hij terecht kan.

Ik zou het ook verkeerd vinden om ons vandaag alleen maar op die meldpunten te richten. De hele keten moet in orde zijn. Want wat ben je ermee als je iets meldt en je vervolgens niet weet wat ermee gebeurt? Elk element van die keten zou in orde moeten zijn, zodat mensen weten: vandaag doe ik een melding, en over twee maanden is dat afgehandeld. Dat zou zo klaar als een klontje moeten zijn. Ik roep u op, minister, om daar werk van te maken. Ik kijk uit naar de discussies in de commissie naar aanleiding van de evaluatie van het rapport. Want nog dit academiejaar moeten we hier substantiële stappen vooruit zetten.

**De voorzitter:** De actuele vragen zijn afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de stijgende energiefactuur**

**ACTUELE VRAAG van Sam Van Rooy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de door een studie bevestigde prijsstijgingen door het capaciteitstarief**

**ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de invoering van het capaciteitstarief**

**ACTUELE VRAAG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de impact van de invoering van het capaciteitstarief**

**De voorzitter:** De heer Bothuyne heeft het woord.

**Robrecht Bothuyne (CD&V):** Voorzitter, minister, collega's, de energiefactuur houdt ons allemaal bezig. Als ik zeg 'allemaal', is dat letterlijk 'allemaal'. Elke dag vallen er hogere facturen binnen bij duizenden en tienduizenden Vlaamse gezinnen. Gelukkig is zowel de Federale Regering als de Vlaamse Regering zich bewust van het probleem. U hebt al een aantal maatregelen genomen in het najaar, minister. De federale collega's zetten nu een aantal stappen, zoals de btw-verlaging van minister Van Peteghem. Maar we moeten ook durven toegeven dat dat niet genoeg is om de gestegen facturen effectief volledig te lenigen. Ik wil daarnaast zeggen dat de automatische index die we in dit land kennen, de belangrijkste garantie is dat de gezinnen niet in de armoede terechtkomen. Dat mogen we niet vergeten in het debat dat we voeren.

Dat neemt niet weg, minister, dat Vlaanderen meer kan doen dan wat we vandaag al doen. Allicht is het mogelijk om nog meer elementen uit de factuur te halen en die te verlichten. Energiebesparing aantrekkelijker maken of hernieuwbare energie naar voren schuiven voor mensen die energie willen besparen bij hen thuis, zijn zulke elementen. Waarom geven we een miljoen gezinnen in dit land een sociaal tarief als we hun met zonnepanelen een duurzame korting van 800 euro per jaar in de komende 25 jaar kunnen geven?

We kunnen milieuvriendelijke technologie stimuleren. We kunnen de regionale verschillen in de distributienettarieven wegwerken. We hebben heel wat mogelijkheden om vanuit Vlaanderen te werken op de energiefactuur, zowel op korte als middellange termijn. De vraag is heel eenvoudig: wat zult u doen om de energiefactuur verder naar beneden te halen voor de Vlaming?

**De voorzitter:** De heer Van Rooy heeft het woord.

**Sam Van Rooy (Vlaams Belang):** Voorzitter, ambtsgenoten, lieve collega's, minister Demir, al jarenlang behoort de energiefactuur tot de hoogste in Europa. U weet dat. Sinds een half jaar echter is ze werkelijk geëxplodeerd. Vorig jaar bedroeg ze gemiddeld 2000 euro, vandaag 5500 euro. Op maandbasis is dat van gemiddeld 166 euro tot 458 euro per maand. Dat is bijna maal drie op amper een jaar tijd. Wie kan dit nog betalen? Honderdduizenden Vlamingen kunnen dit niet meer betalen. Het is voor hen simpelweg een keuze tussen het kopen van bepaalde kledij, de wagen nemen, op restaurant of op reis gaan, of hun energiefactuur betalen.

Maar energie en het transport ervan maken slechts een klein deel – een relatief klein deel – uit van de energiefactuur. Die is een tweede belastingbrief, en dat – ik zal het blijven herhalen – is en blijft de grote schande.

Minister Demir, u kunt ongeveer 200 euro aan heffingen uit die factuur halen. U weet dat ook, want recente berekeningen hebben dat aangetoond. Mijn eerste vraag aan u luidt dan ook: waarom doet u dat niet, die 200 euro aan heffingen eruit halen? Het is toch vijf na twaalf, zou ik denken.

Ten tweede, het capaciteitstarief zou nu worden ingevoerd. Dat zal mensen met een relatief klein stroomverbruik opnieuw op kosten jagen, en wel tot 100 euro extra doen betalen per jaar. Volgens de studie van de UGent, die er onder andere onder onze druk is gekomen, gaat het om zeker een derde van de Vlaamse gezinnen die dus nog meer zullen betalen het komende jaar als dat capaciteits-tarief wordt ingevoerd.

Minister, ik zou u vandaag dan ook willen vragen dat u expliciet wil zeggen dat het capaciteitstarief, dat – ik heb het al een aantal keren zo genoemd – een soort rekeningrijden voor Vlaamse elektriciteitsverbruikers is, nimmer en nooit mag worden ingevoerd.

**De voorzitter:** De heer D'Haese heeft het woord.

**Jos D'Haese (PVDA):** Minister, wat voor een circus is er rond de energiefactuur, wat een farce! De mensen betalen voor hun energie 2800, 3000, 3500 euro meer dan vorig jaar. Wat doen de verzamelde ministers van Energie, en de verzamelde regeringen van dit land? Bijna niets. Wat doet deze Vlaamse Regering, tot nu toe? 43 euro. 43 euro korting op de energiefactuur, daarmee kun je met de prijzen van vandaag amper een nachtlampje laten branden.

Wat doet men federaal? Terwijl de mensen afzien van de dure gasprijzen in de winter, verlaagt men de btw op elektriciteitsprijzen in de lente. Dat is toch met de voeten van de mensen spelen, want we gaan toch geen fossiele brandstoffen subsidiëren? En dan komt er nog een verwarmingspremie van amper 100 euro. Maar dan komt het! De mensen krijgen in de ene hand, ocharme, 100 euro van de Federale Regering, en als ze weinig energie verbruiken, dan mogen ze die binnenkort met de andere hand weer afgeven voor de Vlaamse energiefactuur. De VREG, de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt, vond het namelijk een goed idee om nu te beslissen om een capaciteitstarief in te voeren dat ervoor zorgt dat mensen die veel stroom verbruiken op één moment, meer moeten betalen. Alsof mensen zelf kiezen wanneer ze thuiskomen. Dan moeten ze koken, moeten de kinderen hun huiswerk maken, een douche nemen, enzovoort.

Wij hebben altijd al gezegd dat we ervoor vreesden dat dit zou zorgen voor hogere facturen voor de mensen. U hebt een studie besteld bij de Universiteit Gent, en die bevestigt dat ook. Gezinnen die weinig verbruiken gaan meer

moeten betalen, 100 euro meer, en gezinnen die veel verbruiken zullen minder moeten betalen. Dat is gewoon de wereld op zijn kop! Alleenstaanden schieten erbij in, en mensen die een Tesla voor de deur hebben, die kunnen eraan verdienen. De elektriciteitsfactuur is echt een tweede belastingbrief geworden, en ik denk niet dat we kunnen accepteren dat die voor bepaalde groepen vandaag nog groter wordt, minister.

Mijn vraag is: hoe reageert u op die studie van UGent, en wat bent u van plan daarmee te doen?

**De voorzitter:** De heer Tobback heeft het woord.

**Bruno Tobback (Vooruit):** Minister, ik denk dat, dezer dagen in Vlaanderen, massa's mensen tranen in de ogen krijgen, letterlijk en in elk geval figuurlijk, wanneer ze hun voorschotten voor stroom en gas in de bus of in de mailbox krijgen, en zich afvragen hoe ze dat in godsnaam moeten betalen, en nog normaal leven. Het gaat over rekeningen van 400 of 500 euro per maand, en in sommige gevallen nog veel meer. Dat zijn eigenlijk misbruikgevallen. Voor veel mensen is dit eigenlijk niet draaglijk. We moeten ons allemaal ook geen illusies maken en de mensen niets wijsmaken: alle overheden samen kunnen dat niet plotseling halveren. Ze kunnen wel doen wat ze kunnen. Er is al naar verwezen dat men op het federale niveau de keuze heeft gemaakt om de meeropbrengst van de btw terug te geven, in een poging om te helpen. Je kunt veel bedingen hebben bij het uiteindelijke akkoord, maar het principe is gezond. Ik denk dat ook Vlaanderen die inspanning zou kunnen doen. Er is ook al verwezen naar de stijgende CO<sub>2</sub>-prijs waarmee Vlaanderen in principe een voordeel zal doen. Ik wil er echt voor pleiten dat men dat integraal teruggeeft aan de gezinnen, op een verstandige manier.

Wat gezinnen zeker niet nodig hebben nu, is een nieuwe bijkomende factuur, via zoiets als een capaciteitstarief. Het capaciteitstarief is misschien, ooit in de toekomst, een sluitstuk van een beleid dat gezorgd heeft dat elektrificatie gepromoot wordt, want dat doen we, dat dan geld heeft geïnvesteerd in een solide stroomnet, en dat dan over het gebruik daarvan zal proberen te reguleren. Wat men nu doet is het omgekeerde. Het is eigenlijk een systeem waarmee men degenen die 's nachts via een ingewikkeld systeem hun Tesla opladen, gaat belonen, terwijl men mensen die, in een door hen niet te controleren levensritme, moeten proberen om te gaan met het gezinsleven, gaat bestraffen en een hoge factuur sturen. Dat is eigenlijk onverantwoord. Het is bovendien ook onzinnig voor een regering die probeert elektrificatie te promoten. Het is alsof men in de jaren 50 zou gezegd hebben: 'Koop allemaal een auto, maar wij gaan geen wegen aanleggen'.

Minister, doe daar iets aan. Als u daarvoor steun nodig hebt in het parlement, kunt u die in ieder geval van ons krijgen. (*Applaus bij Vooruit*)

**De voorzitter:** Minister Demir heeft het woord.

**Minister Zuhal Demir:** Goeiemiddag iedereen, en bedankt voor de vragen. De energiefactuur is enorm gestegen. Men spreekt over maal drie, maal vier, maal vijf. Ik denk dat ik hier een halfjaar geleden ook gezegd heb dat dit niet tijdelijk is. Ik denk dat het helaas zal blijven. Het zal misschien een beetje stabiliseren, maar aan dit tempo wordt het onbetaalbaar. Dat betekent ook dat we geen gekke dingen mogen doen. Dat is ook mijn boodschap aan de Vlaamse regulator. Ze zijn onafhankelijk, dat weet ik heel goed. Maar zes maanden geleden hebben we met z'n allen, en ook met de steun van het parlement, tegen de regulator gezegd dat we meer moeten weten over de impact van zijn tarieven op de gezinnen, op alleenstaanden, op gepensioneerden, op alle mensen die gebruikmaken van elektriciteit.

Dat is ook de reden geweest waarom de regulator dat zes maanden heeft uitgesteld. Dat heeft ons inderdaad de gelegenheid gegeven, ook dankzij het parlement, dankzij de parlementsleden hier, om een studie te bestellen van de Universiteit Gent om heel goed na te gaan wat de invoering van zo'n tarief door de regulator nu betekent voor de factuur van de mensen. Dat is nu inderdaad ook bevestigd. Ik heb begrepen dat het parlement vandaag ook heeft beslist daar een hoorzitting over te organiseren en de druk mee verder te verhogen. Het is duidelijk wie eigenlijk het slachtoffer wordt van het capaciteitstarief. Dat zijn inderdaad de kleinere huishoudens, mensen die minder verbruiken. Dat is natuurlijk onbegrijpelijk. Je zou denken: ik gebruik weinig, dus ik betaal ook weinig. Collega's, daarom ben ik er een voorstander van, samen met het voltallige parlement, om de druk te verhogen op de regulator en te zeggen dat dit nogo is, dat het, zoals het nu is, no pasarán is. We gaan dat even uitstellen. De situatie is heel ernstig op dit moment, dus we gaan geen gekke dingen doen. We gaan dat rustig analyseren en bijsturen, aanpassen waar dat nodig is. Ik denk dat dat de boodschap is die we met zijn allen moeten brengen.

Collega Tobback, u hebt het ook gezegd: Fluvius en de VREG zullen ook nagaan wat dat betekent inzake netversterking. Ik denk dat we dat ook moeten afwachten, en dat we dan met alle puzzelstukken in de hand moeten bekijken wat we doen met dat tarief. Dat op deze manier invullen, is echter eigenlijk niet passend. Ik denk dan ook dat het goed was om die studie te bestellen, op suggestie van het parlement.

Voor het overige denk ik dat we op Vlaams niveau verder twee dingen moeten doen. We moeten inderdaad investeren in energiebesparende maatregelen. Collega's, jullie weten dat de Vlaamse Regering 300 miljoen euro heeft gereserveerd voor alles wat met renovatie te maken heeft. De bespreking in de schoot van de regering gaat ook verder over wat we doen met de meeropbrengsten die er in het Klimaatfonds zijn. Die moeten inderdaad teruggaan naar gezinnen. Als we een turbo kunnen zetten op die renovatie, ook samen met de ontzorging, want ik denk dat dat ook cruciaal is, met de vraag hoe je daaraan begint, hoe je dat moet doen, dan kan dat een meerwaarde betekenen op langere termijn. Dan kom je eigenlijk heel snel bij het isoleren van daken, muren enzovoort. Die bespreking wordt gevoerd in de schoot van de regering.

Wat moeten we ook verder blijven doen? Ik denk dat de factcheck van de VRT ook heeft aangetoond dat het Vlaamse aandeel naar beneden is gegaan. Collega D'Haese, ik ben het ermee eens dat dat niet voldoende is en dat het werk niet af is. Ik heb hier in het parlement ook altijd gezegd dat we met de collega's van de regering niet met een grove borstel, maar met een tandenborstel door de factuur gaan om te zien wat we daar nog verder uit kunnen halen. Deze regering heeft aan de start al een aantal zaken gedaan met betrekking tot de oversubsidiëring, van windmolens tot zonnepanelen. We hebben ook een aantal achterpoortjes gesloten, want men was toch wel wat creatief als het over 'chiptuning' gaat. Dat werk is niet af.

Dus, ten eerste, de meeropbrengsten van het Klimaatfonds moeten gaan naar de gezinnen. Ten tweede zijn we in de schoot van de regering aan het bekijken welke structurele maatregelen we kunnen nemen, niet alleen voor deze maand, volgende maand en de maand daarop. De bedoeling is echt wel iets structureels te doen, elke maand opnieuw. Collega's, dat betekent ook dat dat geen vestzakbroekzakoperatie mag zijn, waarbij je dingen uit de energiefactuur haalt en op de begroting zet. Ik denk dat we daar geen voorstander van zijn, want uiteindelijk betaalt diezelfde Vlaming dan weer die factuur. Dat betekent dat we alle opties goed moeten bekijken. Dat zijn we nu eigenlijk al een aantal maanden aan het doen. Ik hoop dan ook dat we de komende weken een voorstel kunnen hebben

waarmee we toch op een structurele manier op lange termijn zaken uit die energiefactuur kunnen halen.

**De voorzitter:** De heer Bothuyne heeft het woord.

**Robrecht Bothuyne (CD&V):** Minister, dank u wel. Ik ben blij met uw antwoord. Het is een moeilijke situatie, ook een complexe situatie. Er is niet één 'silver bullet' die de energiefactuur van de Vlamingen automatisch kan verlagen. Er is een mix van maatregelen nodig. Er zijn al wat stappen gezet, zowel Vlaams als federaal. Dat is voor een gemiddeld gezin goed voor een goede 300 euro op jaarbasis. Daarnaast is er de automatische index. Collega's, die doet echt wel zijn werk. Dat gaat voor een gemiddeld loon van een tweeverdienersgezin over 3000 euro extra op jaarbasis dat het netto kan besteden. Helaas hebben we dat als gezinnen op dit moment allemaal nodig door die gestegen energiekosten. Dat systeem werkt dus echter.

Daarnaast zijn er een aantal andere zaken heel dringend nodig, minister. Ik ben blij dat u zegt dat die extra middelen uit het Klimaatfonds maximaal gebruikt zullen worden om de energiefactuur van de gezinnen te verlagen. Ik ben blij dat u op dat vlak de nodige stappen wilt zetten. Ik ben ook blij dat u structureel wilt gaan werken. Door energiebesparingen aantrekkelijker te maken, kunnen we niet alleen de factuur van volgende maand, maar ook die van volgend jaar en de jaren daarop gaan verlagen. Wilt u werk maken van een systeem van derde-partijfinanciering om ervoor te zorgen dat iedereen op korte termijn kan beschikken over zonnepanelen, zodat iedereen via eigen productie een lagere energiefactuur kan krijgen en niet langer afhankelijk hoeft te zijn van de grillen van Vladimir Poetin?

**De voorzitter:** De heer Van Rooy heeft het woord.

**Sam Van Rooy (Vlaams Belang):** Minister Demir, dat capaciteitstarief is zoals ik al zei een soort rekeningrijden voor elektriciteitsverbruikers, waarbij Vlamingen die hun energieverbruik niet kunnen of willen spreiden, financieel gestraft worden. Dat is je reinste regelneverij en dat maakt de factuur ook duurder dan ze nu al is, specifiek voor die Vlamingen die nu al balanceren op het randje van energiearmoede. Gepensioneerden, alleenstaanden, studenten, mensen die zuinig leven en nu al relatief weinig verbruiken, worden daar het slachtoffer van. Dat is onrechtvaardige waanzin die u niet moet uitstellen, maar afstellen. U moet dat capaciteitstarief op de vuilnisbelt gooien, mevrouw Demir. Dat is wat er moet gebeuren, want het is een principieel slecht systeem. Al dat geblaat over isoleren en minder verbruiken, is gewoon naratelen wat Groen zegt. Dat moeten de Vlamingen doen: minder verbruiken. Neen, de Vlamingen verwachten nu van u dat u een nieuwe tariefstructuur uitdoktert waarmee hun energiefactuur significant daalt. Ik wil het dus nogmaals aan u vragen, mevrouw Demir: zeg mij concreet hoeveel euro per maand u vanaf nu uit de energiefactuur van de Vlamingen zult halen en wanneer u dat zult doen, want het is eigenlijk al te laat. U moet dat nu doen!

**De voorzitter:** De heer D'Haese heeft het woord.

**Jos D'Haese (PVDA):** Minister, ik ben blij dat u zich mee verzet tegen de invoering van het capaciteitstarief. Wij hebben natuurlijk wel iets te zeggen aan de VREG. De raad van bestuur is op dit moment politiek benoemd. Straks gaan we hier de nieuwe leden van de raad van bestuur benoemen ... *(Opmerkingen van de voorzitter)*

We gaan straks vier nieuwe leden van de raad van bestuur benoemen. De VREG valt natuurlijk onder de controle van het parlement. Dat is waarom we met de PVDA een resolutie hebben ingediend om de VREG op te roepen om de invoering van het capaciteitstarief op 1 juli niet door te laten gaan. Ik roep ook iedereen op – en ik begrijp dat daar een 'kamerbrede', zoals jullie dat zo graag zeggen,

consensus over is – om die resolutie snel goed te keuren, zodat er een heel sterk signaal naar de VREG wordt gestuurd dat we zo niet verder kunnen.

Minister, voor u heb ik toch wel heel sterk de vraag wat er nu gaat gebeuren aan de energiefactuur. Die 43 euro, daar bent u nu wel al heel lang op aan het teren. Ondertussen is er heel veel overleg, maar weinig resultaat. Dan kijk ik met name naar de kosten voor de grote zonnepanelenplantages. Gaat er nu eindelijk een audit komen om na te gaan hoeveel winst er daarop gemaakt wordt, zeker nu die hun energie kunnen verkopen aan heel hoge prijzen, en om na te gaan wat we daarmee kunnen verdienen om de energiefactuur van de mensen te verlagen?

**De voorzitter:** De heer Tobback heeft het woord.

**Bruno Tobback (Vooruit):** Minister, ik apprecieer het engagement om een aantal kosten uit de factuur te halen, maar ik zou dan wel graag hebben dat er ook een datum op staat. Ik denk dat de mensen nu zitten te wachten om te weten of het voor volgende maand of voor sint-juttemis is, en ik denk dat ze het allemaal liever tegen volgende maand zouden hebben, of zelfs vorige maand. Ze willen geen beloftes, geen vogels in de lucht. Zeg duidelijk welke vogels u in de hand kunt geven aan de burgers die met tranen in de ogen naar hun factuur zitten te kijken.

Ik waardeer ook dat men wil inzetten op dingen zoals isolatie, maar ik moet er u wel op wijzen dat er ook vorig jaar al grote engagementen en woorden waren over isolatie, maar dat uit het rapport over de begrotingsuitvoering blijkt dat ook vorig jaar met moeite de helft van de middelen die ervoor voorzien waren, is uitgegeven.

Dat geld komt niet terecht bij de juiste mensen. Het komt in de eerste plaats niet terecht bij diegenen die het het meest nodig hebben, die het zwaarst lijden onder de toenemende energiefactuur, die het meest verbruiken, die in de slechtste woningen zitten.

Minister, ik zou dus graag willen weten of het deze keer niet alleen maar budgetten en cijfertjes op de begroting zijn, maar ook engagementen om het geld op te doen bij de juiste mensen door maatregelen die helpen om hun elektriciteits- en gasfactuur naar beneden te halen. Anders is het praat voor de vaak.

**De voorzitter:** De heer Gryffroy heeft het woord.

**Andries Gryffroy (N-VA):** Het is inderdaad zeer goed dat we op woensdag 23 februari 2022 een hoorzitting houden met de Universiteit Gent. Zij kunnen dan uitvoerig dit rapport toelichten. Wij hebben ook aan de regulator en aan Fluvius gevraagd om aanwezig te zijn, zodanig dat wij de vragen direct aan hen kunnen stellen.

Wij delen ook de grote bekommernis die in het rapport naar voren komt: een groep kleine verbruikers zal straks een deel van de rekening moeten betalen, terwijl dat onrechtvaardig lijkt in vergelijking met de groep van grote verbruikers die straks zouden besparen. Dit moet meer gediversifieerd worden. Wij kunnen dat inderdaad met aandrang vragen aan de regulator.

Collega D'Haese, de regulator is wel baas over de eigen tarievenmethodologie. Dat is decretaal zo verankerd en ook zo door Europa opgelegd. Wie beslist er? De raad van bestuur. Die raad van bestuur wordt straks hervormd.

Collega van het Vlaams Belang, u had ook iemand in die raad van bestuur. Maar hij heeft zijn ontslag ingediend. Hij vlucht blijkbaar voor zijn verantwoordelijkheid.

Het is die raad van bestuur die zal beslissen. Wij kunnen enkel met aandrang en via de pers druk zetten op de regulator, zodat hij nu eindelijk eens luistert naar onze vragen, die jullie nu stellen maar die ik persoonlijk in de commissie al jaren aan het stellen ben.

**De voorzitter:** De heer Aerts heeft het woord.

**Staf Aerts (Groen):** Collega's, de stijgende energieprijzen hakken er zwaar in. Vandaag breken honderdduizenden Vlamingen zich het hoofd over hoe ze die factuur nog kunnen blijven betalen. De federale inspanningen om aan die zorgen tegemoet te komen zijn onmiskenbaar. De teller staat ondertussen op 1,85 miljard euro aan maatregelen. Met de verlenging van het sociaal tarief worden 1 miljoen gezinnen geholpen. Maar wat doet de Vlaamse Regering? Wat doet de Vlaamse minister van Energie om deze ongeziene megafacturen te verlichten? Ik hoor hier weer niets nieuws. Dat is onbegrijpelijk. Het is hetzelfde verhaal als twee weken geleden: ik hoor niets nieuws. U kent ons pleidooi voor meer renovaties en voor meer hernieuwbare energie. Maar wat vragen wij nu? Organiseer met de Vlaamse Regering een spoedoverleg met één enkel agendapunt: pak de energieschok aan en verlicht de Vlaamse facturen. Ook op korte termijn. *(Applaus bij Groen)*

**De voorzitter:** De heer Vande Reyde heeft het woord.

**Maurits Vande Reyde (Open Vld):** Voorzitter, ik spreek hier namens onze fractie en ook namens onze energiespecialist Willem-Frederik Schiltz, die vandaag thuis zit wegens ziekte.

Net als de minister ondersteunen wij ook het voornemen om op het Vlaamse niveau te bekijken waar het minder kan qua heffingen en waar we met de kam kunnen gaan door alles wat er op het Vlaamse niveau bestaat. Minister, ik ben blij dat u benadrukt dat we dat doen op structurele basis. Zo hebben we ook de federale maatregelen genomen. De overheid zegt niet snel dat ze wat geld zal uitgeven, om dan binnen een paar maanden met dezelfde problemen geconfronteerd te worden. We moeten bekijken wat we op structurele basis kunnen doen. Daarvoor is het interessant om te bekijken welke meerinkomsten er ook op Vlaams niveau zijn als resultaat van de recente energieopstoot, bijvoorbeeld in de inkomsten uit de Europese emissiehandel en dergelijke. Minister, hebt u er zicht op of er eventueel meerinkomsten zijn die structureel kunnen worden ingezet om de factuur te verlagen?

**De voorzitter:** Minister Demir heeft het woord.

**Minister Zuhail Demir:** Dank u, collega's, voor de steun voor een aantal zaken waarop ik straks zal ingaan.

Collega Aerts, ik vind dat u het debat op een serieuze manier moet voeren. U moet mij niet geloven, maar misschien moet u wel eens kijken naar de fact check van de VRT. Daar zie je heel duidelijk dat het Vlaamse aandeel in de energiefactuur naar beneden is gegaan. U moet eens bekijken wat het federale aandeel is.

Ik ga dat debat hier niet overdoen. Maar ik vind wel dat we correct moeten blijven, dat iedereen voor zijn eigen deur moet vegen en dat iedereen zijn verantwoordelijkheid moet nemen, ook de mensen van het Vlaams Belang. Verantwoordelijkheid nemen betekent ook in de raad van bestuur van de VREG gaan zitten, waar jullie recht hebben op een zitje, en daar mee de druk opvoeren. Dat noemt men verantwoordelijkheid nemen en opkomen voor de Vlamingen.



Twee, wat hebben wij gedaan? Collega Aerts, u zegt dat er nog niet veel is gedaan. Maar we hebben wel al een aantal premies verhoogd. Ik verwijs naar de buitenmuurisolatiepremie, denk maar aan het glas en aan nog een aantal andere premies. We hebben die verdubbeld in 2021. Het effect daarvan zal pas dit jaar of volgend jaar te zien zijn in de cijfers, wanneer de mensen beginnen te renoveren en die premies aanvragen.

Vlaanderen heeft een renovatieplan, in tegenstelling tot alle andere regio's in het land. Samen met Zweden staan we wat dat renovatieplan betreft aan de top van Europa. We hebben daarvoor middelen uitgetrokken: 300 miljoen euro. Dus als u zegt dat er niets gebeurt, ben ik het daar niet mee eens. Ik vind het niet serieus hoe het debat hier wordt gevoerd. Is het werk af? Nee. Ik heb dat ook altijd hier en in de commissie gezegd: het werk is niet af en we zullen blijven zoeken naar middelen.

En inderdaad, collega Van Rooy, wat is er mis met isolatie? Het is toch niet erg dat je vanuit de Vlaamse overheid middelen, budgetten en een renovatieplan voorziet en dat je er een turbo op zet om de Vlaming, die met de baksteen in de maag geboren is, verder aan te moedigen om te isoleren. Dat is goed voor zijn factuur op lange termijn, structureel, maar dat is ook goed voor de waarde van het huis. En ik denk dat je daar toch niet iets op tegen kunt hebben. En inderdaad, die energiefactuur moet ook naar beneden. We zijn daarmee bezig.

Voor dit jaar gaan de distributienettarieven met 20 procent naar beneden. Dat is op zich een goede evolutie, maar het werk is niet af. We hebben 200 miljoen euro gevonden, deels vanuit het Energiefonds om groenestroomcertificaten op te kopen. Dat is ook nog voor dit jaar. We hebben ook beslist dat we de warmtekrachtcertificaten zullen afbouwen. Er komen er dus geen nieuwe meer voor nieuwe of vernieuwde installaties. Op kruissnelheid zou dat nog eens 170 miljoen euro betekenen om uit die energiefactuur te halen.

We zijn bezig met een grotere oefening in de schoot van de regering. Ik wil hier ook geen ballonnetjes oplaten, want daar heeft niemand iets aan. De afgelopen weken hebben we tien à twaalf ballonnen gezien, en dat is ook niet goed, vind ik. We zijn die oefening al even aan het maken, maar ik heb altijd gezegd dat het juridisch robuust moet zijn. Eender welke ingreep we doen, ik wil er niet op worden teruggefloten door een of andere instantie. Dat vind ik een heel belangrijk punt. We zijn dat aan het bespreken in de schoot van de Vlaamse Regering. Alle coalitiepartijen willen alles op alles zetten om dingen verder uit die factuur te halen.

Tot slot: de tariefstructuur is helaas een exclusieve bevoegdheid van de VREG. Noch de regering, noch het parlement heeft daar helaas iets aan te zeggen. Maar dat betekent niet dat we – of liever, het parlement, want ik mag niet te veel op de regulator zeggen ... We moeten onze controlefunctie gebruiken en het parlement moet mee de druk opvoeren. De studie heeft nu ook aangetoond dat dat toch wel een grote impact zal hebben bij bepaalde huishoudens en dat het nu niet het moment is om zo'n capaciteitstarief in te voeren. We moeten dat goed bekijken – er is een hoorzitting – en aanpassen, bijsturen waar nodig. Ik ben dan ook heel blij dat het parlement hier kamerbreed, unaniem zegt: 'Dit is eigenlijk nog niet klaar. We zullen dat niet invoeren.' (*Applaus bij de N-VA*)

**De voorzitter:** De heer Bothuyne heeft het woord.

**Robrecht Bothuyne (CD&V):** Minister, dank u wel. Ik onthoud drie belangrijke engagementen van u. U gaat de energiefactuur van de gezinnen verder verlichten door de extra middelen te gebruiken die vanuit de grote vervuilende bedrijven in het Klimaatfonds worden gestort.

Ten tweede zult u inzetten op extra ondersteuning van gezinnen om ervoor te zorgen dat ze allemaal zonnepanelen op hun dak kunnen krijgen en in een energiezuinige woning kunnen wonen. Dat is een beleid op lange termijn dat ervoor zorgt dat de facturen op lange termijn ook onder controle blijven.

Ten derde zult u de overwinsten van de overgesubsidieerde zonnepanelenparken van voor 2013 aanpakken waar dat kan en mogelijk is.

Ten vierde, collega's, wat betreft de VREG en het capaciteitstarief, is het hervormen van dat tarief nog altijd nuttig. Het gaat om 3,3 miljard euro extra die anders in de factuur van elke Vlaming zal verdwijnen. Maar het is heel duidelijk dat het capaciteitstarief zoals dat nu voorligt, moet worden aangepast. Het gaat over de impact op sociaal zwakkere gezinnen en over de manier waarop het piekvermogen wordt bereikt zodat een modaal gezin dat 's avonds thuiskomt, kookt, tv kijkt en ondertussen de wasmachine laat draaien, daarvoor niet wordt afgestraft. De VREG heeft huiswerk te maken, en we zien elkaar daarvoor terug in de commissie Energie binnen twee weken.

**De voorzitter:** De heer Van Rooy heeft het woord.

**Sam Van Rooy (Vlaams Belang):** Iedereen moet voor zijn eigen deur vege, minister Demir. Ik ben blij om dat eens van u te horen, want ik en veel Vlamingen met mij zijn dat vingerwijzen naar zowel de VREG als de hopeloze bende van Vivaldi meer dan beu. Het is een feit dat u minister van Energie in Vlaanderen bent en u hebt een bepalende impact op een heel groot deel van de energiefactuur, maar u bent ook de minister die mee is gestapt in de fanatieke elektrificatie. U bent toch de minister die alle Vlamingen verplicht om vanaf 2029 elektrisch te rijden. U zorgt er dus mee voor dat de energiefactuur van talloze mensen op die manier onbetaalbaar wordt.

Ik herhaal dus en concludeer met spijt in het hart dat u het capaciteitstarief niet principieel in de vuilnisbak gooit. Er is uitstel maar geen afstel. Ik concludeer ook dat u niet ingaat op de 200 euro per jaar aan heffingen die u nu als minister zou kunnen schrappen uit de energiefactuur van alle Vlamingen. Minister Demir, dat doet u niet, waarvan akte. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

**De voorzitter:** De heer D'Haese heeft het woord.

**Jos D'Haese (PVDA):** Minister, 'popom popom popom popom'. *(Jos D'Haese zingt een melodietje en maakt handgebaren.)*

Dat is wat mijn collega Raoul Hedebouw dacht toen hij de Federale Regering met slepende voeten naar een energieakkoord zag lopen. Maar als ik dit hier bezig zie, komt er ander muziekje in me op: 'tete tererere tete tere, tete tererere tete tere'. *(Jos D'Haese zingt een melodietje en maakt handgebaren.)*

Het is onwaarschijnlijk. De energiemarkt staat in brand. De mensen kunnen hun facturen niet betalen, en het enige wat we hier horen, is dat we er al maanden mee bezig zijn, dat we er nog weken over zullen doen en dat we misschien eens zullen zien of de mensen hun huis kunnen isoleren. Maar dat heeft niets te maken met de facturen die vandaag onbetaalbaar zijn geworden, en daarop komt er geen antwoord.

Ik heb het hier al gezegd, maar ik denk echt dat u de woede van de mensen over die hoge energieprijzen onderschat. Als jullie niet in beweging komen, zullen we die woede laten horen. Ik roep iedereen op om op 27 februari in Brussel mee basta te zeggen tegen dit beleid en te eisen dat er eindelijk maatregelen komen om die energiefacturen structureel te verlagen. *(Applaus van Lise Vandecasteele)*

**De voorzitter:** De heer Tobback heeft het woord.

**Bruno Tobback (Vooruit):** Ik excuseer me bij de collega's: ik heb mijn dansje niet ingeoeffend, dus het zal voor een volgende keer zijn. (*Gelach*)

Maar dat gezegd zijnde en in alle ernst, minister en collega's, ik denk dat ook na dit debat het risico zeer groot is dat de regering de Vlamingen aan het verliezen is in de discussie over transitie gekoppeld aan de kosten. Ik wil eerlijk zijn. De Vlaamse Regering heeft een aantal goede ambities: elektrificatie, meer elektrische wagens, meer elektrische warmtepompen en noem maar op. Dat zijn allemaal zaken die het levenscomfort en de milieukwaliteit ten goede komen. Maar een instrument zoals het capaciteitstarief bewijst dat ze het probleem van de verkeerde kant aanpakt, want dat is een instrument dat dient om de last ervan in de nek van de burger te schuiven, en in de eerste plaats van die burgers die vandaag al een veel te zware last dragen. Dat is waarom het principiële totaal onaanvaardbaar is om dat te doen.

U zegt allemaal dat we iets moeten doen aan het capaciteitstarief. Als er juridische middelen zijn, als er juridisch advies nodig is, collega's van de meerderheid, laten we dat dan samen vragen. Vanuit Vooruit zijn we bereid eender welk decretaal voorstel mee te steunen dat zorgt dat dit niet gebeurt en dat de last niet in de nek van de burgers wordt geschoven. Ik wil met u die verantwoordelijkheid nemen. Ik hoop dat u ze ook wilt nemen. (*Applaus bij Vooruit*)

**De voorzitter:** De actuele vragen zijn afgehandeld.

## **REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN**

**De voorzitter:** Collega's, ik schors de vergadering een kwartiertje.

– *De vergadering wordt geschorst om 17.12 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.31 uur.*

## **ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, wat betreft het voorzien van een strafverzwaring – 960 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2**

### **Algemene bespreking**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, wat betreft het voorzien van een strafverzwaring.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Sterckx heeft het woord.

**Els Sterckx (Vlaams Belang):** Collega's, eindelijk wordt de strafmaat voor overtredingen op de dierenwelzijnswetgeving verhoogd. Ik ben pas sinds 2019 lid van dit parlement maar heb er in de commissie Dierenwelzijn herhaaldelijk bij de minister op aangedrongen om de strafmaat te verzwaren. Omdat het mijns inziens allemaal veel te lang duurde, heb ik in januari van vorig jaar samen met mijn fractie zelf een voorstel van decreet ingediend om de strafmaat te verhogen. Toen hebben alle partijen dit voorstel weggestemd. Ik ben nu dan ook zeer verheugd dat de minister ons voorstel vandaag in grote lijnen volgt zodat er nu eindelijk een verhoging van de strafmaat in voege zal treden.

Nu is het aan de parketten om over te gaan tot het vorderen van hogere straffen voor personen die inbreuk plegen tegen de dierenwelzijnswetgeving. Ook bij de rechters ligt een grote verantwoordelijkheid. Ze moeten deze straffen ook uitspreken om zo een duidelijk signaal te geven dat er niet lichtzinnig wordt omgesprongen met dierenmisbruik in Vlaanderen. Maar ook u minister, kunt nog een steentje bijdragen. Wanneer er veroordelingen zijn tegen bijvoorbeeld puppywinkels maar de rechter legt geen sluiting op, kunt u hier een voorbeeld stellen door de erkenning van deze puppywinkels in te trekken. Op die manier geeft u zelf het goede voorbeeld en kunt u ervoor zorgen dat deze malafide personen geen puppy's meer mogen verhandelen.

Ik hoop dan ook dat deze verzwaring toekomstige dierenbeulen afschrikt om over te gaan tot mishandeling of verwaarlozing van dieren. Dit zal de toekomst natuurlijk moeten uitwijzen. Daar het Vlaams Belang al zeer lang vragende partij is om de strafmaat te verzwaren, zal onze fractie dit voorstel van decreet dan ook goedkeuren.

**De voorzitter:** Mevrouw Claes heeft het woord.

**Allessia Claes (N-VA):** Dierenwelzijn is een beleidsdomein dat heel wat collega's en ook heel wat Vlamingen na aan het hart ligt. Sinds de zesde staats-hervorming in 2014 wordt dierenwelzijn als heel belangrijk en prioritair behandeld door de Vlaamse Regering. Het bewijs daarvan wordt geleverd. Het budget voor dierenwelzijn is verachtvoudigd. Bij een goed dierenwelzijnsbeleid hoort ook een sterk handhavingsbeleid en zelfs de mogelijkheid om mensen die het niet zo nauw nemen met de dierenwelzijnswetgeving en inbreuken plegen, streng te straffen.

Dit thema werd dikwijls besproken in de commissie Dierenwelzijn. Ook onder de Vlamingen leeft het heel hard. Vlamingen worden zich steeds meer bewust van dierenwelzijn en worden daar ook steeds gevoeliger voor. We zien dat in het aantal meldingen, dat elk jaar toeneemt. Minister, u hebt gisteren nog gecommuniceerd over het aantal dieren dat vorig jaar in bescherming is genomen, een recordaantal. Het ging om 6816 dieren, of gemiddeld 20 dieren per dag.

Onze fractie is dan ook zeer tevreden dat dit voorstel van decreet hier vandaag in het parlement ter goedkeuring voorligt. De verschillende strafmaten die momenteel voorzien zijn in de Dierenwelzijnswet worden enerzijds significant verhoogd en anderzijds geüniformeerd. Die uniformisering zal zorgen voor de nodige werkbaarheid voor de rechterlijke macht en ook leiden tot effectieve vervolging van wie zich niet aan de regels wil of kan houden, maar ook voor rechtszekerheid, waarbij het duidelijk is, door de zwaarte van de straf, dat dierenmishandeling en dierenverwaarlozing absoluut niet getolereerd worden in Vlaanderen.

Volgens de huidige regelgeving zijn gevangenisstraffen enkel mogelijk voor de zwaarste inbreuken. Dit voorstel van decreet dat nu voorligt, deze nieuwe, brede vork van straffen, zorgt ervoor dat de rechter straffen toch nog kan aanpassen, rekening houdend met de ernst van de inbreuk, de omstandigheden van de feiten en de dader, het herhaaldelijke karakter, de intenties van de dader en de gevolgen van zijn of haar daden. Zoals ik in de commissie ook al zei: wie niet horen wil, zal moeten voelen. De minister herhaalde dat ook in de commissie Dierenwelzijn. Er wordt ook gekeken naar de recidivisten: het kan niet de bedoeling zijn dat een dader die herhaaldelijk een inbreuk pleegt, telkens dezelfde straf krijgt.

Samengevat, collega's: ik hoop en ik reken er ook op dat dit voorstel van decreet opnieuw unaniem goedgekeurd wordt, net zoals in de commissie Dierenwelzijn. Het is alvast een grote stap vooruit in het Vlaamse dierenwelzijnsbeleid. (*Applaus bij de N-VA*)

**De voorzitter:** De heer Bex heeft het woord.

**Stijn Bex (Groen):** Collega's, de afgelopen jaren is het aantal meldingen van dierenmisbruik en dierenverwaarlozing inderdaad zeer sterk gestegen. Collega Claes heeft de cijfers aangehaald. Er was een record in 2020, met een cijfer dat maar liefst een derde hoger ligt dan in 2015. Dat is meer dan verontrustend.

Wat wel goed is, is dat steeds meer burgers gevallen van verwaarlozing en mishandeling melden. Dat verhoogde bewustzijn drijft uiteraard de cijfers ook op. We vinden het dan ook heel goed dat er elf extra medewerkers zijn voor de dienst Dierenwelzijn, minister. De cijfers tonen ook aan dat een update van de wet op dierenwelzijn heel dringend nodig is. De wet van 14 augustus 1986 is hopeloos achterhaald, waardoor dierenmishandeling in de feiten veel te weinig wordt bestraft. Wij pleiten ook voor het bekijken van een systeem van administratieve boetes – we hebben dat tijdens de besprekingen ook gezegd – die aangepast zijn aan de ernst van de feiten. We vragen zeker ook aandacht voor het aspect recidive. Hoeveel keer kan iemand eigenlijk een dier blijven houden na mishandeling? Daar moet echt paal en perk aan gesteld worden.

Onze fractie heeft de afgelopen jaren steeds gevraagd om deze wet te updaten, en meer en zwaardere straffen te voorzien ter afschrikking van dierenmishandeling. Op dit moment stijgt het aantal meldingen immers nog altijd. Ik zei het al.

Daarbij zijn een goede samenwerking tussen de diensten, de regio's, de parketten nodig, en een verdere sensibilisering en vorming, ook van de politiediensten. Minister, wij zijn met Groen zeer blij met deze stap vooruit, en wij zullen dit constructief mee steunen.

**De voorzitter:** De heer Veys heeft het woord.

**Maxim Veys (Vooruit):** De Vooruitfractie is groot voorstander van een kordaat beleid inzake dierenwelzijn. In die zin heeft mijn kameraad Ludwig Vandenhove ook al eerder een voorstel ingediend. Maar wij zijn toch vooral tevreden met het ontwerp van decreet dat hier voorligt, dat dat initiatief er is, en wij herkennen daar toch ook wel een hoop elementen in.

Nu, de belangrijke opdracht is het dierenmisbruik in Vlaanderen ook effectief omhoog te krijgen. Op dit moment stijgt het aantal meldingen nog steeds. Dat vraagt naast strenge straffen ook een kordaat handhavingsbeleid, dat feiten effectief opspoort en vervolgt. Onze Vooruitfractie hoopt dan ook dat met dit ontwerp van decreet een signaal wordt gegeven aan hen die op het terrein moeten handhaven, en dat we zo in heel Vlaanderen – want er zijn nog verschillen tussen regio's en politiezones – tot een efficiënte en effectievere vervolging kunnen komen.

**De voorzitter:** Minister Weyts heeft het woord.

**Minister Ben Weyts:** Ik ben blij om te horen dat hier straks ongetwijfeld, als ik het goed begrijp, unaniem gestemd zal worden. Dit is het sluitstuk van een kordaat dierenwelzijnsbeleid, en van een Vlaams beleid. Want we durven dat niet altijd nog met grote stelligheid te beweren, maar wat we in dezen zelf doen, doen we beter. We zijn bevoegd geworden voor Dierenwelzijn in 2014, en sindsdien is het budget verachtvoudigd. We hebben ervoor gezorgd dat er in heel de keten meer aandacht is voor dierenwelzijn.

Ik bedoel daarmee dat we zelf het aantal inspecteurs gevoelig hebben verhoogd. We zijn gaan spreken met de politie, om ervoor te zorgen dat men ook aan de kant van de politie extra inspanningen doet op het vlak van controles en handhaving. Quasi elke politiezone heeft ondertussen een verantwoordelijke voor

dierenwelzijn. Tien jaar geleden kon je je dat niet inbeelden. We hebben medewerking gekregen van de parketten, die ook veel meer dierenwelzijnsovertredingen au sérieux nemen, en ervoor zorgen dat zij die zich bezondigen aan dierenwelzijnsovertredingen ook effectief bestraft worden.

Maar het sluitstuk is natuurlijk ook effectief strengere straffen. Dat dat nodig is, bewijzen inderdaad de recente cijfers van het aantal inbeslagnames. U moet weten dat wij met onze diensten enkel in geval van levensbedreigende situaties dieren in beslag nemen. Dan is het nogal schrijnend om vast te stellen dat we ondertussen zeshonderd dieren per maand in beslag moeten nemen, zeshonderd dieren per maand. Het is dus duidelijk dat de straffen niet ontradend genoeg werken. Daarom zeggen we: wie niet horen wil, zal voelen.

En die zal dat serieus voelen, in die zin dat we de straffen optrekken tot een effectieve gevangenisstraf. Voorheen was het maar maximaal zes maanden, wat in dit land betekent dat je niet naar de gevangenis moet. Nu is er een effectieve gevangenisstraf van vijf jaar in geval van een eerste vergrijp. In geval van recidive komt er tien jaar gevangenisstraf. Er zijn boetes tot 100.000 euro, maal acht. Dat moet je natuurlijk vermenigvuldigen met de opdecimen, dat wil zeggen met een factor acht.

Dat zijn serieuze straffen, maar dit is wel het logische sluitstuk van de aandacht die wij als Vlaamse samenleving geven aan dierenwelzijn. En ik ben dan ook wel verheugd met de steun die we over alle grenzen van partijen heen, meerderheid en oppositie, kunnen vinden.

**De voorzitter:** Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

### **Artikelsgewijze bespreking**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 960/1)

– *Er zijn geen opmerkingen bij artikel 1 tot en met 8.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

### **ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 10, 12, 13 en 14 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie – 1050 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2**

#### **Algemene bespreking**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van artikel 10, 12, 13 en 14 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Slootmans heeft het woord.

**Klaas Slootmans (Vlaams Belang):** Het is ondertussen al de derde keer dat we dit debat voeren, maar minister, mijn enthousiasme is niet evenredig toegenomen. Collega's, wat hier in feite gebeurt, is een berekende bestuurshervorming van de openbare omroep met als niet toevallig nevenverschijnsel dat de

pottenkijkers van het Vlaams Belang binnen de VRT bijna letterlijk een kopje kleiner gemaakt worden. Nadat we al decennia als ongewenste gast behandeld worden op de VRT, wordt die lijn nu ook doorgetrokken binnen de raad van bestuur. Het applaus en het enthousiasme dat straks aan de linkerzijde zal ontstaan, hoeft dan ook niet te verbazen, want zij verliezen met deze hervorming 'justement' niks.

Minister, dat u deze ingreep bovendien doet in het midden van een mandaatperiode, vind ik bijzonder onkies. Je verandert de regels niet tijdens het spel, want wanneer iemand dat doet, is het een vuistregel dat dat gewoonlijk diegene is die het spel aan het verliezen is, en dat die de regels uit opportunisme, à la carte, aanpast in zijn eigen voordeel. Wat dat betreft zijn er natuurlijk nog zekerheden, want mochten de politieke krachtsverhoudingen er vandaag uitzien zoals ze er – zeg maar – in 1995 uitzagen, dan was er van deze hervorming geen sprake geweest. Maar juist nu, toevallig op het moment dat het Vlaams Belang potentieel vier of misschien zelfs vijf van de twaalf zetels in de raad van bestuur zou gaan bemachtigen en er in de volgende mandaatperiode met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid een Vlaams-nationale meerderheid zou komen in de raad van bestuur, nu, opeens moet die bestuursamenstelling gewijzigd worden in het kader van de corporate governance en de depolitisering. Nu is er ineens een immens probleem. Minister, u kunt dat misschien nog aan een stel koorknepen verkopen, maar die naïviteit ben ik intussen jammer genoeg al kwijtgespeeld.

Collega's, in die zin is het trouwens cynisch en tegelijk ook bijzonder veelzeggend dat in 2006 de toen nog oppermachtige CD&V een zeer gelijkaardig voorstel van Spirit hier in dit huis met de grond gelijkmaakte. Uw voorganger en partijgenoot Eric Van Rompuy noemde wat hier vandaag voorligt – en ik citeer hem – 'heel gevaarlijk', omdat het inging tegen de filosofie van de cultuurpactwetgeving, wat à propos toen ook de mening was van de Raad van State. Het enige verschil met toen en nu, het enige dat veranderd is, zijn de politieke krachtsverhoudingen, en dus veranderen blijkbaar ook de principes. We weten dat uw partij er natuurlijk nogal flexibel in is.

Mocht het intreden van de onafhankelijke bestuurders in de raad van bestuur dan toch echt zo noodzakelijk zijn voor de bestuurskracht en de governance van de VRT, dan was heel deze poespas eigenlijk niet nodig geweest, want u weet heel goed dat het huidige Mediadecreet vandaag al voorzag om drie onafhankelijke bestuurders toe te voegen, maar dat die optie nooit benut werd. U zegt dan: 'Ja, maar als we dat gedaan zouden hebben, dan zou dat zorgen voor een veel te grote raad van bestuur met drie extra leden, wat dan weer bijkomende vergoedingskosten met zich mee zou brengen die een gigantische krater zouden slaan in het VRT-budget.' Dat VRT-budget bedraagt trouwens bijna een half miljard euro. Voor de goede orde: het zou hier gaan over een potentiële kost van plusminus 30.000 euro, of 0,00006 procent op hun totale budget, wat trouwens nog altijd minder is dan de kosten die de VRT nu moet ophoesten voor het aanstellen van het selectiebureau voor de werving van die onafhankelijke experts.

Dus bespaar ons straks alstublieft dat besparingsregeltje dat u ook in de commissie al hebt aangehaald, want het is totaal ongeloofwaardig. Nogmaals, u hoeft dit niet per se te doen, maar als er dan toch een influx nodig is van die onafhankelijke experts, dan kon u dat al perfect opgelost hebben door die optie te gebruiken.

Het was trouwens uw eigen collega Brouwers die in de commissie openlijk de vraag stelde waarom de optie van de coöptatie van die drie onafhankelijke experts nooit is gebruikt. U kunt dat nalezen in het verslag op bladzijde 10.

In diezelfde context is er bovendien nog altijd geen antwoord van u gekomen op de vraag welke garanties men ons nu eigenlijk biedt dat die nieuw aangeduide onafhankelijke experts de facto geen gecamoufleerde politieke benoemingen zijn van de Vlaamse Regering. En dat is geen paranoïde hersenspinsel van het Vlaams Belang. Ook de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) plaatste in zijn advies grote vraagtekens bij de onafhankelijkheid van die bestuurders en stelde daarom voor om decretaal vast te leggen dat het statuut van die onafhankelijke bestuurders onverenigbaar is met een of andere vorm van partijaanhorigheid.

Ik citeer letterlijk uit het advies op pagina 29 van het ontwerpdecreet, want het is belangrijk: "Aangezien twee derde van de raad van bestuur op basis van het cultuurpact op voordracht van de politieke fracties in het Vlaams Parlement wordt aangewezen, is het voor de vier overige onafhankelijke bestuurders essentieel dat zij geen enkele "politieke rol" opnemen. (...) Als de politieke onverenigbaarheid voor onafhankelijke bestuurders niet zou worden vastgelegd in het decreet, en dit ruimer dan voor de overige bestuurders het geval is, zou trouwens ook de evenredige vertegenwoordiging binnen de raad van bestuur bij de overige acht leden kunnen worden vertekend." Lees: dan zou de meerderheid, die à propos nog altijd verantwoordelijk is voor de aanstelling van die onafhankelijke bestuurders, haar pionnen eigenlijk kunnen gaan plaatsen en zo dus een onevenredig aantal van die bestuursmandaten gaan afvaardigen.

Ik vind het ook bijzonder veelzeggend, minister, dat u dit pertinente advies gewoon naast zich neer hebt gelegd, wat inderdaad opnieuw het vermoeden versterkt dat hier wel degelijk politiek-strategische motieven aan de basis liggen en dit dus bijster weinig te maken heeft met de governance van de VRT. U had ons wantrouwen perfect kunnen wegnemen door dat advies op te volgen, maar u hebt dat bewust niet gedaan, waardoor morgen oud-kabinetsmedewerkers, gemeenteraadsleden en partijmedewerkers als 'onafhankelijk' expert in de raad van bestuur zullen kunnen gaan zetelen. Want als je met die bemerkingen van de SARC in het achterhoofd de herberekening maakt, zie je dat de drie meerderheidspartijen hun proportionele aandeel vergroten van acht naar negen en het alleen – toevallig, toevallig – het Vlaams Belang is dat een zetel verliest, wat nogmaals illustreert, minister, welke machiavellistische machtspolitiek achter dit ontwerp van decreet schuilgaat.

Dan wil ik het nog hebben over de discretieplicht van de bestuursleden. Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat een lid van de raad van bestuur het belang van de vennootschap moet verdedigen en dat er dus een zekere discretie nodig is. Dat is evident. Maar het belang van de vennootschap, van de organisatie, vooropstellen, betekent soms ook dat men malversaties aan de kaak stelt. Het kan toch niet de bedoeling zijn dat we de kanarie al de nek gaan omwringen voordat hij in de koolmijn naar beneden zakt? En ook dat is geen hersenspinsel van het Vlaams Belang. Ik verwijs zeer concreet naar het advies van de Raad van State, dat ook wijst op eventuele tegenspraak met het grondwettelijke recht op vrije meningsuiting. En u hebt dan één woordje geschrappt, maar dat zet die systemische fout tot nader order nog altijd niet recht.

En tot slot is het nog altijd niet duidelijk – dat is een vraag die al vaak is gesteld – in welke mate dat advies van de raad van bestuur over de aanstelling van de gedelegeerd bestuurder een bindende kracht zal hebben. Want als het om een vrijblijvend advies gaat, is de vraag welke reële impact zoiets zal hebben in functie van de aanstelling.

Tot daar een aantal bemerkingen, voorzitter. Mocht het nog nodig zijn: wij zullen tegen dit ontwerp van decreet stemmen. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)



**De voorzitter:** De heer Van de Wauwer heeft het woord.

**Orry Van de Wauwer (CD&V):** Voorzitter, ik doe deze tussenkomst namens collega Brouwers, die nog afwezig is om gezondheidsredenen, maar die dit voor onze fractie nauw mee heeft opgevolgd.

Wij zullen dit ontwerpdecreet goedkeuren en de implementatie ervan met veel interesse verder opvolgen, en dat om verschillende redenen.

Ten eerste is dit ontwerpdecreet een van de antwoorden van minister Dalle op de perikelen bij de openbare omroep in het najaar van 2020. Nadien is het auditrapport van Audit Vlaanderen gekomen. De interne bestuursproblemen bij de VRT hebben toen tot de moeilijke ontslagprocedure van de toenmalige CEO Lembrechts geleid.

In de beheersovereenkomst 2021-2025 tussen de Vlaamse Gemeenschap en de VRT maakte minister Dalle onmiddellijk duidelijk dat er echt werk aan de winkel was. Ik citeer: "Er is nood aan leiderschap doorheen de hele organisatie, doorgedreven strategisch denken en handelen, een cultuurverandering op het vlak van organisatiebeheersing en een hervorming van processen en structuren om de organisatie in haar geheel werkelijk meer wendbaar te maken. Ook de Vlaamse overheid heeft hier een rol te spelen, met name als het gaat over brede governance en het algemeen kader waarbinnen de VRT werkt."

Met dit ontwerp van decreet geeft de minister daar gehoor aan. Hij realiseert de meer doorgedreven toepassing van de principes van deugdelijk bestuur bij de VRT, onder andere de voorrang van het vennootschapsbelang en de discretieplicht van de bestuurders worden decretaal verankerd. Dat is een goede stap voorwaarts. Ook de aanwijzing van onafhankelijke bestuursleden moet leiden tot meer professionalisering en versterking – dat is ons doel, collega Slootmans zei het al – van de raad van bestuur en een grotere betrokkenheid van de raad van bestuur bij de benoeming en het ontslag van de gedelegeerd bestuurder.

Het ontwerp van decreet legt aan de raad van bestuur van de VRT ten slotte ook de verplichting op om bij strategische beslissingen rekening te houden met het reglement dat zij zelf opmaken, wat op zich ook weer zal bijdragen aan een verdere professionalisering van het operationeel bestuur, en een positieve impact zal hebben op de samenwerking tussen de raad van bestuur en de gedelegeerd bestuurder.

Kortom, als nv van publiek recht die om en bij de tweeduizend mensen tewerkstelt, wordt ook van de VRT verwacht dat zij die principes van deugdelijk bestuur strikt naleven. Dat impliceert onder meer een evenwichtige en transparante samenstelling van de raad van bestuur en een objectivering van de benoeming en het ontslag van die gedelegeerd bestuurder. Die vier onafhankelijke bestuurders opnemen in de raad van bestuur is mee een middel om dit doel te realiseren.

Om al die redenen zullen wij dit ontwerp van decreet uiteraard goedkeuren.

**De voorzitter:** De heer Tommelein heeft het woord.

**Bart Tommelein (Open Vld):** Collega's, zoals in de commissie reeds gezegd, steunen wij een verdere modernisering van het bestuur van onze openbare omroep. We hebben hier in dit parlement ook steeds de mond vol van corporate government en deugdelijk bestuur. Het is dan ook maar logisch dat we onze publieke omroep, die ongeveer tweeduizend mensen tewerkstelt en die een dotatie krijgt van meer dan 260 miljoen euro, aan die regels rond deugdelijk bestuur onderwerpen. Ja, het klopt, ook de huidige regelgeving laat toe dat er

onafhankelijke bestuurders aan boord komen. Alleen, het was geen verplichting, en het is in de praktijk nooit toegepast. Dat wordt nu anders. Zonder bijkomende mandaten te creëren, verplichten we inderdaad dat mensen met een specifieke expertise op het vlak van media in deze bestuurskamer zullen zetelen.

Collega's, dat kan onze publieke omroep alleen maar ten goede komen, zeker als we er ons van vergewissen dat een mediabedrijf als de VRT in een internationale en hypercompetitieve context opereert. Het is goed dat zowel het management als de raad van bestuur op basis van extra expertise op deze context zullen kunnen inspelen.

Ik heb het reeds gezegd in de commissie: dit is zeker geen terechtwijzing van de vorige en huidige raad van bestuur, zeker niet. Maar een dosis onafhankelijke mediakennis binnenbrengen in het orgaan dat toch instaat voor de strategische beslissingen, kan enkel maar een meerwaarde betekenen.

Ook de procedure tot aanstelling van onafhankelijke bestuurders wordt geobjectiveerd. Dat een extern selectiebureau, dat op basis van de wet op de overheidsopdrachten wordt aangesteld, een selectie zal maken en een voorstel zal doen aan de Vlaamse Regering, is een pluspunt. Het blijft uiteraard de taak van de regering om als enige aandeelhouder van de VRT die aanstelling te finaliseren.

Collega's, wij zullen met de liberale fractie met overtuiging dit voorliggende ontwerp van decreet goedkeuren.

**De voorzitter:** Mevrouw Meuleman heeft het woord.

**Elisabeth Meuleman (Groen):** Voorzitter, collega's, wij gaan het ontwerp van decreet ook goedkeuren. Wij steunen deze hervorming ook, al had ze een stukje verder mogen gaan. Wij zijn grote voorstander van niet-gepolitiseerde raden van bestuur. We hebben daar zelf niet alle middelen voor in handen, dus we zijn blij dat u hier toch al een aantal stappen zet richting depolitisering. Dat juichen wij toe, en daarom zullen we het ontwerp van decreet steunen.

Dat neemt niet weg dat een groot deel van de raad van bestuur van de VRT nog wel zal bestaan uit door de politiek aangeduide afgevaardigden. Wij zouden er echt willen op aandringen, minister, dat de Vlaamse Regering daar ook waakt over diversiteit en expertise. Wij hebben daarvoor een voorstel van resolutie ingediend. Dat ging over de culturele raden van bestuur, maar het is evengoed toepasbaar op de VRT. Het wil er mee voor zorgen dat ook bij de politieke bestuurders expertise wordt vooropgesteld, en niet dat men een oudgediende wil belonen. Er zijn zeker manieren om dat een stukje te sturen, en wij hopen dat daarvoor gezorgd zal worden.

Wij delen wel een aantal bezorgdheden, dat heb ik ook al in de commissie gezegd, en ik denk dat we dat vanuit de oppositie collectief hebben aangekaart. Er is bijvoorbeeld die zeer verregaande discretieplicht. Discretie is natuurlijk een goed. Wij willen niet dat er voortdurend gelekt wordt vanuit de raad van bestuur, en dat is weleens een probleem gebleken. Maar de slinger mag niet doorslaan. Het mag niet verhinderen dat men, in het belang van de organisatie, soms ook dingen moet zeggen, en men soms klokkenluider moet zijn als er wanbeheer zou zijn. Dat moet men ook ergens kunnen aanklaarten. De Raad van State en ook de SARC hebben inderdaad toch wel gewaarschuwd dat het hier zeer ver gaat, en dat we erover moeten waken dat de vrijemeningsuiting niet aan banden wordt gelegd. Dat is ook onze bezorgdheid. Wij willen dus toch wel meegeven dat erover gewaakt moet worden dat de slinger daar niet doorslaat. Dat zijn twee van mijn aandachtspunten.

**De voorzitter:** Mevrouw Segers heeft het woord.

**Katia Segers (Vooruit):** Alles wat we weten over de wereld, weten we via de media, maar onze blik op de wereld wordt vandaag nogal vertroebeld. Hij wordt vertroebeld door fenomenen zoals desinformatie, fake news, en het feit dat sociale media ons in een filterbubbel dwingen en echokamers creëren waar we alleen ons groot gelijk bevestigd zien. Tegelijkertijd zien we dat de media die men mainstream noemt, onder vuur worden genomen. Dat gebeurt ook meer en meer met journalisten. Dat maakt mensen onzeker over welke media ze nog kunnen vertrouwen. Uit het laatste onderzoek van VUB-onderzoeker Ike Picone blijkt dat het vertrouwen in de media sinds 2020 een beetje is gestegen, vooral voor de sterkhouders VRT en VTM. Uit ander onderzoek komt steevast naar voren dat een sterke openbare omroep ook een sterk en kwalitatief medialandschap in globo oplevert, omdat die openbare omroep de aanjager is voor een sterk medialandschap en andere bedrijven.

De VRT is vandaag in Europa bij de eersten van de klas, als het gaat over kwaliteit, geloofwaardigheid, vertrouwen en appreciatie door de Vlamingen. Dat moeten we zo houden. We kunnen dat ook verbeteren. Een sterke raad van bestuur is dan ook cruciaal voor het bestuur en het management, voor de toekomst van de VRT. Daarom juichen wij, vanuit de Vooruitfractie, dit ontwerp van decreet toe, waardoor de raad van bestuur wordt uitgebreid en versterkt met vier onafhankelijke experts. Uit onderzoek weten we ook dat organisaties die geleid worden door een sterke raad van bestuur, bestaande uit mensen met een grote diversiteit van achtergrond en competenties, beter beleid voeren. Deugdelijk bestuur is cruciaal, zeker voor de VRT, die toch de grootste naamloze vennootschap van publiek recht is, en de grootste cultuurproducent.

Namens Vooruit juich ik de geest, het opzet en de doelstellingen van het ontwerp van decreet toe. Wij willen ook een zo sterk mogelijke en zo divers mogelijke raad van bestuur, met mensen die worden aangeduid op basis van hun competentie, en niet van hun partijlidkaart.

Dat neemt niet weg dat er in het ontwerp van decreet volgens ons ook een aantal kansen gemist zijn. Ik hoop dat we die in een volgende horde kunnen nemen, en wij reiken daartoe de hand om er samen aan verder te werken. Ik zal ze even opsommen. Het feit dat het voorzitterschap, en de aanduiding ervan, alleen de acht door de politiek aangeduide leden toekomt, wekt de indruk dat er nu de facto eigenlijk A- en B-bestuursleden gaan zijn. De onafhankelijke bestuurders mogen immers niet meestemmen bij de aanduiding van de voorzitter.

We hopen trouwens dat in de toekomst de manier waarop Frieda Brepoels werd voorgedragen als voorzitter, zelfs nog voor ze lid was van de raad van bestuur, niet meer gebeurt. Volgens ons decreet zijn het de leden van de raad van bestuur die hun voorzitter aanduiden. Het is trouwens ook jammer dat dat is gebeurd nog zelfs voor die vier onafhankelijken zijn aangeduid, maar ja, die mogen niet meestemmen.

Twee, onze fractie blijft erbij, in het verlengde van de opmerking van de SARC, dat de regering verder had kunnen gaan. Er stond eigenlijk niks in de weg om te kiezen voor een meer fundamentele aanpassing van de governancestructuur met mogelijkheden die vandaag al bestaan in het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen.

Een derde opmerking is dat de procedure van de aanduiding van de vier onafhankelijke leden heel essentieel zal zijn. Collega Tommelein verwees er ook al naar. Het is heel belangrijk dat er een heel gedetailleerde procedure wordt uitgewerkt door het externe selectiebureau. Dat de vorige raad van bestuur al een profiel heeft opgesteld, is een goede zaak, maar het uiteindelijke beslissingsproces is natuurlijk het meest essentiële.

Een vierde punt van aandacht voor ons is dat er voor de acht politieke leden geen functieprofiel is bepaald. Ook dat is een gemiste kans. Collega Meuleman verwees er ook al naar. Ook de leden die door de politiek moeten worden aangeduid, moeten ervoor kunnen zorgen dat de diversiteit qua achtergrond en competenties er maximaal is. Daarvoor alleen rekenen op de politieke fracties lijkt me wishful thinking. Het was een veel betere zaak geweest indien men daarvoor ook een functieprofiel had opgesteld.

Ten vijfde, en collega Meuleman had het er ook al over, die klokkenluidersfuncties zijn ook toch wel essentieel. Uiteraard moet je in alle collegialiteit en discretie je werk als bestuurder doen, maar als er op een gegeven moment zaken gebeuren die echt niet door de beugel kunnen, dan moet ook een lid van de raad van bestuur die klokkenluidersfunctie op zich kunnen nemen. Dat is trouwens een bezorgdheid die zowel de Raad van State als de SARC had geuit.

Ten slotte is het eigenlijk jammer dat de algemene vergadering van de VRT nog altijd de facto de Vlaamse Regering is. Ik denk dat we daar ook een kans hebben gemist, een kans om de algemene vergadering uit te breiden, om daar een echte afvaardiging van de Vlamingen en van het middenveld van te maken om zo het publieke debat te stimuleren over de rol van de VRT in onze Vlaamse samenleving.

**De voorzitter:** De heer Vandaele heeft het woord.

**Wilfried Vandaele (N-VA):** Collega's, vandaag wordt de raad van bestuur van de openbare omroep samengesteld volgens het Cultuurpact. Dat betekent dat alle grote politiek-ideologische stromingen daarin vertegenwoordigd zijn. Wat mij betreft, is dat Cultuurpact ook vandaag nog altijd de ruggengraat, en ik hoop dat dat nog even zo blijft. Ik hoor andere klanken bij andere collega's, maar wat mij betreft, blijft dat nog altijd waarde behouden.

Oké, er worden nu inderdaad toch veranderingen ingevoerd. Het is al een aantal keren gezegd: vier van de twaalf bestuurders worden onafhankelijke deskundigen. Collega's, onmiskenbaar zet de politiek dus een stap terug. Daarnaast wordt de rol van de raad van bestuur ook verfijnd, maar dat is al uitgelegd door andere collega's. Het is deze regering dus toch wel menens. Het gaat in dezen toch wel om een wezenlijke aanpassing. Collega's, laat me toe om te zeggen dat de meerderheid in dit parlement straks dus geen meerderheid meer heeft in de raad van bestuur van de VRT, dat deze regering straks geen meerderheid meer heeft in de raad van bestuur van de VRT. Ik heb het niet opgesnord, maar ik denk niet dat dat in het verleden ooit al is gebeurd. Het is ons dus wel degelijk menens met die bestuurlijke hervorming binnen de openbare omroep. Dat blijkt daar toch uit, denk ik.

Collega Segers, u hebt in de commissie ook al verwoord dat u toch wel problemen hebt met de manier waarop de nieuwe voorzitter er is gekomen. Ik kan alleen maar herhalen wat ik toen heb gezegd, namelijk dat alle andere voorzitters van de openbare omroep van alle andere partijen door de jaren heen op precies dezelfde manier zijn benoemd als mevrouw Brepoels vandaag. Collega Segers, op precies dezelfde manier! Ook de socialistische voorzitters, en die zijn er ook geweest. *(Opmerkingen)*

Ik heb het al eerder gezegd: dit is dus toch wel wat spijkers op laag water zoeken.

Ik denk dat de hervorming die hier vandaag voorligt, een wezenlijke hervorming is, een belangrijke hervorming, waar de politiek toch niet beschaamd over hoeft te zijn. De politiek zet hier zelf in eigen beweging, wetens en willens, een stap terug. Dat zien we niet zo vaak gebeuren. *(Applaus bij de N-VA)*

**De voorzitter:** De heer D'Haese heeft het woord.

**Jos D'Haese (PVDA):** Ik wil toelichten dat we de stappen die we met dit ontwerp van decreet vooruitzetten, ondersteunen, maar dat we het wel eens zijn met de collega's die zeggen dat de depolitisering van de raad van bestuur niet ver genoeg gaat. Daarom zullen we ons onthouden.

**De voorzitter:** Minister Dalle heeft het woord.

**Minister Benjamin Dalle:** In dit parlement wordt er vaak gediscussieerd over de publieke omroep, maar het gaat zelden over het decreet dat de publieke omroep hervormt. Het is eigenlijk van eind vorige eeuw geleden dat er hier een zeer grondige discussie is geweest over het Minidecreet, het Actiedecreet; de oudere collega's hier weten dat nog – ik zie collega Van Dijck ook knikken. Toen is beslist om van een ministerie te evolueren naar een moderne nv van publiek recht, de VRT.

Dit is een volgende stap op dat vlak, ook gelet op de gewijzigde context, want er is in die periode natuurlijk veel gebeurd. Als ik kijk naar de concurrentiële situatie van onze mediabedrijven vandaag, dan is die totaal anders dan aan het eind van de 20e eeuw. Toen was de grote competitie tussen de BRTN en VTM, nu zitten de grote concurrenten in het buitenland. De VRT is ook veranderd. De VRT is een slanker bedrijf geworden, weliswaar met nog altijd tweeduizend medewerkers. Ze draait een omzet van bijna een half miljard euro en draait ook voor een heel stuk op private financiering, via marketinginkomsten en dergelijke.

Een dergelijke context rechtvaardigt dat je in de schoot van die raad van bestuur gaat voor een verdere modernisering en ook professionalisering, waarbij je de principes van de Cultuurpactwetgeving combineert met de ideeën van corporate governance. Dat is inderdaad de belangrijkste beslissing hier: een derde van de bestuursleden zal als onafhankelijk bestuurslid worden aangeduid.

Collega's, we gaan de discussie uit de commissie hier niet overdoen. Er zijn voldoende garanties, ook in antwoord op de adviezen van de Raad van State en de SERV om die onafhankelijkheid te garanderen, onder meer met een publieke oproep naar experts, een publiek functieprofiel en een extern bureau dat daar advies over zal geven. Dat zijn toch belangrijke stappen.

Vrijheid van meningsuiting wordt uiteraard gegarandeerd. Dat is een tweede element van de hervorming: we schrijven een aantal fundamentele principes van corporate governance in het Mediadecreet in, niet alleen handelen in het vennootschapsbelang, maar ook effectief de discretieplicht naleven, uiteraard met respect voor de vrijheid van meningsuiting, die ook geldt voor bestuurders – dat spreekt voor zich.

Ook de strategische beslissingen worden scherper geformuleerd. Daar zal de raad van bestuur een oefening rond moeten doen. En bij de benoeming en het ontslag van de CEO zal de raad van bestuur een versterkte positie hebben.

Ik ben verheugd dat een groot deel van de oppositie dit ontwerp van decreet mee zal goedkeuren. In de commissie hebben we uitgebreid gesproken over de argumenten die de oppositie daar nog bovenop stelt. Voor mij is het redelijk logisch dat de voorzitter van de raad van bestuur uit de acht mensen wordt gekozen, die ook vanuit de fracties, hier vertegenwoordigd, komen. Daar zit ergens een logica in, als je met de Vlaamse overheid ook de enige aandeelhouder bent.

Tot slot, wat betreft de kwaliteit, expertise en ook diversiteit van de vertegenwoordigers van de acht vertegenwoordigers van de fracties uit dit parlement: dat

is uiteraard, collega Meuleman, de verantwoordelijkheid van de fracties die hier vertegenwoordigd zijn. Ik wijs er trouwens op dat diversiteit ook gaat over een goede vertegenwoordiging van mannen en vrouwen. Dat staat trouwens vandaag al in het ontwerp van decreet. Dit is dus ook een oproep aan alle fracties in dit parlement om de nodige kwaliteit te garanderen en om ervoor te zorgen dat de raad van bestuur ook op het vlak van diversiteit een goede weerspiegeling van onze samenleving is.

**De voorzitter:** Mevrouw Segers heeft het woord.

**Katia Segers (Vooruit):** Ik wil heel kort repliceren op collega Vandaele. Ik hoorde hier de naam van Els Witte vallen, de voorzitter van de raad van bestuur in 1988, dertig jaar geleden. Ik studeerde toen nog bij haar – ik heb bij haar gedoctoreerd – en de minister was amper geboren op dat moment. Dus collega's, komaan, u kunt toch niet verwijzen naar zaken van dertig jaar geleden? Je kunt zaken niet dertig jaar lang op dezelfde manier blijven doen.

Bovendien is die voordracht van Frieda Brepoels in strijd met ons decreet. Dat zegt dat het de leden van de raad van bestuur zijn die onder hen hun voorzitter kiezen. De oproep is dus gewoon: laat het ons beter doen in de toekomst.

Minister, u zegt dat er een logica achter steekt dat de vier onafhankelijke bestuurders niet mee de voorzitter mogen kiezen. Als we echt vertrouwen hebben in de expertise van de onafhankelijke bestuurders en we doen een zorgvuldige selectie, dan moeten we hun een volledig vertrouwen geven. Uiteraard is er ook het Cultuurpact, absoluut. Maar ik denk absoluut dat, als je hun echt het vertrouwen geeft, ze ook zouden moeten kunnen meebeslissen wie onder hen voorzitter kan worden.

**De voorzitter:** De heer Vandaele heeft het woord.

**Wilfried Vandaele (N-VA):** Collega Segers, ik wil er toch op wijzen dat de nieuwe voorzitter, mevrouw Brepoels, met algemeenheid van stemmen van alle bestuurders binnen de VRT, van alle leden van de raad van bestuur, is aangeduid als voorzitter. *(Opmerkingen van Katia Segers)*

Die bestuurders hebben er dus blijkbaar, anders dan u doet, voor gekozen om de partijpolitiek niet binnen te trekken in de raad van bestuur van de VRT. Dat siert hen, wat mij betreft. *(Applaus bij de N-VA)*

**De voorzitter:** Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

### **Artikelsgewijze bespreking**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2021-22, nr. 1050/1)*

*– Er zijn geen opmerkingen bij artikel 1 tot en met 6.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

**ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 en de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016, wat betreft het inschrijvingsrecht in het gewoon onderwijs buiten het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en de regelgeving over het LOP en de CLR**  
**– 1054 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3**

**Algemene bespreking**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 en de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016, wat betreft het inschrijvingsrecht in het gewoon onderwijs buiten het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en de regelgeving over het LOP en de CLR.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Danen heeft het woord.

**Johan Danen (Groen):** Voorzitter, collega's, minister, we hebben in de commissie over dit ontwerp van decreet uitgebreid van gedachten gewisseld. Ik zal dus proberen het wat kort te houden. Maar ik wil toch een paar elementen aanbrengen die ons heel erg tegen de borst stoten.

Met dit ontwerp van decreet wordt de dubbele contingentering voor het basisonderwijs afgeschaft. Mijn vraag aan de minister en de collega's is dus eigenlijk: waarom is de maatregel als dusdanig nooit echt geobjectiveerd? Ik stel vast dat onder andere het Kinderrechtencommissariaat maar ook de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) de maatregel van de dubbele contingentering een warm hart toedragen, maar dat u, minister, en een aantal mensen van uw meerderheid de maatregel afbranden. Dus stel ik de vraag wie gelijk heeft. Het lijkt nu een welles-nietesspelletje, terwijl ik het idee heb op basis van wat ik erover weet en lees, dat de dubbele contingentering de gelijke onderwijskansen wel bevordert en dat er een goede sociale mix is in de beide richtingen. Soms zeggen een aantal mensen van de meerderheid dat de dubbele contingentering te veel voordelen geeft aan kwetsbare kinderen ten nadele van de wat sterkere profielen omdat die vaker inschrijven in sterke scholen. Maar niets is minder waar! Het gevolg is dat de sociale mix in de beide richtingen werkt en dat segregatie wordt voorkomen. Mijn vraag is dus: zijn jullie dan niet voor de gelijke onderwijskansen, niet voor de sociale mix, niet voor het voorkomen van segregatie? Waarom willen jullie de dubbele contingentering afschaffen? Dat is de vraag die ik heb. Ik vind het bijzonder problematisch dat de dubbele contingentering op deze manier wordt afgeschaft. Ik weet wel dat ze voor het secundair onderwijs al afgeschaft was, maar ik had toch gehoopt dat we dit voor het basisonderwijs konden laten bestaan met het oog op hogere doelen.

Het klopt dus niet dat de dubbele contingentering de keuzevrijheid van ouders beknopt. Dat is een misvatting. Niet alleen ik zeg dat, het blijkt ook uit onderzoek en de kinderrechtencommissaris en de Vlor zijn ook die mening toegedaan. Dat is een eerste element van twee of drie elementen die ik wil aanbrengen. Ik zal proberen het kort te houden.

In het decreet stond ook geschreven dat er naar lokaal draagvlak wordt gezocht via de gemeenteraad om bepaalde zaken te regelen inzake inschrijvingen. Je zou kunnen zeggen dat niemand daar tegen kan zijn. Toch wel, omdat wij het heel vreemd vinden dat de invloed van het lokaal overlegplatform (LOP) in dezen wordt beknot. Waarom kan het LOP hierin geen beslissende stem hebben? Daarin

zitten toch vertegenwoordigers van de lokale gemeenschap, van de gemeenteraad, van het schepencollege? Die zitten in dat LOP vervat en zij kennen die context het beste. Ik begrijp dan ook niet goed waarom de gemeenteraad per se het LOP moet overrulen.

Ik heb er in de commissie ook voor gewaarschuwd dat het LOP een soort van tweederangsgremium zal worden. Wie wil daar nog in zitten als je de slagkracht van zo'n LOP systematisch afbouwt? Dat begrijp ik niet, tenzij het natuurlijk de bedoeling of de agenda is om het lokale middenveld, dat toch voor een stukje wordt vertegenwoordigd door het LOP, wat te beknotten. Elke uitleg of motivatie daarover ontbreekt. Ik vind het bijzonder vreemd, omdat dat toch wel fundamenteel is aangezien het LOP wel zorgt voor een aantal elementen binnen dat lokale onderwijsveld waar anderen helemaal geen aandacht voor hebben.

Ten slotte wil ik een laatste element aanhalen. U hebt in de commissie gezegd dat het lokale bestuur voor 20 procent van de inschrijvingen zelf wat parameters kan opstellen om die sociale mix te bewerkstelligen, aangezien u heel sterk gelooft in het lokale bestuur en in die lokale autonomie. Nu, dat kan allemaal wel zo zijn, maar als je echt gelooft in die lokale autonomie, ongeacht of dat nu het LOP is of de gemeenteraad, dan zou je toch ook kunnen zeggen dat ze kunnen kiezen om het systeem zoals het was, zijnde die dubbele contingentering, te behouden. En dat kan dus niet. U gelooft dus eigenlijk maar halfslachtig in die lokale autonomie, omdat u voor hen toch een aantal drempels opwerpt waarbij wij ons vragen stellen bij de noodzaak ervan, tenzij er ook weer hier een dubbele agenda speelt om die sociale mix te fnuiken, om die gelijke onderwijskansen wat in de kiem te smoren en om te voorkomen dat segregatie wordt tegengegaan.

Om al die redenen zullen wij tegenstemmen.

**De voorzitter:** Mevrouw Goeman heeft het woord.

**Hannelore Goeman (Vooruit):** Collega's, iedere ouder wil het beste voor zijn kind: de beste kansen, de beste toekomst en dus zeker ook de juiste school. Ouders willen zelf kunnen kiezen waar hun kind naar school gaat. Dat is een keuze waar ouders heel veel belang aan hechten. Ik denk dat velen daar ook uit eigen ervaring over kunnen getuigen. Vrije schoolkeuze is dus niet voor niets het eerste basisprincipe van de inschrijvingsregels.

Alleen botst dat principe in de praktijk met de realiteit. We herinneren ons allemaal de toch wel schrijnende beelden van ouders die uren, soms dagen, voor een school kamperen om zich toch van een plaatsje voor hun kind te kunnen vergewissen.

Het is een feit dat er op sommige plaatsen, in Brussel en in Antwerpen, nog altijd een tekort is aan plaatsen. De realiteit is dat sommige scholen gewoon meer aantrek hebben dan andere scholen, waardoor er altijd meer gegadigden zijn dan plaatsen en er dus ook altijd ouders en leerlingen worden teleurgesteld. Daar gaat dit decreet niets miraculeus aan veranderen. Laat u dat niet wijsmaken.

Als we de vrije schoolkeuze in Vlaanderen, en ook in Brussel, maximaal willen garanderen, dan moet deze Vlaamse Regering twee dingen doen. Eén, extra blijven investeren in meer plaatsen, zeker op plaatsen met een capaciteitstekort. Twee, blijven investeren in de kwaliteit van alle scholen, zeker in die scholen die vandaag minder populair zijn.

We moeten ouders overtuigen dat elke school in Vlaanderen en Brussel goed onderwijs biedt en schoolteams daarvoor ook de middelen geven. Alleen op die manier zul je echt komaf maken met het fenomeen dat veel ouders zich op dezelfde plaats, op dezelfde school, willen inschrijven. Zo kunnen we de



inschrijvingen ook beter spreiden. Dat is onze duidelijke oproep. Ik zal daar ook heel duidelijk voor blijven pleiten, maar zover zijn we vandaag natuurlijk nog niet. De vraag in sommige scholen is groter dan het aanbod en we hebben eerlijke regels nodig om het aantal beschikbare plaatsen toe te wijzen. Die regels bestaan al. Ze zijn vastgelegd in het decreet over het basisonderwijs en in de Codex Secundair Onderwijs en zijn gebaseerd op vier basisprincipes: een, de vrije schoolkeuze; twee, optimale leer- en ontwikkelingskansen voor kinderen in een school in de buurt, drie, het bevorderen van sociale cohesie en vier, het tegengaan van segregatie en discriminatie.

Met dit ontwerp van decreet wil de Vlaamse Regering de bestaande regelgeving aanpassen en laat ze zich wat Vooruit betreft van haar meest asociale kant zien. Waar de minister volledig focust op het eerste principe, de vrije schoolkeuze, vinden we dat de andere principes en vooral de laatste twee doelbewust worden genegeerd. Deze coalitie ligt niet wakker van sociale cohesie en de strijd tegen segregatie. De dubbele contingentering, een systeem om te zorgen voor een evenwicht tussen kansarme en kansrijke kinderen op school, wordt nu ook in het basisonderwijs geschrapt. Meer nog, dat wordt verboden. Het is nochtans een instrument waarvan we weten dat het werkt om die sociale mix te bevorderen, waarvan onderzoek van het Steunpunt Onderwijsonderzoek (SONO) bovendien aantoont dat het niet ten koste gaat van het verkrijgen van de eerste school van keuze. De Vlor en de kinderrechtencommissaris vragen duidelijk dat het zo zou kunnen blijven bestaan. Collega Danen zei het al: het is een systeem dat in twee richtingen werkt, want dat wordt vaak vergeten. Het helpt kinderen die het thuis moeilijk hebben om zich te kunnen inschrijven in bepaalde scholen met veel kansrijke kinderen, maar het geeft evengoed goeude ouders, die bijvoorbeeld hun kinderen in groep willen inschrijven in een buurtschool met veel kansarme kinderen, de garantie dat ze als groep allemaal een plaats zullen hebben. Dat is cruciaal om projecten zoals Samen naar School of School in zicht een succes te maken. Ik dacht dat u daarop wilde inzetten, maar u lijkt niet te beseffen dat die dubbele contingentering daarvoor ook een troef kan zijn.

De waarheid is, collega's, dat dit ontwerp van decreet een heel duidelijke keuze is voor het recht van de sterksten. Zo zien wij dat toch. Met de nieuwe regels zullen de best geïnformeerde en de best georganiseerde ouders eerst aan zet zijn om hun kind in te schrijven en krijgen scholen de facto ook meer manoeuvreerruimte om alleen leerlingen in te schrijven die in het plaatje passen. Het is een minderheid, laat dat duidelijk zijn, maar ze bestaan: elitescholen die hun goede reputatie en resultaten in stand houden door alleen sterke leerlingen toe te laten. Van de N-VA had ik niet minder verwacht, maar ik blijf het zuur vinden dat de Open Vld en CD&V, die in de commissie regelmatig de mond vol hebben over kansen voor alle kinderen, ook diegenen die het moeilijk hebben, daarin verzetloos zijn meegegaan. Voor mij is de volledige afschaffing van de dubbele contingentering alweer een trofee in de symbolenkast van de N-VA, waar ook jullie naam onder staat.

Kom niet af met het feit dat er nog altijd de voorrangsregel van 20 procent is voor ondervertegenwoordigde groepen. Ten eerste is die 20 procent in de praktijk beperkter dan wat de voorrangsregeling onder dubbele contingentering mogelijk maakte om een sociale mix te halen. Ten tweede is er natuurlijk geen enkele garantie dat die ondervertegenwoordigde groep lokaal zal worden ingevuld op basis van sociale kenmerken. Dat zal afhangen van het LOP en van het gemeentebestuur, want dat laatste moet de beslissing over hoe de voorrangsregeling moet worden ingevuld bekrachtigen. We vinden dat een motie van wantrouwen ten opzichte van het LOP. We begrijpen niet goed waarom het LOP daar niet alleen aan zet blijft. Voor ons blijft dat toch een heel duidelijke en gemandateerde vertegenwoordiger van het lokale onderwijsveld. We begrijpen trouwens ook niet dat sociale organisaties voortaan een groot deel van hun stem

verliezen in het LOP, terwijl hun stem net cruciaal is om de sociale realiteit van het terrein mee te nemen in de discussies over welke groepen voorrang krijgen in de lokale scholen. Dat zegt veel over jullie intenties.

Er zijn ook een aantal positieve punten, minister. Ten eerste vinden we het heel goed dat scholen voortaan alleen kunnen weigeren als ze werken met een aanmeldingssysteem.

We vinden het goed dat er wordt gewerkt met een centrale tijdslijn, dat er een extra overcapaciteit komt voor leerlingen met een verslag in afwachting van specifieke inschrijvingsregels voor het buitengewoon onderwijs. Daar hebben we het in de commissie over gehad. Ten slotte vinden we het een goede zaak dat lokale besturen hun eigen aanmeldingssysteem kunnen ontwikkelen en daar financiële ondersteuning voor krijgen. Dat gebeurt vandaag al op grote schaal en met succes in gebieden als Leuven en Antwerpen. Daar is een groot enthousiasme voor dat centraal aanmelden. Weet dat wij eigenlijk voorstander zijn van centraal aanmelden in heel Vlaanderen en Brussel. Ik weet zeker dat dat het probleem van de dubbele inschrijvingen zou oplossen.

In de discussie is het heel vaak gegaan over lokale autonomie en over het feit dat lokale besturen daar aan zet moeten zijn. In die zin begrijp ik niet dat lokale besturen niet ten volle hun autonomie kunnen uitspelen en dus zelf die keuze maken om toch nog de dubbele contingentering te gebruiken. Dat begrijp ik niet. Ondanks een aantal positieve punten zullen we toch tegen het ontwerp van decreet stemmen.

**De voorzitter:** Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

**Lise Vandecasteele (PVDA):** We zullen ook tegen dit ontwerp van decreet stemmen. Wij zijn tegen de afschaffing van de dubbele contingentering. Het is vandaag misschien geen perfect systeem en het zou kunnen worden verbeterd, maar het heeft wel bewezen dat het een positieve impact heeft, de sociale mix bevordert en de keuze van ouders niet inperkt, integendeel.

Het heeft een positieve impact op de vrije schoolkeuze. Uit het onderzoek van het Steunpunt Onderwijsonderzoek (SONO) blijkt dat het zowel voor kansrijke kinderen als kinderen in kansarmoede voor een beter systeem zorgt.

Minister, de Vlaamse Regering lijkt niet wakker te liggen van het aanpakken van de segregatie. Ons onderwijssysteem is nochtans een van de meest gesegregeerde, en dat is een groot probleem. Kansrijke leerlingen leren van kinderen in kansarmoede en andersom. Kinderen die beter meekunnen, trekken kinderen die wat meer moeite hebben, mee. Leerlingen die goed Nederlands spreken, trekken leerlingen vooruit die daar meer moeite mee hebben. U zult die dubbele contingentering nu afschaffen om ouders meer vrijheid te geven om een school te kiezen, maar we vrezen dat het zal zorgen voor willekeur en vrijblijvendheid. We vrezen dat de afschaffing van de dubbele contingentering de poort zal openzetten naar een nog grotere concentratie van kinderen in enerzijds scholen met meer kansarmoede en anderzijds scholen waar meer kansrijke kinderen zitten.

U houdt ook geen rekening met adviezen van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) en de kinderrechtencommissaris, die zeggen dat het bevorderen van sociale cohesie en het vermijden van uitsluiting, segregatie en discriminatie in het ontwerp van decreet onvoldoende worden gewaarborgd.

**De voorzitter:** De heer Coel heeft het woord.

**Arnout Coel (N-VA):** Dit is een eerste positief geluid over dit ontwerp van decreet, vanuit onze fractie uiteraard. We zijn heel tevreden dat deze belangrijke

ambitie uit het regeerakkoord hiermee gestalte krijgt. Uiteraard, en daar treed ik de vorige sprekers in bij, zal een inschrijvingsdecreet op zich het capaciteitsprobleem niet oplossen en is het geen wonderoplossing. Reden te meer om toe te juichen dat deze regering recordmiddelen inzet om scholen bij te bouwen, en daarbij focust op de gebieden waar dit het meest nodig is.

Een tweede middel om dat inschrijvingsdecreet overbodig te maken, is inzetten op kwaliteit. Wanneer er in de perceptie geen onderscheid zou worden gemaakt tussen goede en minder goede scholen, dan zou de druk op bepaalde scholen natuurlijk ook minder groot zijn. Laat dat nu net de rode draad zijn van het hoofdstuk onderwijs in het regeerakkoord: inzetten op kwaliteit, de lat hoger leggen voor alle leerlingen en voor alle scholen. Dat zijn twee bijgedachten die ik bij aanvang wilde opmerken.

Wij zijn zeer tevreden dat de dubbele contingentering wordt geschrapt naar analogie met wat we eerder al deden in het secundair onderwijs. Het was een niet-transparant systeem waarvan de gewenste effecten veelal uitbleven. We maken nu bewust plaats voor een aanpak op maat. We geven scholen lokaal de kans om een voorrangsgroep te definiëren, facultatief, tussen 0 en 20 procent, om plaatsen te voorzien op basis van de referentiepopulatie in hun school. Er kan dus echt maatwerk per school of per scholengroep worden uitgewerkt. Ik denk dat dat heel goed is.

We geven ook vrijheid en verantwoordelijkheid aan het lokaal niveau. De gemeenteraad krijgt het laatste woord over het voorstel van het LOP. Het is dus niet zo dat het LOP buitenspel gezet wordt of dat die input niet meer wenselijk is, integendeel: zij gaan met een voorstel komen en de gemeenteraad – toch de democratische vertegenwoordiging van de burgers – zal het dan bekrachtigen.

We denken ook dat het logisch is om binnen dat LOP de onderwijspartners de hoofdrol te laten spelen. Ze zijn sowieso de protagonisten in het verhaal. Dat lijkt ons dus logisch en dat doen we ook expliciet met de nieuwe regels. Voortaan wordt er goedgekeurd door een meerderheid van de onderwijspartners en het aantal niet-onderwijspartners mag nooit groter zijn dan het aantal onderwijspartners – een logische hervorming volgens ons.

We komen later ook nog met specifieke voorrangsregels voor de Vlaamse Rand. Dat wordt in een apart decreet geregeld. Dat is ook een belangrijke ambitie uit het regeerakkoord.

Er werd daarstraks gezegd – door collega Goeman, denk ik – dat dit decreet het recht van de sterkste zou bevorderen. Daar is helemaal niets van aan, integendeel. Het maakt het juist mogelijk om op toeval te ordenen en om de schoolvoorkeur maximaal te laten spelen. U moet zich dat voorstellen als volgt. Ten eerste kan er niet meer geweigerd worden zonder aan te melden. Dat garandeert juist dat iedereen die naar die school wil, gelijke kansen krijgt om in die school binnen te raken. Het is namelijk zo dat men daarna niet willekeurig kan rangschikken. U zegt dat bij elitescholen alleen de sterke leerlingen binnen kunnen. Neen, ze zullen dat via een algoritme moeten doen, waarbij toeval normaal gezien de grootste factor is. Dus elk kind dat naar die school wil gaan, zal gelijke kansen hebben om in die school binnen te raken. Voor een facultatieve groep is er een voorrang mogelijk.

Dit ontwerp van decreet zorgt ook voor een aantal andere interessante aanpassingen. Over de gemeenteraad had ik het al. Maar ook bijvoorbeeld de ombudsdienstinschrijvingen zullen ervoor zorgen dat er minder juridisch gehakketak is omdat we in eerste lijn een aantal klachten en vragen kunnen oplossen.

We hebben ook een aantal wijzigingen toegevoegd wat betreft de overcapaciteitsgroepen. Ik denk dat het goed is dat geadopteerde kinderen en pleegkinderen voortaan onder de overcapaciteitsgroep kunnen vallen. Ook leerlingen met een verslag worden terecht toegevoegd in het gewoon onderwijs, natuurlijk op voorwaarde dat er plaats is. Er is dus geen verplichte opname in overcapaciteit.

Er is ook planlastvermindering. Zo moeten weigeringsdocumenten niet langer tegen afgiftebewijs of aangetekend worden verstuurd, dat kan ook digitaal. En de verplichting vervalt voor scholen zonder capaciteitsdruk om capaciteit en vrije plaatsen te bepalen. Dat is toch heel wat werk voor scholen dat wegvalt.

De centrale tijdslijn voor inschrijvingen in het basisonderwijs, voor aanmeldende scholen en voor het secundair onderwijs zorgt ook voor een duidelijk kader voor de ouders, zodat ze weten waar ze aan toe zijn. Het is dus niet zo dat we de best geïnformeerde ouder hiermee willen bevoordelen. Neen, we zorgen juist voor transparantie en een duidelijk overzicht van wanneer je welke stappen moet zetten om je kind in een school naar keuze in te schrijven.

Ook het probleem van de dubbele inschrijving pakken we aan. Nieuwere inschrijvingen overschrijven een eerder inschrijving. Dat zal daar dus paal en perk aan stellen.

Wij vinden dus dat er, met dit nieuwe ontwerp van decreet, een eenvoudiger, transparanter en duidelijker communiceerbaar inschrijvingsrecht tot stand komt, waarbij we de keuzevrijheid van de ouders maximaliseren, iets waar onze fractie al jaren voor pleit. Daarom zullen we dit ontwerp van decreet ook met veel enthousiasme goedkeuren.

Er zijn ook nog een aantal amendementen van de meerderheid. Ik weet niet of ik die nu moet toelichten, voorzitter.

**De voorzitter:** Dat is het gemakkelijkst, ja.

**Arnout Coel (N-VA):** Er zijn vijf technische amendementen ingediend. Het eerste amendement vervangt het woordje 'en' door 'of' in artikel 12. In amendement 2 en 3 wordt er correct doorverwezen. Er was nog een foutje ingeslopen, die doorverwijzingen worden juist gezet. In amendement 4 wordt opnieuw het woord 'en' vervangen door 'of'. In amendement 5 wordt in artikel 37 het woord 'fout' toegevoegd in de zinsnede 'technische fout of zuiver materiële vergissing'. U hoort het: het zijn vijf kleinere technische amendementen. We hopen uiteraard op de constructieve medewerking van eenieder om tot zo goed mogelijk decretaal werk over te gaan.

**De voorzitter:** De heer Laeremans heeft het woord.

**Jan Laeremans (Vlaams Belang):** Beste collega's, wij hebben deze inschrijvingsdecreten – wat vandaag voorligt en wat de volgende weken nog zal passeren – kritisch beoordeeld vanuit ons uitgangspunt dat de keuzevrijheid van de ouders op de eerste plaats moet komen, naast de vrijheid van de schoolbesturen, om een inschrijvingsbeleid te voeren dat past bij hun pedagogisch project en/of schoolcultuur. Helaas is er de jongste decennia een zeer groot capaciteitsprobleem ontstaan in ons onderwijs, ten gevolge van de hoge immigratiedruk. En u weet dat niet het Vlaams Belang daarvoor verantwoordelijk is, maar wel de traditionele partijen, die de deuren wagenwijd open hebben gezet zonder zich om gevolgen als deze te bekommeren.

De voorgaande regeringen hebben ook onvoldoende extra plaatsen gecreëerd om die bevolkingsgroei op te vangen, en ze hadden ook al nagelaten om het

verouderde gebouwenpatrimonium tijdig te vernieuwen. De toestand was dus wel degelijk ernstig genoeg om bij te sturen, en met een nieuwe decretale regeling te komen.

Laat me beginnen met de positieve punten. In tegenstelling tot de linkse partijen vinden wij het zeer goed dat die dubbele contingentering op de schop gaat. Het is een systeem dat de sociale mix van bovenuit wilde opleggen. En het nefaste gevolg daarvan was dat heel wat Vlaamse kinderen niet terechtkonden in hun voorkeursschool. Of ze kwamen op onzekere wachtlijsten te staan, tot grote frustratie van hun ouders, die aangaven dat ze dan nog veel liever hadden willen kamperen.

Daarnaast steunen we de planlastvermindering voor scholen zonder capaciteits-tekorten. Ook worden de regels en procedures bij klachten en weigeringen duidelijker omschreven. En we vinden het goed dat de stemmen van de onderwijspartners voortaan zullen doorwegen in het lokaal overlegplatform. Verder is nog positief dat duidelijk wordt gemaakt welke groepen leerlingen eventueel aanspraak kunnen maken op inschrijving in overcapaciteit. Maar er moet volgens ons wel duidelijk worden gesteld dat zo'n inschrijving een gunst is waar de school uiteindelijk vrij in is. Het is dus geen afdwingbaar recht van de leerling.

Dan komen we tot de punten waar we toch onze bedenkingen bij hebben. Zo is er de facultatieve voorrang van maximaal 20 procent voor ondervertegenwoordigde groepen. Daar zijn wij principieel geen voorstander van. Het blijft nog altijd een artificiële voorrang, die in veel gevallen de zes criteria in acht zal nemen, en dus in feite een 'ersatz-dubbele contingentering' zal worden in veel Vlaamse scholen, ook al is het maar maximaal 20 procent. Want in nogal wat steden zijn er enorm veel indicatorleerlingen, met onder andere een andere thuistaal of een schooltoeslag, waardoor die 20 procent ver overschreden wordt. En dat zou dus ook wel tot een felle concurrentie voor die voorrang kunnen leiden.

Wij zouden dat soort zaken aan de scholen zelf hebben overgelaten, op voorwaarde natuurlijk dat zij daarover transparant zouden communiceren. Nu mag de gemeenteraad daarover beslissen, wat, toegegeven, positiever kan uitdraaien dan de huidige situatie, aangezien er nu geen enkel democratisch draagvlak was in zo'n LOP. Maar het kan ook negatief aflopen, wanneer bijvoorbeeld een links bestuur de keuze van een eerder conservatieve school zou willen dwarsbomen. Het zou ook kunnen leiden tot spanningen tussen verschillende gemeentebesturen in eenzelfde LOP, die elk een ander voorrangbeleid zouden willen voeren. Met andere woorden, dit systeem zou er dan toch ook op kunnen neerkomen dat vrije scholen de speelbal worden van de politiek.

Ik heb nog een laatste puntje, namelijk scholen met een capaciteitsdruk. Ook als ze niet binnen een LOP zitten, worden die verplicht om te werken met een digitaal aanmeldingssysteem. Dat heeft zijn voordelen, maar het is ook weer een inperking van hun autonomie.

Kortom, collega's, dit ontwerp van decreet is een stap in de goede richting. Maar het valt toch af te wachten hoe dat op het terrein, in de praktijk zal verlopen, en welke rol de lokale politiek hierin zal spelen. Het Vlaams Belang zal zich dan ook onthouden bij de stemming. Bedankt.

**De voorzitter:** De heer Warnez heeft het woord.

**Brecht Warnez (CD&V):** Eerst en vooral wil ik de collega's Vandromme en Yalçin verontschuldigen omdat ze thuis zijn wegens quarantaineverplichtingen, maar ze volgen dit thema en dit ontwerp van decreet wel nauw op.

Zoals de collega's ook in de commissie aanhaalden, is de waarde en de kwaliteit van ons onderwijs in belangrijke mate afhankelijk van de vrijheid van onderwijs. Dat betekent natuurlijk als kernelement dat ouders vrij kunnen kiezen voor de school die past bij hun eigen opvoedingsvisie. In het decreet van 17 mei 2019 blijft dat een leidend principe. Daarbij is het voor ons duidelijk dat die keuzevrijheid uiteraard samen moet gaan met het uitsluiten van discriminatie en segregatie bij de inschrijving. En ja, om dat laatste te versterken wordt er niet meer gewerkt via de dubbele contingentering. Ten aanzien van ondervertegenwoordigde groepen zal er een enkelvoudige voorrang van 20 procent ingezet kunnen worden, een instrument dat uitgaat van meer lokale autonomie. Voor onze fractie is het uiteraard evident dat die in veel gevallen ingezet zal worden om segregatie te voorkomen en dat de school er samen met het lokale bestuur alles aan zal doen om de lokale school een goede afspiegeling van de maatschappij te laten zijn.

Om die cruciale doelstellingen te kunnen bereiken, is het heel belangrijk dat het gedaan is met het kamperen aan de schoolpoorten. Daarom hebt u, collega Goeman, ongelijk. Dit is niet het decreet van de sterkste of de rijkste of de weet ik veel wat, want ouders die andere mensen kunnen betalen om daar te kamperen, dat zou een systeem zijn dat ervoor zorgt dat de goeude mensen – om ze zo te noemen – voorsprong hebben.

U hebt wel gelijk dat we de verwachtingen van het decreet op scherp moeten stellen. Een nieuwe invulling van het inschrijvingsrecht zal de capaciteitsproblematiek nooit oplossen. Iedereen hier weet dat de oplossing voor de druk op de keuzevrijheid ligt in de creatie van meer plaatsen op school. Op dat punt is het regeerakkoord heel duidelijk en bouwt het ook voort op de aanpak van de vorige minister van Onderwijs. De minister heeft in zijn beleids- en begrotingstoelichting (BBT) verzekerd dat de budgettaire inspanningen op dat vlak voortgezet worden, waarvoor dank.

Waar er geen capaciteitsprobleem is, en dat is ook belangrijk, willen we het als fractie de school ook niet moeilijker maken. Dat is ook een focus die in dit ontwerp van decreet een basis krijgt. Collega's, tot slot is het voor onze fractie vanzelfsprekend dat we dit decreet gaan monitoren, maar we gaan het ontwerp straks met veel plezier goedkeuren.

**De voorzitter:** De heer De Gucht heeft het woord.

**Jean-Jacques De Gucht (Open Vld):** Er zijn al heel veel zaken gezegd. Het ontwerp van Inschrijvingsdecreet dat voorligt, was dringend nodig, maar dat gaat natuurlijk het plaatstekort niet oplossen. We gaan inderdaad dat capaciteitsprobleem moeten oplossen door te blijven investeren. Ik denk ook dat deze meerderheid duidelijk naar voren kan komen met een mooi rapport wat dat betreft.

Wat is een inschrijvingsdecreet? Dat heeft eigenlijk enkel tot doel om regels vast te leggen voor wanneer de vraag het aanbod overstijgt. Dus de redenering die hier gemaakt wordt rond de sociale mix en de dubbele contingentering is niet juist. Daar kom ik straks nog even op terug. De redenering dat dat over het geheel gaat, is niet juist. Dat treedt enkel en alleen in werking op het moment dat je inderdaad meer capaciteit zou moeten creëren, maar niet hebt. Dan heb je inderdaad wat we hier naar voren brengen.

Essentieel in alles wat een inschrijving betreft, is dat het ook gedragen en begrepen wordt door de ouders. Een van de problemen ook met de dubbele contingentering is dat eigenlijk, tenzij ik me vergis minister, bijzonder weinig mensen begrepen wat juist die – alleen al het woord – dubbele contingentering

was. Telkens wanneer er een nieuw schooljaar begon, kon je dat lezen in de krant.

Wat is positief? Het is zonet ook al aangehaald door de collega's die tegen gaan stemmen. We hebben een centrale tijdslijn. Dat zorgt voor een transparantie. De weigering is enkel en alleen mogelijk wanneer er ook met een digitaal aanmeldsysteem gewerkt wordt. Dat is toch wel heel belangrijk. Dat betekent ook dat je geen kampeertoestanden meer gaat hebben. Dat digitale aanmeldsysteem heeft ook het voordeel dat iedereen evenveel mogelijkheden heeft.

Want dat kampeersysteem was allemaal goed en wel, maar wie kon er gaan kamperen of wie kon er iemand betalen om daar te gaan kamperen? Dat waren degenen die daar ook de mogelijkheden toe hadden. Dat waren niet degenen die het nodig hadden om dagelijks op hun job te zijn om te maken dat ze op het einde van de maand goed hun boterham konden verdienen. Dat was zeker en vast een groot probleem met die kampeertoestanden.

Dan is er het LOP. Er wordt aangehaald dat het LOP uitgehold wordt. Ik vind dat altijd heel bizar. Langs de ene kant begrijp ik de opmerking, maar als je dan leest op welke manier het LOP wordt hervormd, is het toch bizar dat we in een parlement er een probleem mee hebben dat de hele democratie verder ingang vindt in dat LOP en dat het lokale gemeentebestuur mee mag beslissen op welke manier het LOP daarmee omgaat. Het is heel bizar om in een parlement te horen dat iets wordt uitgehold, terwijl we er eigenlijk voor zorgen dat de mensen in een gemeenteraad, de verkozenen des volks, mee mogen beslissen op welke manier we daarmee omgaan. Misschien heb ik het niet door, maar ik denk dat daar toch wel ergens iets scheelt.

De dubbele contingentering verdwijnt, maar we hebben inderdaad, zoals al is aangehaald, dat alternatief met inspraak van de lokale besturen. Wat die dubbele contingentering betreft: als je daar in wezen in het begin naar kijkt, denk je dat dat toch wel belangrijk is. Want ik vind inderdaad dat alle scholen een sociale mix zouden moeten hebben. De realiteit is dat dat vandaag zeker en vast niet het geval is. De vraag is op welke manier je dat kunt bereiken. De dubbele contingentering heeft, als je daar vandaag naar kijkt, eigenlijk bijna geen tot geen effect gehad. Daarnaast heeft het geen draagvlak.

Wat ook iets heel speciaals is, is dat men hier elke keer herhaalt: dat trad pas in werking op het moment dat er een plaatstekort was, dat trad daarvoor niet in werking. Iedereen doet hier net alsof die dubbele contingentering dé manier was om het te doen. Neen, dat trad pas in werking op het moment dat er plaats te kort was.

Daarnaast mag je nu dus die 20 procent invullen. Ik denk dat dat minstens even goed is. Daarenboven kunnen we die 20 procent op een democratische manier naar voren brengen. De schrik die de extreemrechtse partijen dan hebben daaromtrent, vind ik wel bijzonder om te horen, moet ik zeggen. Maar ik heb dat wel meer met de opmerkingen van extreemrechts. Ik vind het altijd raar dat jullie in jullie programma zeggen dat jullie heel sociaal zijn en dergelijke meer, maar dat dat sociale eigenlijk vooral geldt voor witte kindjes, en voor de rest eigenlijk niet. *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

Het is een bijzonder goede zaak dat we dat naar voren kunnen brengen en dat er eindelijk een inschrijvingsdecreet voorligt. We gaan daar in de komende week op voortborduren wat betreft Brussel en de Vlaamse Rand. Het is belangrijk dat die uit elkaar getrokken zijn, waardoor we de zekerheid hebben dat dit onmiddellijk in werking kan treden. Ik hoop dan ook dat we dit op een zo snel mogelijke en duidelijke manier kunnen doen, want de scholen smachten naar een nieuw inschrijvingsdecreet, en ik denk dat dit daaraan tegemoetkomt.

We zullen inderdaad moeten monitoren. En we er zullen inderdaad naar moeten streven dat elk kind op een goede manier een plaats kan krijgen in de school die het verkiest. Dat is capaciteit oplossen. En daarnaast moeten we ervoor zorgen dat er een goede sociale mix is. Maar ik denk dat het feit dat je nu enkel en alleen kunt weigeren als je een aanmeldsysteem hebt, al heel belangrijk is. Ik wil in de commissie gerust verder discussiëren over die scholen die inderdaad – het is daarjuist door collega Laeremans aangehaald – niet meer de vrijheid hebben om dan te weigeren. Ik vind dat persoonlijk een goede zaak, want dat betekent misschien dat de jezuïetencolleges eindelijk ook eens opengesteld worden voor andere mensen dan rijke blanke kindjes.

**De voorzitter:** Minister Weyts heeft het woord.

**Minister Ben Weyts:** Misschien eerst de vaststelling dat dit een ongelooflijke doorbraak is. Het Inschrijvingsdecreet wordt hier geregeld na een jarenlange discussie en standstill. Deze Vlaamse Regering hakt die knoop door en zorgt voor een inschrijvingsregeling met meer vrijheid, meer verantwoordelijkheid, meer rechtvaardigheid.

Meer vrijheid betekent dat we ouders zelf meer vrijheid geven bij het maken van een keuze voor een school. Scholen krijgen meer vrijheid om zelf te bepalen of ze bepaalde doelgroepen voorrang geven bij de inschrijving, en zo ja dewelke. Dat is vrijheid en verantwoordelijkheid. De lokale democratie bekrachtigt die beslissing. Scholen krijgen meer vrijheid omdat ze zelf mogen kiezen, niet opgelegd, niet gedwongen. Verplicht, maar verantwoordelijk.

Meer rechtvaardigheid? Ja, ik durf zeggen dat de afschaffing van die dubbele contingentering zorgt voor meer rechtvaardigheid, dat Brussel niet meer zomaar bepaalt dat sommige kinderen voorrang krijgen in de rij ten opzichte van andere, eenvoudigweg vanwege het diploma van de moeder. Ik vind dat niet rechtvaardig en het wordt door heel veel Vlaamse ouders niet als rechtvaardig ervaren. Wat we nu doen, is zorgen voor die vrijheid, verantwoordelijkheid en rechtvaardigheid. In de beslissingsketen zijn het eerst de scholen die beslissen, vervolgens het LOP en dan de lokale democratie, door te zorgen dat de keuzes die men maakt breed gedragen zijn.

Dan komt men hier zeggen dat dit asociaal is. Dan mag u mij zeggen wie u wantrouwt en wie u bestempelt als asociaal. Zijn dat de scholen? Of het LOP? Ofwel de lokale democratie?

Dat de PVDA de lokale democratie iets vies vindt, tot daaraan toe. Maar ook de sociaaldemocraten zeggen dat ze wantrouwen! Ze wantrouwen de scholen en de LOP's én de gemeenteraad. Wij willen zorgen voor breed gedragen keuzes. Niet zoals nu dat de school moet zeggen: 'ja, mevrouw, u hebt een dag lang in de rij gestaan en gekampeerd, maar toch geven we voorrang aan andere kinderen vanwege het diploma van de moeder, dat is opgelegd door Brussel'. Nu kan die school zeggen dat ze ofwel zelf keuzes heeft gemaakt ofwel via het LOP, en dat de lokale democratie die heeft bekrachtigd. Dat is een logische, rechtvaardige beslissingsketen die zorgt voor meer draagvlak en vooral meer vrijheid, verantwoordelijkheid en rechtvaardigheid.

**De voorzitter:** De heer Danen heeft het woord.

**Johan Danen (Groen):** Dit is een interessant ideologisch debat. Op zich is het een goede zaak dat dat hier kan gebeuren.

Maar, minister, u wilt het lokale niveau, het gemeentebestuur, het LOP en de scholen meer vrijheid geven, daar kan ik u een stuk in volgen. Maar toch beperkt u de mogelijkheid om voorrangregelingen uit te werken tot 20 procent. Waarom



staat u de scholen, het LOP en de gemeenteraad niet toe om te kiezen voor het oude systeem? U predikt de vrijheid van het lokale niveau maar tegelijk zet u remmen op de invulling van die vrijheid. Dat begrijp ik niet.

**De voorzitter:** De heer Laeremans heeft het woord.

**Jan Laeremans (Vlaams Belang):** Ik wil nog even reageren op de heer De Gucht natuurlijk. Hij noemt ons steevast extreemrechts. Mijnheer De Gucht, u doet aan 'etikettenplakkerij'. Ik voel mij niet extreemrechts. Ik voel mij Vlaams Belang'er. Ik voel mij Vlaams-nationalist. U doet aan framing en u doet dat ook met de jezuïetencolleges. Die zijn er zagezegd voor de rijke blanke kindjes. Ik vind dat echt beledigend voor de jezuïetencolleges en wel meer mensen in dit halfgrond zullen daar terecht naartoe geweest zijn, zoals ikzelf ook.

Toen ik daar in Brussel naartoe moest, mijnheer De Gucht, moesten wij allemaal testen afleggen. Op die basis kon men selecteren. U vindt dat iets voor de rijken misschien, maar het gebeurde op basis van die testen. Zij hadden hun inschrijvingsmanier en Don Bosco had een andere. Op die manier kon iedereen wel zijn gading vinden.

Ik vind dat nog altijd een zeer democratische manier van inschrijven, maar u hebt daar een ander idee over.

**De voorzitter:** De heer De Gucht heeft het woord.

**Jean-Jacques De Gucht (Open Vld):** Dat van extreemrechts, dat is een discussie voor op een ander moment, maar ik moet u inderdaad zeggen dat voor mij het idee over het Vlaams Belang en extreemrechts hetzelfde is.

Buiten dat gegeven, moet u kijken naar de cijfers, collega, en ik wil ze u gerust opsturen. Als u kijkt naar de cijfers van de jezuïetencolleges in Vlaanderen en naar de dichtstbijzijnde school van het GO!, en u kijkt dan naar de samenstelling en het verschil wat de achtergrond betreft, dan is dat toch wel kenmerkend. Ik zeg niet dat de jezuïetencolleges slechte scholen zijn, allesbehalve. Het gaat ook niet over een test, want ze komen tegenwoordig ook binnen zonder test. Ik zeg alleen: hoe komt het dat in heel Vlaanderen, met een afstand van soms maar enkele honderden meters, een dermate groot verschil zit in achtergrond tussen die twee? Dat is een open vraag. Als u mij daarop een antwoord kunt geven, dan ben ik heel benieuwd. Ik zeg u alleen dat dit een probleem is. Ik vind dat een probleem. Dat staat los van uw extreemrechts gedachtengoed. Het gaat gewoon over het feit dat ik vind dat het een probleem is dat bepaalde scholen in Vlaanderen te weinig inzetten op een juiste mix van de achtergronden die Vlaanderen rijk is. Ik ben ervan overtuigd dat het belangrijk is dat je, als je opgroeit, met verschillende achtergronden in contact komt. Ik heb dan niet alleen over migratie of wat dan ook, maar gewoon sociale achtergronden in het algemeen. Dat zorgt ervoor dat je als kind op een goede manier opgroeit binnen de realiteit die onze samenleving vandaag is, en dat je ook sociaal voelend bent, en weet op welke manier andere mensen in onze maatschappij leven. Dat vind ik belangrijk, en dat is eigenlijk het enige wat ik zeg.

**De voorzitter:** De heer Daniëls heeft het woord.

**Koen Daniëls (N-VA):** Ik wil nog kort tussenkomen, collega's, omdat ik daarnet nog iets hoorde waarvan ik dacht: dat staat niet in het decreet.

Ten eerste, wat het LOP betreft, dat moet eens goed worden nagekeken, denk ik. De samenstelling van het LOP vandaag is zo dat er één vertegenwoordiger van het gemeentebestuur mag inzitten. Daarbij is gespecificeerd dat de vertegenwoordiger van het gemeentebestuur geen lid van een inrichtende macht mag

zijn, en dat hij een adviserende functie heeft. That's it! Als ouders dan vragen hoe het komt dat het LOP, met die bepaalde samenstelling, iets heeft beslist, hoe ze die mensen verantwoording kunnen vragen, of hoe het komt dat iemand van een bepaalde organisatie daarin zit, dan moet je antwoorden dat je daar niets over te zeggen hebt, en dat je die mensen niet ter verantwoording kunt roepen. Je kunt er zelfs geen vraag aan stellen, je kent hen zelfs niet en je hebt niet mee mogen beslissen dat ze in het LOP zitten. Maar zij beslissen vandaag wel hoe die procedure eruitziet. Ik treed de collega's bij dat je daar als democraat toch minstens vragen bij moet stellen. Zeker als ik daarnet de debatten hoorde over overheidsbedrijven. Daar moet alles democratisch, en er moet gestemd worden, wie of wat. Maar dit niet? Dat vind ik raar. Dat is één.

Ten tweede, een school kan niet zeggen: 'U schrijf ik in, en u schrijf ik niet in'. Dat wil ik toch wel heel duidelijk stellen: het is een inschrijvingsdecreet. Iedereen die langskomt wordt ingeschreven, als er plaat is. Dat geldt voor de groep van scholen waar geen capaciteitsprobleem is. Als er een capaciteitsprobleem is, dan is het niet de school die bepaalt wie wel, en wie niet. Neen, dan loopt het systeem met al dan niet de ondervetegenwoordigde groepen tussen nul en 20 procent, zoals collega Coel beschreven heeft. Het loopt binnen dat afgesloten systeem, met de criteria die gestemd zijn door de gemeenteraad. Ik kan me natuurlijk wel inbeelden dat het, hier gezeten, iets gemakkelijker is om iets naar voren te schuiven, maar de mensen van alle partijen hier aanwezig, die in de lokale gemeenteraden zitten, moeten dan wel aan hun kiezers uitleggen waarom het ene criterium wel, en het andere niet voor voorrang zorgt.

Ik kan alleen maar vaststellen dat een aantal partijen er blijkbaar niet zo zeker van zijn dat hun lokale mandatarissen hetzelfde zouden doen als wat ze hier verkondigen.

Een laatste punt: als er dan leerlingen worden geweigerd, dan wordt dat geregistreerd. Er is een weigeringsdocument. Vroeger, en dan spreek ik niet over toen het vorige Inschrijvingsdecreet er was, kon het inderdaad zijn dat, als er een leerling langskwam, men beweerde helaas vol te zitten, terwijl men voor een andere leerling daarna dan toch nog een plaatsje had. Collega's, dat kan niet meer. Dat is weg met dit ontwerp van decreet. Dat vind ik ook zeer belangrijk. Die willekeur kan niet meer. Dat zijn de redenen waarom wij dit ontwerp inderdaad enthousiast goedkeuren.

**De voorzitter:** De heer Danen heeft het woord.

We gaan het commissiedebat wel niet overdoen.

**Johan Danen (Groen):** Absoluut niet.

Ik denk dat we moeten bekijken vanwaar het LOP komt, wat de decretale opdracht is van het LOP. Het LOP moest net zorgen voor het geven van gelijke onderwijskansen aan iedere leerling. Wij vinden het dus perfect normaal dat een LOP een krachtige stem heeft in het bepalen van hoe die gelijke onderwijskansen worden ingevuld. U zegt dan dat de gemeenteraden en zo erover moeten gaan. Het zal allicht toch zo zijn, het zal allicht zo worden goedgekeurd, maar waarom geeft u de gemeenteraad dan niet het vertrouwen om verder te kunnen gaan dan die 20 procent, om bijvoorbeeld het systeem te houden zoals het was, om de dubbele contingentering aan te houden? Waarom kan dat niet? Zet u een rem op die vrijheidsgraden tot 20 procent omdat u de gemeenteraad wantrouwt? Ik heb die vraag meermaals in de commissie gesteld, en vandaag ook, en ik krijg daar geen antwoord op.

**De voorzitter:** Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

### Artikelsgewijze bespreking

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1054/1)

– *Er zijn geen opmerkingen bij artikel 1 tot en met 11.*

Er is een amendement op artikel 12. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1054/3)

– *Er zijn geen opmerkingen bij artikel 13 tot en met 18.*

Er zijn amendementen op artikel 19. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1054/3)

– *Er zijn geen opmerkingen bij artikel 20 tot en met 36.*

Er zijn amendementen op artikel 37. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1054/3)

– *Er zijn geen opmerkingen bij artikel 38 tot en met 60.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de amendementen, de artikelen en het ontwerp van decreet houden.

### **VOORSTEL VAN DECREET van Maaïke De Rudder, Katja Verheyen, Freya Saeys, Elke Sleurs, Katrien Schryvers en Koen Daniëls tot wijziging van het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie, wat de gegevensdeling met het OCMW en de samenwerking met de kraamklinieken betreft**

– 870 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3

### Algemene bespreking

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Maaïke De Rudder, Katja Verheyen, Freya Saeys, Elke Sleurs, Katrien Schryvers en Koen Daniëls tot wijziging van het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie, wat de gegevensdeling met het OCMW en de samenwerking met de kraamklinieken betreft.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw De Rudder heeft het woord.

**Maaïke De Rudder (CD&V):** Voorzitter, naar aanleiding van de coronapandemie en de middelen die Vlaanderen ter beschikking heeft gesteld aan de lokale besturen om te bezorgen aan de kwetsbare personen, bleek toch dat lokale besturen in het kader van de privacyregels niet de mogelijkheid hadden om, buiten de cliënten die al bekend waren bij de sociale dienst, ook de gegevens van andere kwetsbare mensen op te zoeken. Daarom staat straks een belangrijke stemming op de agenda, namelijk de aanpassing van het decreet van 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap Opgroeien.

We stellen graag twee wijzigingen aan het decreet voor, die ervoor zullen zorgen dat er een goede rechtsgrond is voor de gegevensdeling tussen enerzijds het agentschap en de lokale besturen en anderzijds de kraamklinieken en het agentschap. De eerste wijziging zorgt ervoor dat er een juridisch kader is voor die gegevensdeling met het agentschap, zodat er meer toegang zal zijn om

kwetsbare gezinnen te kunnen leiden tot sociale hulp en de dienstverlening op die manier ook kan worden vergroot.

Lokale teams gaan nu op het lokale niveau aan de slag om kwetsbare gezinnen te ondersteunen, maar het was niet altijd gemakkelijk om te weten te komen wie nu net die kwetsbare gezinnen zijn.

Natuurlijk, collega's, moet er voldoende aandacht zijn voor de privacy van die gezinnen en dat is aldus vastgesteld in artikel 2. Dat artikel vermeldt ook welke gegevens doorgegeven kunnen worden en stipuleert dat cliënten op voorhand moeten weten wat de bedoeling is en wat er met hun gegevens moet gebeuren. Het agentschap zal dan ook de nodige samenwerkingsakkoorden sluiten met de lokale besturen, wat ook in het verleden gebeurd is in het kader van corona.

De tweede wijziging komt er dan ook nog in functie van een betere gegevensdeling tussen het agentschap en de kraamklinieken, ook naar aanleiding van de inwerkingtreding van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), omdat het in het licht daarvan heel moeilijk was om essentiële gegevens over pasbevallen moeders en hun kind via het ziekenhuis te krijgen. Men wil vanuit het agentschap blijven inzetten op die gegevensdeling. Daarom wil men die privacy verder uitdiepen in het decreet. Artikel 10 bevat wel al een rechtsgrond om die gegevens te verwerken, maar we willen daar graag een nieuw artikel 11 aan toevoegen, zodat ziekenhuizen over elke pasbevallen moeder en haar kind een aantal gegevens kunnen bezorgen aan het agentschap, conform de privacy-regels.

Het is natuurlijk wel heel belangrijk om deze wijziging bekend te maken aan de lokale besturen, want zij moeten er verder mee aan de slag. Het agentschap Opgroeien werkt nu samen met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) aan de communicatie die zal gebeuren naar de lokale besturen. Er zal ook een bericht in de nieuwsbrief van de VVSG verschijnen, zodat lokale besturen binnenkort weer een samenwerkingsakkoord kunnen afsluiten met Opgroeien.

In mei zal er ook nog een werkdag komen rond de samenwerking in het kader van het geïntegreerd breed onthaal (GBO) met het OCMW.

Kortom, vanuit onze fractie zijn we blij om hier vandaag met deze aanpassing van het decreet te kunnen komen. We zetten met deze wijziging van het decreet een heel belangrijke stap om nog meer te kunnen werken op het lokale niveau aan het armoedebeleid. Lokale besturen zullen na goedkeuring meer toegang tot gegevens hebben, waardoor ze ook weer meer tools in handen hebben om aan armoede te kunnen werken en de armoedeproblematiek aan te pakken. Het agentschap heeft heel veel informatie waarmee lokale besturen aan de slag kunnen binnen het wettelijke kader. Tot nu toe was dat niet mogelijk, maar met deze wijziging van het decreet zal dat in de toekomst wel mogelijk zijn.

Ik wil vanuit onze fractie ook de mede-indieners bedanken voor de steun. Ik hoop dat we straks met het voltallige parlement dit voorstel van decreet kunnen goedkeuren.

**De voorzitter:** Mevrouw Verheyen heeft het woord.

**Katja Verheyen (N-VA):** Collega De Rudder heeft alles inhoudelijk en technisch al zeer goed toegelicht, dus ik ga proberen om niet alles te herhalen.

In de commissie heb ik gezegd dat ik een zeer tevreden parlamentslid ben. Voor sommige collega's lijkt dit voorstel van decreet misschien banaal, maar dat is het allesbehalve. Met dit voorstel van decreet doen we eigenlijk twee dingen. Ten eerste bieden we de lokale besturen, die we een regierol in het sociaal beleid

hebben gegeven, een extra tool om die meest kwetsbare kinderen die om de een of andere reden door de mazen van het net zijn geglipt, vanaf de geboorte te kunnen bereiken. Het vroegere Kind en Gezin zit mogelijk met gegevens die voor het OCMW, voor de Huizen van het Kind en voor het GBO van grote waarde kunnen zijn. Het zijn gegevens die outreachend werken mogelijk maken en die op een juridisch solide manier en met uitdrukkelijke toestemming van de cliënt worden uitgewisseld. En ik herhaal echt wel dat laatste: met uitdrukkelijke toestemming van de cliënt. Dat is belangrijk.

Ik ben ervan overtuigd dat, ongeacht het resultaat – één gezin of duizenden gezinnen die nog niet gekend zijn bij het lokaal bestuur –, dit decreet hoe dan ook nuttig zal blijken. Zo komen we met dit decreet tegemoet aan de breed gedragen aanbeveling die de Vlaamse Coronacommissie begin november formuleerde. Ten tweede lossen we er ook een probleem mee op dat met de AVG naar boven is gekomen, namelijk dat ziekenhuizen vanwege die verstrengde privacy-regels geen essentiële geboortegegevens wilden of zelfs durfden doorgeven zonder stevige juridische onderbouw. Vandaag zorgen we voor die onderbouw, met voldoende waarborgen, zoals de Vlaamse Toezichtcommissie (VTC) stelt, wat betreft de bescherming van de persoonsgegevens.

Nu de conclusie: ik denk dat wij vandaag een goed voorstel van decreet kunnen voorleggen. De N-VA hoopt natuurlijk op een brede steun ervoor. In de commissie werd het alleszins unaniem aangenomen, met dank ook aan de collega's. Dank ook aan de collega's De Rudder en Saeys voor de fijne samenwerking.

**De voorzitter:** De heer Vande Reyde heeft het woord.

**Maurits Vande Reyde (Open Vld):** Ik dank mijn collega's om het voorstel van decreet al perfect toe te lichten. Ik zit hier namens mijn collega Freya Saeys, die er vandaag niet bij kon zijn. Zij heeft het voorstel van decreet mee vorm gegeven. Vanuit onze fractie wil ik daarom kort wat toelichting geven.

Net zoals mijn collega's hoop ik op en verwacht ik deze keer zelfs een kamerbrede goedkeuring hiervoor. De technische inhoud is al perfect verwoord door mijn collega's. Ik zal dat niet allemaal herhalen. Maar ik wil hier even de essentie op het terrein van het voorstel van decreet weergeven.

Ik ben zoals velen onder jullie lokaal actief. Ik ben lokaal bestuurder. Maar zelfs als gemeenteraadslid zul je daar ervaring mee hebben: heel veel miserie in de samenleving zit verstopt achter de gevels. Wij detecteren dat niet meteen. Collega's die huisbezoeken afleggen, hebben daar zeker al heel veel ervaring mee. Soms komen er ook gezinnen en mensen bij ons op het OCMW terecht die al jaren in een heel penibele situatie zitten. Hun kinderen zitten al jaren in een penibele situatie, en wij weten het niet. Als we dat kunnen detecteren in de eerste levensfase, is het veel gemakkelijker om mensen op het juiste pad te helpen richting de vele sociale steun die er terecht is in ons warme Vlaanderen.

Vanuit mijn lokale ervaring kan ik zeggen dat het enorm nuttig is dat wij toegang hebben tot die gegevens van het agentschap Opgroeien. Het is de logica zelve dat ze gedeeld worden met de OCMW's. Ik ben heel blij dat daar nu eindelijk een decretale basis voor is.

Uiteraard moet je met persoonsgegevens altijd omzichtig omspringen. Dat is wat dit voorstel van decreet doet. Als we daar werk van kunnen maken, en van de samenwerking tussen verschillende niveaus, om op te sporen waar we het beter kunnen doen, waar we mensen kunnen helpen die qua detectie en dergelijke door de mazen van het net glippen, kan dat alleen maar een goede zaak zijn.

Hetzelfde geldt voor het tweede deel, voor wat betreft de mensen die in de ziekenhuizen verblijven, bijvoorbeeld tijdens een kortverblijf bij een zwangerschap. Daar kan het ook zeer nuttig zijn indien er nuttige informatie van het agentschap Opgroeien is, bijvoorbeeld als het gaat over het psychische welzijn van de moeder. Maar niet alleen van de moeder: we zouden in een volgende fase ook kunnen kijken naar de papa. Daar is soms discussie over. Ik heb daar soms met mijn vriendin discussies over – ik denk dat er bij een zwangerschap altijd twee personen betrokken zijn. *(Opmerkingen)*

Dat is biologisch logisch, maar in de verdere afhandeling bestaat daar soms nog wat twijfel over. Anno 2022 staan we daar gelukkig verder in, collega's. Ik denk dat dat een goede zaak is. Zeker als ik zie welke verantwoordelijkheid papa's vandaag nemen. Ik vind dat een heel goede evolutie.

Het is goed dat we die gegevens delen. Het is dan een persoonlijke noot als ik zeg dat het misschien goed zou zijn om dat in de toekomst uit te breiden naar de vaders in het gezin. Nu gaat het voorstel van decreet enkel over de moeders.

Wegens die redenen wil ik oproepen om dit kamerbreed goed te keuren. Ik doe die oproep vaker, maar de aanhouder wint. Ik ben er zeker van dat we daar vandaag eens in zullen slagen. *(Applaus van Tom Ongena)*

**De voorzitter:** U hebt één fan. *(Opmerkingen)*

Mevrouw Wouters heeft het woord.

**Suzy Wouters (Vlaams Belang):** Dit voorstel van decreet komt tegemoet aan het vroegtijdige opsporen van kwetsbare gezinnen en biedt de kans om hen proactief te begeleiden. Deze wijziging is in het belang van het lokale armoedebeleid. Bovendien worden de cliënten steeds op voorhand op de hoogte gebracht van wat er met hun gegevens zal gebeuren. Expliciete toestemming is vereist. De gegevensdeling tussen de kraamklinieken en het agentschap Opgroeien is nodig voor een optimale preventieve gezinszorg. Het is goed dat elk gezin een vrijblijvend aanbod krijgt tot gezinsondersteuning.

Onze fractie zal dit voorstel van decreet dan ook steunen.

**De voorzitter:** De heer Vaneekhout heeft het woord.

**Jeremie Vaneekhout (Groen):** Voorzitter, ik zal bij het onderwerp blijven, hoe boeiend een aantal andere tussenkomsten ook waren.

Collega Groothedde heeft dit in de commissie opgevolgd. Onze fractie is uiteraard voorstander van zo'n preventieve gezinszorg. Die gegevensdeling biedt enorme kansen en voordelen om de automatische rechtentoekenning en de ontsluiting van hulp te versterken.

Maar iedereen weet dat onze fractie ook heel veel belang hecht aan privacy en aan het zorgzaam omgaan met zulke gegevens. Daarom ook hadden wij in de commissiebespreking een aantal kleine punten aangestipt. Ten eerste, de vraag of er rekening is gehouden met het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC). Dat is wel degelijk gebeurd en werd door de collega's bevestigd tijdens de bespreking. Daarnaast waren er ook de eerdere rapporten van de federale Ombudsdienst rond de rechten van de patiënt die in 2020 een aantal klachten rond gegevensdeling hebben meegegeven in verband met ongeautoriseerde toegang tot gezondheidsgegevens, iets waar wij niet licht overgaan. Ten slotte was er de bezorgdheid dat net voor een aantal doelgroepen er zekerheid moet zijn dat die gegevens privacybestendig worden bijgehouden en gedeeld, omdat net die doelgroepen vaak zeer gevoelig zijn aan

onzekerheid op dat gebied. Daarop kregen we een positief antwoord. Alleen zijn we natuurlijk nog altijd zeer oplettend wanneer de implementatie van het decreet eraan komt. We zullen dan ook goed opvolgen of dat ook in de praktijk wel op die manier wordt uitgevoerd.

Wij zullen dit voorstel van decreet mee goedkeuren. Dat mag zeer duidelijk zijn. Het is alvast nog een stap richting een kamerbrede goedkeuring.

**De voorzitter:** De heer Veys heeft het woord.

**Maxim Veys (Vooruit):** Zowel ikzelf als mijn fractie hebben lang uitgekeken naar dit voorliggende voorstel van decreet, met name sinds 2018. Ik veronderstel dat alle collega's weten dat wat ons betreft armoedebestrijding corebusiness is voor de overheid, dat dat essentieel is. We zijn heel streng voor deze regering, heel, heel streng. Maar we zijn er vandaag ook nog altijd niet. Er is vandaag geen stevig structureel armoedebeleid in Vlaanderen. Daarom ook – en ik denk dat het ook heel zichtbaar is voor iedereen – strijdt mijn collega Anaf voor de kinderbijslag, collega Tobback voor betaalbare energiefacturen en renovaties voor iedereen, en collega Goeman voor de maximumfactuur in het onderwijs. Ikzelf zit op Wonen en ik denk dat het wel duidelijk is dat we ons daarvoor inspannen.

Maar dit voorstel van decreet is een goede zaak en ik geef dat ook graag toe. De historie geeft ook aan waarom dit voor mij persoonlijk belangrijk is. Ik ben blij dat Vlaanderen vandaag iets Kortrijkser wordt. Dat lijkt mij een goede zaak. We hebben tijdens de vorige legislatuur in Kortrijk een ambitieus armoedebestrijdingsbeleid proberen te voeren. Ik denk dat dat redelijk goed is gelukt, ook met Vlaamse steun van de toenmalige minister van Armoedebestrijding. Die middelen kwamen wel terecht, maar ik geef dat ook graag toe. We wilden een ambitieus beleid voeren om ervoor te zorgen iedereen erop kan vooruitgaan, zeker in een centrumstad als Kortrijk waar 11.227 mensen in armoede moeten leven. We hebben dat aan ons Belfort gehangen en we hebben daarmee uitgekapt. Waarom? Omdat we een coalitie wilden vormen met alle burgers om daar iets aan te doen.

En dat willen wij vandaag ook met Vooruit doen. Wij pleiten voor een armoedepact tussen de Federale Regering, de Vlaamse Regering en alle driehonderd gemeenten. Want het is ónze verantwoordelijkheid. We moeten daar samen aan werken.

Er waren een paar zaken die het wat moeilijker maakten om het beleid goed te kunnen organiseren, zeker op lokaal niveau. Een daarvan is het probleem van de vroegdetectie. Steden en gemeenten, zeker zij die hun best willen doen op het vlak van armoedebestrijdingsbeleid – ik hoop dat ze dat allemaal doen – zijn continu op zoek naar verdoken armoede, naar mensen en gezinnen waarbij we vroeger kunnen ingrijpen. Want dat is echt cruciaal: hoe vroeger je kunt ingrijpen, hoe beter. Een kind in armoede helpen is zeven keer zo goedkoop als een volwassene in armoede helpen.

Maar we zaten met het gegeven dat Kind en Gezin ieder jaar bij 90 procent van de gezinnen met een pasgeborene toekomt, kijkt of zij een armoederisico lopen en daar dan een statistiek van maakt. Collega's, jullie weten allemaal dat, wanneer die cijfers verschijnen in de gemeenteraad, het hommeles is. Het is frustrerend, want je ziet die cijfers, maar wat zit daarachter? En om die reden hebben we gezegd: geef ons de mensen achter die cijfers. We zijn dat in 2018 met een opiniestuk beginnen te verdedigen, we hebben dat in 2019 in het programma van Vooruit gekregen en ik ben blij dat het vandaag, begin 2022, eindelijk voorligt.

Maar daarnaast heb je ook nog andere zaken nodig, zoals mensen om ernaartoe te gaan. In die zin betreur ik het een beetje dat er opnieuw een experiment met

gezinscoaches wordt gedaan, terwijl er op dat vlak al veel is gebeurd. Dat is tijdverlies.

Dit is heel hard nodig in ons land. Met dit voorstel van decreet zijn we er nog niet, maar het is een stap in de goede richting. De Vooruitfractie zal het goedkeuren. Ik neem aan dat het hier unaniem zal worden goedgekeurd, zoals dat ook in de commissie is gebeurd. We zijn blij, collega's, maar niet tevreden. De meerderheid is nog niet van ons af, want we zullen ons best doen om ervoor te zorgen alle bestuurders op het lokale niveau daar volop mee aan de slag gaan. We zullen ook controleren of dat gebeurt in alle driehonderd gemeenten en zeker in die waar we aanwezig zijn.

Ik doe graag een oproep om hier samen te schrijven aan een mooi verhaal. Ik kan alvast de steun van de Vooruitfractie toezeggen. (*Applaus bij Vooruit*)

**De voorzitter:** Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

### **Artikelsgewijze bespreking**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 870/1)

– *Er zijn geen opmerkingen bij artikel 1 tot en met 4.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het voorstel van decreet houden.

## **VLAAMSE REGULATOR VAN DE ELEKTRICITEITS- EN GASMARKT**

### **Aanstelling van vier leden van de raad van bestuur**

**De voorzitter:** Dames en heren, op 10 februari 2022 vallen bij de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) vier bestuursmandaten open. Met het oog op de invulling van deze mandaten werd in november 2021 een openbare oproep tot kandidaatstelling gedaan. Op 23 december 2021 selecteerde een onafhankelijke selectiecommissie de acht meest geschikte kandidaten op basis van hun ervaring en verdiensten.

Op 19 januari 2022 werden deze kandidaten in openbare vergadering gehoord door de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie van het Vlaams Parlement. De kandidaten werden bevraagd over hun kennis van de werking van de elektriciteits- en gasmarkt, van de infrastructuur van de netbeheerders die door de VREG gereguleerd worden, en van de ontwikkeling van de energiemarkten en de mogelijke implicaties ervan op de VREG.

Na afloop van de hoorzitting werd gestemd over de kandidaten. Elk commissielid mocht vier stemmen uitbrengen. Vier kandidaten behaalden een volstrekte meerderheid van de uitgebrachte stemmen. Het verslag van de hoorzitting, dat ook het stemresultaat en de motivering van de voordrachten bevat, is verspreid via de mededelingen aan de plenaire vergadering.

Aan de orde is de aanstelling van vier leden van de raad van bestuur van de VREG.

Vraagt hierover nog iemand het woord? (*Neen*)



Aangezien het aantal kandidaten overeenstemt met het aantal toe te wijzen plaatsen, verklaar ik de volgende dame en heren met ingang van 10 februari 2022 aangesteld tot lid van de raad van bestuur van de VREG:

de heer Maarten De Cuyper;  
mevrouw Ruth Lambrechts;  
de heer Wim Raeymaekers;  
de heer Hans Vanhoof.

## **REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN**

**De voorzitter:** Dames en heren, voor we met de eigenlijke stemmingen beginnen, voeren we een teststemming uit.

– *De Vlaamse volksvertegenwoordigers voeren een teststemming uit.*

## **VOORSTEL VAN DECREET van Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht, Karolien Grosemans, Hilâl Yalçın en Annabel Tavernier tot het nemen van dringende maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (IX) – 1117 (2021-2022) – Nr. 1**

### **Voorstel tot spoedbehandeling**

**De voorzitter:** Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Wilfried Vandaele bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van decreet van Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht, Karolien Grosemans, Hilâl Yalçın en Annabel Tavernier tot het nemen van dringende maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (IX).

De heer Daniëls heeft het woord.

**Koen Daniëls (N-VA):** Collega's, helaas is de coronapandemie nog niet over. U hebt inderdaad gemerkt dat we al acht coronadecreten hebben moeten maken om maatregelen in het onderwijs te nemen om tegemoet te komen aan uitdagingen die het onderwijs heeft in verband met corona. Door het voortduren van die coronapandemie dringt zich dat ook nu op met bijgevolg dringende maatregelen die moeten worden genomen.

**De voorzitter:** Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van decreet onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

## Algemene bespreking

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht, Karolien Grosemans, Hilâl Yalçın en Annabel Tavernier tot het nemen van dringende maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (IX).

De algemene bespreking is geopend.

De heer Daniëls heeft het woord.

**Koen Daniëls (N-VA):** Collega's, u zult hebben opgemerkt dat in tegenstelling tot de andere coronadecreten die telkens door de fractieleiders werden genomen en toegelicht, het deze keer aan de parlementsleden uit de commissie Onderwijs is om dit voorstel van coronadecreet in te dienen en toe te lichten.

Laten we hopen, collega's, dat dit het laatste voorstel van coronadecreet is dat we moeten goedkeuren, zeker en vast wegens de druk die de coronapandemie in ons onderwijs brengt bij leerkrachten, bij directies, bij centra voor leerlingenbegeleiding (CLB) maar ook bij ouders. Hopelijk kunnen we naar code groen gaan in de coronabarometer voor het onderwijs en moeten we deze maatregelen niet nemen.

Desondanks, collega's, zijn er toch een aantal aanpassingen nodig om ruimte en middelen maar ook rechtsgronden te geven aan scholen, aan scholen voor deeltijds kunstonderwijs (dko), aan centra en aan instellingen voor hoger onderwijs, om de juiste beslissingen te kunnen nemen en om de regering te machtigen om bijvoorbeeld extra middelen te geven voor corona-uitgaven.

Ik wil in dezen ook expliciet collega's Vandromme, Tavernier en Yalçın, die hier vandaag niet zijn, verontschuldigen wegens ziekte. Ik denk evenwel dat er waardige vervangers zijn van de andere fracties.

Collega's, ik ga er in snelle vaart door. Ik wil ook de collega's van de oppositie bedanken, die we de stukken nog niet in gedrukte vorm hebben bezorgd maar wel al in de vorm waarin ze werden ingediend, zodat ze die al konden bekijken. Het is fijn dat ze dat konden appreciëren.

Een eerste en niet onbelangrijke maatregel die we in dit voorstel van decreet opnemen is dat de extra-murosactiviteiten tussen 21 december 2021 en 28 januari 2022 niet mochten doorgaan. Het is heel spijtig dat die niet konden doorgaan. Die decretale grondslag is er vooral opdat annulatieverzekeringen zouden kunnen tussenkomen. Het is niet onbelangrijk in het licht van de schoolkosten en dergelijke, dat we dat ondervangen.

Een tweede belangrijke rechtsgrond betreft alle extra middelen die de regering zou kunnen geven aan alle mogelijke instellingen, scholen voor hoger onderwijs, centra, internaten, internaten met permanente openstelling (IPO), medisch-pedagogisch instituten van het GO! (MPIGO), centra voor basiseducatie (CBE) enzovoort. Want u weet dat dat in het onderwijs, krachtens het legaliteitsbeginsel, artikel 24, §5, allemaal decretaal geregeld is.

We hebben zonet het inschrijvingsdecreet besproken. In het inschrijvingsrecht zijn een aantal afwijkingen nodig, bijvoorbeeld dat niet alleen fysiek inschrijven mogelijk is maar ook digitaal en dat de aanmeldingen hernomen kunnen worden als die epidemische situatie zich voortzet.

Er zijn ook maatregelen voor het buitengewoon onderwijs, dat gaat dan over de verslagen. Ik moet jullie niet uitleggen dat de CLB's veel met contacttracing bezig

waren en nu helaas heel sterk bezig zijn met de opvolging van kinderen die, ook mentaal, getroffen zijn door corona. Wel, we geven de CLB's opnieuw ruimte om twee zaken te doen. Ten eerste zullen gemotiveerde verslagen een langere duurtijd hebben. Ten tweede mogen ze tijdelijke verslagen opmaken voor leerlingen als dat nodig zou zijn in het kader van de start van het schooljaar 2022-2023.

Wat het basisaanbod betreft, moeten leerlingen in het basisaanbod eigenlijk een herevaluatie krijgen om eventueel terug te vloeien naar het gewoon onderwijs. We zeggen nu dat die verplichte herevaluatie niet nodig is. Maar, niet onbelangrijk: als een school, leerlingen, ouders of een CLB toch vragen om een herevaluatie te doen, dan kan dat wel.

Een belangrijk punt waarover we ook al gedebatteerd hebben, collega's, betreft de afwezigheden in het gewoon lager onderwijs en de toelatingsvoorwaarden. U weet dat er toelatingsvoorwaarden zijn op basis van aanwezigheid in het kleuter-onderwijs. Alle afwezigheden op school wegens collectieve maatregelen, zoals klassen in quarantaine en gesloten scholen, worden omgezet in daadwerkelijke afwezigheden. Met andere woorden: als de school open is en het kind is niet ziek, dan verwachten we het kind op school. Is het kind er niet, dan geldt dit als een afwezigheid. Zitten de klassen in quarantaine, zijn er isolaties of worden scholen of klassen gesloten, dan worden die afwezigheden collectief beschouwd als afwezigheden, wat meetelt voor de toelatingsvoorwaarden.

Wat betreft de alternerende beroepsopleiding en de componenten in de centra voor deeltijds onderwijs (CDO), daar maken we afwijkingen mogelijk als studenten of leerlingen niet aan die uren raken die ze moeten hebben. We zijn daar flexibel in.

Wat betreft het hoger onderwijs, daar hebben we hier ook al over gedebatteerd. Het voornaamste is dat studenten die aan de twee examenkansen hebben deelgenomen die er zijn per studiejaar, en die niet slagen vanwege de overmacht door corona, op eenvoudig verzoek hun leerkrediet kunnen terugkrijgen. Dat hebben we in het verleden al gedaan, en nu herbevestigen we dat. Maar het is toch belangrijk dat ze proberen om aan die twee examenkansen deel te nemen.

We willen het ook mogelijk maken voor instellingen hoger onderwijs om in hun examenreglement af te wijken van de periodes die voorzien zijn. We hebben hier die actuele vragen gehad over de examenkansen. Studenten zitten in quarantaine, zitten in isolatie, en zo kunnen zij toch nog deelnemen aan een uitgesteld examen. Dat is dan niet de tweede examenkans, dat is geen herexamen, maar een tweede examen in dezelfde examenperiode – in het geval er in het examenreglement niet is opgenomen dat instellingen dat kunnen wijzigen. Dat gebeurt uiteraard met de nodige afspraken binnen de studentenverenigingen en met de docenten. Want een extra inhaalexamen geeft natuurlijk ook druk voor de docenten.

Dan zijn er al de meer speciale zaken, zoals inschrijvingen master-na-master, of de specialistische geneeskunde. Die selectiecriteria nemen we mee.

Dan is er het volwassenonderwijs. Dat is toch iets belangrijks hier. Met een aantal collega's werden we ook uitgenodigd op een vergadering, waar eigenlijk alle koepels aanwezig waren, over de uitdagingen in het volwassenenonderwijs. Dat waren zowel de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's) als de centra voor basiseducatie (CBE's). Want net voor corona zijn we overgestapt naar een nieuw financieringssysteem, en dat nieuw systeem maakt gebruik van referentieperiodes. Toen corona natuurlijk in die referentieperiode begon te werken, met minder inschrijvingen, minder afwezigheden, kreeg je een vertekend beeld.

Ten tweede werden de middelen ook berekend binnen de groepen van opleidingen. De winst nam je dan natuurlijk niet mee, maar het verlies telde dubbel zo hard mee. En dat trof zeker onze CVO's. Bij de CBE's was er een vermindering van 33,2 procent. Dat is een op de drie. Bij de CVO's was dat 15 procent. Dat zijn gigantische aantallen. En dat klopt ook bij de CVO's. Als je dan tegen volwassen mensen zegt om niet samen te gaan zitten in een ruimte... En een bakkersopleiding volgen vanop afstand? Dat is niet direct de opleiding om dat te doen. Mensen aarzelden, schreven zich niet in, met alle gevolgen van dien.

U zult gemerkt hebben dat daar berekeningen in staan die aan de hogere wiskunde grenzen, met aftoppingen, gemiddeldes, referenties en dergelijke meer. Ik weet dat er ruim over gesproken is binnen het veld. U zult merken dat die financiering ook iets verdergaat dan nu enkel het coronajaar, en dat is ook logisch. Want dat komt omdat die nieuwe financiering werkt met referentie jaren. Die gaat iets verder terug en gaat ook iets verder door. Daarom laten we dat ook verder doorwerken voor de schooljaren 2022-2023. Ook voor 2023-2024 is er een compensatieregeling uitgewerkt.

Wat betreft het deeltijds kunstonderwijs: als je daar extra programmaties wilt doen, nieuwe studierichtingen wilt programmeren, dan voeren we nu opnieuw een nieuw genadejaar in. Waarom? Omdat er ook rekening wordt gehouden met het aantal studenten, het aantal inschrijvingen, het aantal cursisten die er zijn. En dat maakt dat op dat vlak, als dat genadejaar er niet is, ze eigenlijk opleidingen zouden verliezen of niet kunnen programmeren vanwege te weinig studenten, waarvan de oorzaak dan ligt bij corona. Dat kan uiteraard niet de bedoeling zijn.

Voor de internaten hadden we ook een garantieregeling. Dat is een beetje hetzelfde. We kijken wat de grond is, de basis, om te financieren, om werkingsmiddelen toe te kennen. Daar gaan we dan verder terug om een meer stabiel jaar te nemen, een normaal jaar, om de financiën op af te stemmen, en niet die heel fluctuerende jaren.

Dat zijn in een sneltreinvaart alle elementen die in het voorstel van decreet zitten. U weet, als we in commissie Onderwijs met een voorstel van decreet komen...

**De voorzitter:** Neen, het was inderdaad snel.

**Koen Daniëls (N-VA):** ...dan is het niet één punt, maar dan zijn het vele zaken.

Ik wil ook expliciet de collega's van de meerderheid danken, en de mensen van de administratie, het kabinet, het parlement, en de diensten van het parlement en het departement Onderwijs, om hier stevig aan mee te werken en om dit rond te krijgen.

**De voorzitter:** De heer Warnez heeft het woord.

**Brecht Warnez (CD&V):** Collega's, ook hier neem ik het woord mede namens de collega's Vandromme en Yalçin. Met dit voorstel van decreet beogen we inderdaad in se een beetje hetzelfde als met zijn voorgangers, waar we vooral tijdelijke afwijkingen voorzien rond bestaande regelgeving met de bedoeling om besturen, schoolteams, leerlingen, ouders, onderwijspartners een decretaal kader te bieden dat de zorgen van corona weg kan nemen op het vlak van de organiseerbaarheid van onderwijs, financiële stabiliteit, maar vooral ook op het vlak van onderwijskansen van leerlingen en studenten.

Zonder in detail te treden, herneemt het voorstel een aantal maatregelen van het lopende school- en academiejaar. Een van mijn stokpaardjes is uiteraard het feit

dat studenten opnieuw hun leerkrediet kunnen terugkrijgen. In naam van mijn collega's en onze fractie die dit voorstel mee indienden, wil ik toch nog kort wijzen op enkele bijsturingen.

De eerste gaat over de leerlingen die via het stelsel leren en werken een leerweg volgen in het deeltijds beroepssecundair onderwijs. We voorzien een mogelijkheid om af te wijken van de verplichting van het aanbod van vijftien of zestien uur dat op school moet plaatsvinden. Dat wordt teruggebracht naar zeven of acht uur. We vinden dat een belangrijke maatregel, omdat we het op die manier mogelijk maken om extra op de werkplek te zijn en daar te leren, zeker in de gevallen waar er een tekort aan onderwijspersoneel is ten gevolge van de coronacrisis.

Daarnaast bevat dit voorstel van decreet ook belangrijke maatregelen voor het volwassenonderwijs, meer flexibiliteit en we nemen daar ook enkele zorgen weg, maar met dit voorstel van decreet willen we vooral de toekomst van ons volwassenonderwijs garanderen, dat een steeds belangrijkere pijler wordt binnen ons Vlaams opleidingsaanbod. We zorgen ervoor dat er tijdens de duur van de Edusprong, dus een deel van het relanceplan, flexibel ingespeeld kan worden op de leernoden en -behoeften van de cursisten en op de behoeften van de lokale arbeidsmarkt onder meer door versoepelingen mogelijk te maken bij open modules of in het kader van het afstandsonderwijs.

Een tweede belangrijke maatregel die we toch nog even willen benadrukken daarbij, is dat we ervoor zorgen, nadat er al een educatief overbruggingskrediet voorzien was voor het lopende schooljaar, dat we opnieuw een compensatieregeling voor de twee volgende schooljaren voorzien om de invloed op de grote terugval in inschrijvingen op de financiering van de centra te milderen.

Een derde en laatste maatregel die we er even willen uitlichten, gaat over het deeltijds kunstonderwijs (dko). We voorzien een aantal afwijkingen die moeten toelaten dat ondanks de negatieve effecten van COVID-19 de toekomst van het dko veilig blijft. Zowel ten aanzien van de rationalisatie- als ten aanzien van de programmatiernormen voorzien we daarom in het voorstel een bijkomend genadejaar. Dat laat toe dat centra en cursisten meer zekerheid krijgen wat het continueren van het aanbod betreft.

Dus, collega's, wij zijn ervan overtuigd dat de vele maatregelen in dit voorstel van decreet zonder onderscheid alle betrokken onderwijsactoren versterken. We danken ook de collega's uit de meerderheid voor de fijne samenwerking. *(Applaus bij CD&V)*

**De voorzitter:** De heer De Gucht heeft het woord.

**Jean-Jacques De Gucht (Open Vld):** Voorzitter, beste collega's, de coronapandemie blijft maar aanhouden en die zorgt natuurlijk voor een grote impact op het onderwijs, zelfs in die mate dat de impact dermate groot is dat scholen en onderwijs in het algemeen er niet in slagen om de geldende regelgeving op een goede manier toe te passen. We moeten opnieuw met een nooddecreet komen. Als je dat van ver zou bekijken, is dat natuurlijk niet altijd het meest mooie om naar voren te brengen, maar de realiteit is dat corona, niet alleen op het vlak van onderwijs, maar in het algemeen, ons al een paar keer goed liggen gehad heeft.

Daarnaast is het natuurlijk zo dat we door het legaliteitsbeginsel verplicht zijn om sowieso via een decreet te werken, wat in andere beleidsdomeinen niet het geval is. Dat is nu eenmaal waartoe we verplicht zijn.

Wat niet onbelangrijk is, is dat wat vandaag voorligt, eigenlijk voortborduurde op de verschillende vorige die we naar voren gebracht hebben. Als je het in eerste instantie zou bekijken, zou je zeggen dat het een paar technische aanpassingen

zijn, maar het zijn technische aanpassingen die toch een heel grote impact hebben en een groot verschil maken op het terrein.

De vorige twee sprekers hebben daar al uitvoerig over gesproken, maar ik wilde toch nog enkele zaken benadrukken die heel belangrijk zijn. Het is belangrijk dat we dit vandaag goedkeuren, omdat de impact ervan op het onderwijsveld toch wel van groot belang is.

Het is ten eerste van toepassing op het lopende schooljaar, maar is op sommige vlakken ook van toepassing op de voorbereiding van het volgende schooljaar. Alle maatregelen die in dit voorstel van decreet vervat zitten, zijn dringend van aard. En het is zo dat enkele artikelen van terugwerkende kracht zijn. Een daarvan betreft inderdaad de extra-murosactiviteiten. Dat zorgt er eigenlijk voor dat je in staat bent om een beroep te doen op de annulatieverzekering, wat, gezien de kosten die dat met zich meebrengt, toch wel belangrijk is om die gelden te kunnen opsparen om die extra activiteiten die scholen organiseren voor hun leerlingen, toch te kunnen laten plaatsvinden.

Het inschrijvingsrecht is al uitvoerig aangehaald, dus dat ga ik niet volledig herhalen. Ook de tijdelijke verslagen en het feit dat het CLB uitstel krijgt is een belangrijke zaak. Dat geldt trouwens ook bij de evaluatie van leerlingen, maar ook van studenten bij het hoger onderwijs. Dat is een belangrijk gegeven daarin.

Wat wel heel belangrijk is in het geheel, is dat dko. Dat is daarjuist ook al naar boven gekomen. Het dko heeft het, zeker in deze tijden, bijzonder moeilijk. Het feit dat die een extra genadejaar krijgen, zorgt er eigenlijk voor dat we vandaag kunnen zeggen dat er morgen nog een dko zal bestaan. Want als we zouden uitgaan van de cijfers die we vandaag hebben, dan is de realiteit dat heel veel lesgevers hun plaats zouden verliezen en de financiering zou opdrogen. Om dan opnieuw van nul te beginnen na corona, zou moordend zijn voor het dko. Dat is toch wel heel belangrijk.

Hetzelfde geldt inderdaad voor de internaten, waar je ook niet op dezelfde manier over kunt redeneren. Als je daar zou uitgaan van de getallen van vandaag, zou dat ervoor zorgen dat we vandaag mensen zouden moeten ontslaan die we morgen, op het moment dat men op de normale niveaus van leerlingen in internaten zou komen, extra nodig zouden hebben.

Dus, het is een technisch voorstel van decreet, maar het is heel belangrijk, met een grote impact. Ik ben heel tevreden. Ik zou net als de voorgaande sprekers de collega's willen bedanken voor hun werk hieromtrent.

**De voorzitter:** De heer Laeremans heeft het woord.

**Jan Laeremans (Vlaams Belang):** Dit voorstel van nooddecreet is vrij technisch. Het zou beter in de commissie behandeld zijn, maar goed.

Ik hoop met collega Daniëls dat we geen tiende nooddecreet gaan nodig hebben, dat we het hierbij kunnen laten. Dit negende voorstel van decreet bevat vooral verlengingen en hernemingen van verschillende maatregelen die er al eerder in stonden. Ik ga die hier niet herhalen. Eentje ervan is bijvoorbeeld de teruggave van het leerkrediet met corona als overmachtsfactor. We vinden het goed dat daar de terechte expliciete verplichting tot deelname aan de tweede zitting in opgenomen is.

Dan is er iets eerder nieuws. Bij tekort aan onderwijzend personeel in de centra voor deeltijds onderwijs in een stelsel van leren en werken kan de component leren tijdelijk worden beperkt, van 15 à 16 uur naar 8 uur, ten voordele van de component werken. Natuurlijk is dat werken vooral geschikt voor jongeren met

voldoende arbeidsrijpheid. Vandaar dat het goed is dat daar vier voorwaarden aan verbonden zijn.

Een andere zaak waar onze fractie toch wat vragen bij heeft, is de nieuwe compensatieregeling voor de verliezen die vanwege corona en de verminderde inschrijvingen worden geleden in het volwassenenonderwijs. De cijfers in de toelichting spreken voor zich. In het refertejaar 2020 waren er 12,73 minder lesuren cursist in de CVO's ten opzichte van 2019. Voorlopige cijfers voor 2020 liggen in dezelfde lijn. Er is een mildering decretaal voorzien bij verliezen bij de overgang van het oude naar het nieuwe financieringsstelsel. Vorig jaar bleek dat dit nog niet voldoende was om de verliezen voor 2021-2022 te compenseren, vandaar dat in coronanooddecreet VII nog eens boven op de toenmalige 66 procent overgangscompensatie bij verlies een beperkt coronaoverbruggingskrediet werd toegekend. Collega Beckers heeft toen gepolst waarom dat niet voor 100 procent kon worden gecompenseerd, wat ook een vraag was vanuit het onderwijsveld. Toen verwezen de indieners van de meerderheid naar de beperkte budgettaire ruimte hiervoor.

Goed, hier worden nu nieuwe overbruggingskredieten voorzien. We hebben daar nog een drietal vragen bij. In artikel 31 wordt gesteld dat het totaal aantal leraarsuren, punten en werkingstoelagen die worden toegekend aan de centra met verlies – een deel van de centra werkt duidelijk met verlies – in mindering worden gebracht bij het aantal leraarsuren, punten en werkingstoelagen voor de centra die geen verlies hebben geleden ten opzichte van 2021. Maar wat indien er op basis van die genoemde refertejaren in die twee schooljaren veel meer centra met verlies zijn dan centra zonder verlies? Dan zit je met een onevenwicht. Dat lijkt ons voor de financiering van 2022-2023 niet direct een onrealistisch scenario.

Schooljaar 2023-2024 zou voor veel centra qua financiering weleens een van de zwaarste jaren kunnen worden. Dat is enerzijds omdat dat het eerste jaar is waarin het recente niet-coronajaar 2019 niet meer in de referteperiode zal zitten, en anderzijds omdat er dan geen overgangscompensatie meer is van de wijziging van het financieringsstelsel. Dus, dan ga je moeten bijpassen, tenzij 2022 een zeer groot succesjaar wordt. Wij vrezen een beetje dat jullie te veel uitgaan van het heel optimistische scenario waarin 2022 dus beter zal zijn dan 2019. Hoe zeker is het dat het volwassenenonderwijs nu helemaal gaat heropbloeien? Na de zomer bijvoorbeeld zou dat kunnen. Waarom denken jullie dat het refertejaar 2022 niet nog eens voor een verminderd inschrijvingsaantal gaat zorgen?

Wij denken dat het misschien simpeler was geweest als de CVO's beter gewapend waren door de meest ingrijpende coronarefertejaren, 2020 en 2021, uit die hele referteperiode te halen voor de financiering van 2022-2023 en 2023-2024. Dat is vanuit de CVO's verschillende keren geopperd. Het zou ook meer duidelijkheid geven voor de toekomst, want vele hebben, met het oog op het nieuwe Financieringsdecreet van 2018, bepaalde keuzes gemaakt die door corona eigenlijk al twee jaar in het water zijn gevallen. Daardoor hebben CVO's die bijvoorbeeld sterk hebben ingezet op studierichtingen waar je meer contactonderwijs nodig hebt, door corona natuurlijk amper groei kunnen realiseren. Maar dat is wellicht ook weer een verhaal van budgettaire krapte. Oké, goed, we zijn blij dat er een coronacompensatie komt, en we gaan een gegeven paard uiteraard niet in de bek kijken.

Een laatste element is dat we het positief vinden dat er eindelijk duidelijkheid komt over de interpretatie van de decreetgeving inzake de aftopping van de groeinormen tot 0,8 procent in niet-NT2-opleidingen. Ook dat was een struikelblok voor nogal wat CVO's. Nu geldt dat voor het volledige centrum, en dus niet

over één domein. Dat is een goede zaak. Het is alleen een beetje jammer dat het zo lang geduurd heeft vooraleer die definitieve duidelijkheid er kwam.

**De voorzitter:** De heer Danen heeft het woord.

**Johan Danen (Groen):** Wij hebben nog een aantal vragen rond dit nooddecreet, maar we willen natuurlijk ook onmiddellijk stellen dat het nooddecreet erg nodig is, vooral omdat op een aantal domeinen tegemoetgekomen wordt aan vragen en wensen die wij hierover in het verleden al geuit hebben. Er is onder andere de teruggave van het leerkrediet. Dat is heel belangrijk. De mensen thuis weten dat misschien niet altijd, maar het is zo dat je als student nogal snel je leerkrediet kunt opsouperen. Als dat door overmacht aan de orde is, dan zou je weleens wegens corona niet meer met een studie kunnen starten, of een volgend jaar opnemen. Dat zou natuurlijk bijzonder jammer zijn. Vandaar dat we die vraag al vaker gesteld hebben, en het is natuurlijk goed dat het leerkrediet teruggegeven wordt.

Ik wil een paar vragen stellen aan de indieners.

Eerst en vooral: zijn de vorige nooddecreten op een of andere manier geëvalueerd? Er is bijvoorbeeld de regeling waar je zegt dat er afgeweken kan worden van de examenvorm, bijvoorbeeld in het secundair onderwijs. Dat vind ik goed, voor alle duidelijkheid, want als je dat niet inschrijft, dan ga je vastlopen op zaken die totaal onrealistisch zijn. Je zou bijvoorbeeld in het examenreglement kunnen inschrijven dat er mondelinge examens afgenomen moeten worden. Maar er is een tijd geweest dat de scholen dicht waren, of dat er grote belemmeringen waren om naar school te komen, en dan kun je natuurlijk niet verwachten dat mensen face-to-face een mondeling examen afleggen. Het lijkt me dus wel logisch dat je dat inschrijft, maar de vraag is: is dat geëvalueerd? Zijn er klachten geweest die daarmee te maken hebben? Ik vermoed van niet, want anders hadden we er wel van gehoord, maar ik wil het toch graag vragen aan de indieners.

Mijn tweede vraag gaat over de kleuterparticipatie, of de kleuteraanwezigheid. In artikel 3 wordt gestipuleerd dat kleuters vanwege schoolsluitingen niet naar school kunnen gaan. Dat is nogal logisch. De halve dagen tellen dan mee in het contingent, om te bepalen of kleuters ofwel een schooltoelage krijgen en/of mogen overgaan naar het eerste leerjaar. Mijn vraag daarbij is: als kleuters wegens persoonlijke quarantaine, omdat iemand in het gezin besmet is geraakt, niet naar school kunnen gaan, telt dat dan ook mee als halve dag die opgeteld wordt in het contingent om de studietoelage te krijgen of om naar het eerste leerjaar te kunnen gaan? Dat is een concrete vraag die toch wel relevant is, denk ik, zeker met het oog op de laatste cijfers die daarrond verschenen zijn.

Dan zijn er een aantal bepalingen gestipuleerd over het volwassenenonderwijs. Ik ga ze niet allemaal herhalen. We zijn inderdaad een aantal maanden geleden op een vergadering geroepen met de koepels waar de problematiek werd gesteld. Het ging erover dat de aftopping niet meer per studiegebied, maar over hele centra zou gelden. Dat was inderdaad ook onze wens. Ik denk dat dat een goede zaak is, maar mijn concrete vraag aan de indieners van het voorstel van decreet is: kan dat ook met terugwerkende kracht gebeuren? De centra hebben immers natuurlijk sinds het schooljaar 2019-2020 te maken met de nieuwe financieringsdecreten. Dat geldt dus voor 2019-2020 en 2020-2021. Ze zijn mogelijk de dupe van de financieringsregeling die er was en die nu eigenlijk voor een stukje wordt rechtgezet.

Wij kunnen natuurlijk ook wel de bepalingen toejuichen die voor het deeltijds kunstonderwijs naar voren worden geschoven. Zoals collega De Gucht zegt, als je dat niet invoert, dan loop je het risico dat heel wat leerkrachten hun werk



verliezen en heel wat leerlingen niet meer opnieuw kunnen starten. Dat zou een heel jammerlijke zaak zijn. Het is dus goed dat dit soort zaken worden geregeld in het voorstel van nooddecreet.

Ik zou het hierbij willen houden, maar ik had wel graag een antwoord gehad op de drie concrete vragen die ik had. Is er een soort evaluatie gebeurd, vooral in het licht van het juridisch aanvechten van examenmethodes en -resultaten? Telt de kleuteraanwezigheid ook mee als kleuters een persoonlijke quarantaine meemaken? Zou de regeling voor de centra voor volwassenenonderwijs ook met terugwerkende kracht kunnen gelden? Dat staat niet zo in het voorstel van decreet vermeld, dus het antwoord is misschien neen, maar is het de bedoeling dat dat alsnog wordt geregeld, mogelijk in een ander decreet?

**De voorzitter:** Collega Danen, ik laat nog collega Goeman aan de beurt komen, als laatste spreker. Dan zal ik de betrokkenen laten antwoorden, goed?

**Johan Danen (Groen):** Heel goed.

**De voorzitter:** Mevrouw Goeman heeft het woord.

**Hannelore Goeman (Vooruit):** Dit voorstel van nooddecreet ligt natuurlijk in het verlengde van een aantal nooddecreten inzake onderwijs die we hier al hebben goedgekeurd. In die zin kunnen wij ons opnieuw vinden in het overgrote deel van de bepalingen: het feit dat in een rechtsgrond wordt voorzien voor extra werkingsmiddelen om het onderwijs veilig te kunnen organiseren, het feit dat er digitaal kan worden ingeschreven als dat fysiek niet mogelijk is, het feit dat er wordt gekeken naar de geldigheid van gemotiveerde verslagen bij de overstap van basis- naar secundair onderwijs, het feit dat het CLB de mogelijkheid krijgt om tijdelijke verslagen op te maken, de mogelijkheid om evaluaties of deliberaties van studenten uit te stellen tot een later ogenblik. Er is natuurlijk ook de maatregel over de teruggave van het leerkrediet, waarover hier ook al veel is gezegd. U weet dat wij daar ook altijd grote voorstanders van waren. Er is zeker ook het feit dat het dko een genadejaar krijgt voor de programmatie, en het feit dat de omkaderings- en werkingsmiddelen voor het werkingsjaar 2020-2021 voor de internaten in ieder geval gegarandeerd zijn. Dat alles vinden wij dus bijzonder positief.

Al die bepalingen hebben ook een heel duidelijke link met de coronacrisis, behalve dan misschien de maatregelen met betrekking tot het volwassenenonderwijs. Er staan immers toch een aantal heel duidelijke bepalingen in rond de financiering van de CVO's. Het is al gezegd over heel die regeling inzake de aftopping dat dat beter zou gebeuren voor het hele studieaanbod samen in plaats van apart per studierichting, zeker als dat naar beneden is, omdat dat een dubbel negatief effect zou kunnen hebben. Ook zijn er de bepalingen over het mogelijk flexibeler inspelen op de leernoden en -behoeften van cursisten in het kader van Edusprong. We zijn niet noodzakelijk tegen die bepalingen, maar vinden dat die eigenlijk niet echt een plaats hebben in een voorstel van nooddecreet. Voor mij zijn dat bepalingen die breder gaan dan het acute van de coronacrisis op dit moment. In die zin hadden ze dus ook een breder debat verdiend. De heer Warnez zei het immers zelf: het gaat in dezen eigenlijk ook echt over de toekomst van het volwassenenonderwijs. Ik kan het maar herhalen: het is niet dat wij tegen die bepalingen zijn, zeker niet als het gaat over de financiering. Als het gaat over die tijdelijke vrije programmatie van de CVO's hebben we echter toch wel een aantal serieuze vragen. Is de impact op het aanbod en de organisatie echt doorgepraat? Hoe verhoudt deze tijdelijke vrije programmatie zich tot de programmatie van wat wél NT2 is, waarvan we weten dat dat strikt geregeld is? Zal elk CVO in de toekomst ook een NT2-aanbod kunnen organiseren, en vooral, is er hierover ook overleg geweest met de CVO's en, als het over NT2

gaat, met het Agentschap Integratie en Inburgering, toch een belangrijke partner?

Ik zeg het: voor ons hadden die vragen een breder debat verdiend en hadden we dit alles beter doorgepraat in de commissie. Nu, ik hoop dat ik hier toch nog een aanzet van antwoorden kan krijgen. Ik vind deze manier van werken dus wat spijtig, maar omdat we ons kunnen vinden in de grote meerderheid van de andere bepalingen, zullen we toch voor stemmen.

**De voorzitter:** De heer Daniëls heeft het woord.

**Koen Daniëls (N-VA):** Collega's, bedankt alvast voor de vragen en voor de steun die ik hier toch ontwaar voor veel zaken die erin zitten. Ik denk dat het voor het onderwijsveld in al zijn geledingen een goed signaal zou zijn, mochten we de aanpassingen die we hier opnemen, ook breed kunnen steunen.

Ik ga in op een aantal vragen, eerst en vooral de vraag over kleuters, van de heer Danen. Het is zo dat afwezigheden bij kleuters vanwege individuele quarantaine of isolatie voordien al als afwezigheid werden gezien. We hoeven dat dus niet specifiek hier te regelen. Wat we hier nu regelen, zijn de collectieve afwezigheden. Als de klas dichtgaat, in collectieve quarantaine, maar het kind zelf niet ziek is, dan zit dat kind niet in quarantaine en heeft het geen isolatie- of quarantaineattest. Dat kind wordt dan beschouwd als geldig aanwezig. Dat is wat de kleuters betreft.

Een formele evaluatie van de vorige coronadecreten is er niet geweest. Ik denk niet dat er scholen waren die zaten te wachten op een vragenlijst of een bevraging daaromtrent. Er is natuurlijk wel de onderwijsclub die tweewekelijks samenkomt en waarbinnen we heel veel signalen opvangen van wat er moet gebeuren. Eigenlijk is dit nooddecreet de opsomming en uitwerking van alle signalen die we ontvangen hebben. Sommige signalen hebben we nog maar recent ontvangen, bijvoorbeeld rond de regeling dat we buitenschoolse meerdaagse uitstappen verboden tussen 21 december en 28 januari. Andere signalen gaan al langer mee, maar we kunnen moeilijk elke week naar hier komen met een decreet om telkens iets apart te regelen; het is beter om dat in één keer te regelen.

Wat die examenvorm betreft in het secundair onderwijs: zijn daar klachten over geweest? Ik heb even snel gekeken of ik daar ergens iets over terugvond. Ik heb er zelf geen signalen over ontvangen. Ik heb ook bij de Commissie Zorgvuldig Bestuur gekeken of daar nu plots meer arresten rond zijn en ik heb ze in elk geval niet gevonden. Collega Danen, ik kan dus enkel concluderen: ik denk van niet.

We moeten wel eerlijk zijn dat studenten in het secundair onderwijs waarschijnlijk wel blij waren om eindelijk eens een mondeling examen te krijgen in plaats van schriftelijk, omdat ze beter uit hun woorden geraken. Ik kijk naar mijn eigen verleden: als je studenten op een mondeling examen een duwtje kunt geven, dan krijg je vaak een veel beter antwoord. Dat gaat natuurlijk niet bij een schriftelijk examen, dat is waar, maar daar zijn as such geen klachten over gekomen.

Wat het volwassenenonderwijs betreft: collega Goeman, wat u zegt is terecht. U zegt dat dit over iets meer gaat dan enkel de acute impact van corona. Collega Danen en collega Laeremans hebben dat ook gezegd. Dat is juist. Waarom bekijken we het dan iets ruimer? Omdat we zo ook fluctuaties over een iets ruimere periode kunnen meenemen. Bovendien – en dat is niet onbelangrijk – zitten in het nieuwe financieringssysteem van de CVO's en CBE's de referiejaren: je neemt de voorgaande jaren mee. Met andere woorden: we zijn begonnen in

2019, 2020-2021 was een enorme dip. Daarvoor hadden we het overbruggingskrediet. Heeft dat alles afgedekt? Neen, we moeten daar eerlijk in zijn.

Nu kijken we verder naar hoe dat doorwerkt in 2019-2020, 2020-2021, 2022-2023, 2023-2024... Dat is de reden waarom we er de formule van de aftopping hebben ingezet. De reële groei, dat nieuwe financieringssysteem, van de NT2 en de niet-NT2 wordt uit elkaar gehouden. Ik zou fouten maken als ik nu bepaalde dingen zeg en bepaalde dingen niet zeg, maar ik verwijs naar de memorie van toelichting, de pagina's 6 en 7. Collega's, het zou mij te ver leiden om dat hier helemaal uit te leggen. Maar eigenlijk komt het erop neer dat we het educatief overbruggingskrediet, dat we hadden in 2021, dat die compensatieregeling ook voor de schooljaren 2022-2023 en 2023-2024 wordt uitgewerkt. Jullie maakten terecht die bedenking. We bekijken dus dat terugverwijzen, dat je daar minder hebt. De volledige aanpassing, waarbij zowel... Ik kan het niet beter zeggen dan zoals het in de memorie staat. Dus, voorzitter, sta mij toe... Die compensatieregeling wil eigenlijk zeggen dat de begrote middelen voor het volwassenenonderwijs de volgende twee schooljaren effectief volledig geïnvesteerd worden. Dat wil zeggen dat het totale volume van te verdelen leraarsuren vte en punten voor de CBE's en CVO's, en de werkingsmiddelen voor de CVO's op basis van het gemiddeld aantal financieringspunten dat de vorige drie schooljaren bereikt werd, aangevuld met de middelen van het educatief overbruggingskrediet voor het schooljaar 2021-2022 en de voorziene groei van 0,8... Met andere woorden, ook al is hij niet gerealiseerd, dan nog... Je zou kunnen zeggen dat als het niet begrotingstechnisch is gerealiseerd, het terugvloeit naar de algemene middelen. Dat doen we niet. We steken het er volledig in. Het volwassenenonderwijs verliest in totaliteit dus niets.

Dan is er de tweede stap en wordt het nog eens op centrumniveau bekeken. Indien het centrum ten opzichte van het schooljaar verlies zou lijden, wordt die bestaande overgangsbepaling toegepast en krijgt dat centrum 33 procent van het verlies gecompenseerd. Daarna wordt voor elk centrum nog eens de vergelijking gemaakt met de toegekende omkaderings- en werkingsmiddelen. Indien er nog een verlies wordt vastgesteld, wordt het tot dat niveau opnieuw aangevuld. Het is dus een multifactorieel model.

We zullen dit moeten opvolgen. In het laatste geval van de laatste compensatie wordt bij de CVO's het totaal van de gecompenseerde verliezen nog eens afgetrokken van het totaal aantal leraarsuren, punten en werkingstoelagen die bedoeld zijn voor de totale groei van de CVO's. We zullen dat moeten monitoren, collega's. We zullen moeten zien wat dat geeft. Maar ik wil wel nog opmerken dat we ook de centra aanmoedigen om ervoor te zorgen dat ze extra groei hebben. Onder andere met de open modules die we nu opstarten. Onder andere doordat het gelijktijdige geïntegreerd afstandsonderwijs kan. Onder ander door de automatische vrijstelling voor het algemene gedeelte bij de examencommissie. Op die manier moeten we ervoor zorgen dat de attractiviteit van het volwassenenonderwijs opnieuw groter wordt want ik denk dat dat het voornaamste is. We hopen allemaal dat als corona achter de rug is – alsjeblijft, laat het ons hopen – het volwassenenonderwijs weer aantrekt en dat we opnieuw volwassen mensen naar het volwassenenonderwijs krijgen om het volwassenenonderwijs ook langs die weg weer zijn financieringsgronden te laten hebben. Dan zullen we dat moeten evalueren en monitoren. Ik roep de centra op om te bekijken welke verschuivingen er nog zijn. Als er inderdaad in de toekomst nog wielen zouden afvallen wegens iets wat nu niet voorzien is, zullen we opnieuw aan de tafel moeten zitten en zullen we het allicht opnieuw naar de commissie Onderwijs moeten brengen, hetzij met vragen om uitleg hetzij naar aanleiding van bijstellingen.

**De voorzitter:** Mevrouw Goeman heeft het woord.

**Hannelore Goeman (Vooruit):** Mijnheer Daniëls, dank u wel voor uw uitgebreide uitleg over de financiering. Die stelt mij in ieder geval gerust. Maar u bent wel niet ingegaan op mijn vragen over de tijdelijke vrije programmatie en over de impact daarvan op de NT2-opleidingen. Ik vind het jammer dat ook dit onderdeel in een nooddecreet wordt gestoken. Ik vind dat het daar zijn plaats niet heeft. Dit is iets wat niet alleen in de commissie maar ook met de sector zelf moet worden doorgesproken. Ik hoor ongeruste signalen over het feit dat de CVO's nu in het wilde weg allemaal op eigen houtje NT2-opleidingen zouden kunnen organiseren, dat dat voor versnippering zal zorgen. Kunt u hen geruststellen, of zullen jullie dat moeten bijsturen en cours de route? Wat ik dan weer geen goede manier van beleid voeren vind.

**Koen Daniëls (N-VA):** Collega Goeman, u stelt op dat vlak een terechte vraag. Uw vraag is terecht, want aan de ene kant stelt u de vraag of we CVO's de kans moeten geven om zelf meer te programmeren. Wat kunnen ze programmeren? Densiteit, dichterbij, verderaf? En aan de andere kant stelt u de vraag of het wel wijs is om dat te doen, of ze genoeg kritische massa zullen hebben, of ze genoeg instroom zullen hebben, of ze genoeg leerkrachten zullen hebben. Dat zijn de twee componenten van de vraag die u stelt, met dan nog eens de vraag: in het volledige landschap van het volwassenenonderwijs, wie zal nu wat inrichten en zal men dan al of niet concurrerend zijn ten opzichte van elkaar?

Ten eerste, ik kan u geruststellen: dat is doorgesproken met de sociale partners en met de instellingen zelf. Het is dus niet zo dat we dit met de indieners hebben bedacht, om dan te zeggen dat we achteraf zullen zien wat er gebeurt. Dat is niet zo. Dat vind ik al belangrijk. Want dat geeft eigenlijk aan dat de CVO's en de centra elkaar zelf in de gaten zullen houden. En als ik één ding weet in onderwijs, dan is het wel dat men minstens heel goed zijn buur in de gaten houdt: wat die doet en wat die niet doet. Dat hele financieringssysteem dat hierin staat, is trouwens volledig doorgesproken met de verschillende koepels en netten. Dat is ook niet onbelangrijk. Het is niet zo dat we in een kamer zijn gaan zitten, iets hebben uitgedacht en dan hebben gezegd: 'Bon, dat zal het wel zijn.'

Zullen we dat moeten opvolgen? Ja. Collega Goeman, u hebt een bedenking en vragen over wat dat op het veld zal teweegbrengen en of we daar nog zullen moeten bijsturen. Dat zal moeten blijken uit de evaluatie. Maar we hebben in ieder geval niet het signaal gekregen van de centra dat zij zomaar in het wilde weg overal en alles zullen doen om toch maar die ene cursist bij hen te krijgen om daaruit lesuren cursist te genereren. Ik denk trouwens ook dat ze zelf op grenzen zullen botsen qua lesuren cursist, lerarenuren en vte's die ze zullen krijgen.

**De voorzitter:** Mevrouw Goeman heeft het woord.

**Hannelore Goeman (Vooruit):** Ja, sorry, maar aangezien het niet in de commissie kan, moet ik het toch kort hier doen vooraleer wij onze goedkeuring geven. Want u hebt mij nu een antwoord gegeven over wat dat zal teweegbrengen en hoe dat zal worden gemonitord. Ik ben blij dat het in ieder geval werd overlegd met het veld. Maar ik heb geen antwoord gekregen op die heel specifieke vraag rond Nederlands tweede taal (NT2). Want NT2 valt natuurlijk onder een andere regelgeving. Is het ook de bedoeling dat dat vrij kan worden geprogrammeerd? Of blijven daar de normale aanvragen bij het departement gelden?

**De voorzitter:** De heer Danen heeft het woord.

**Johan Danen (Groen):** Ik heb een korte, technische vraag, collega Daniëls. De groei van de CVO's die tijdens het vorige jaar, het coronajaar 2021 heel sterk is gezakt, wordt nu ook afgetopt op die 0,8 procent. Klopt dat? Want als ze bijvoorbeeld vorig jaar met 20 procent zijn gezakt en vandaag spelen ze weer

quitte, ze stijgen dus 20 procent, dan zullen ze in feite maar 0,8 procent bijkomende middelen krijgen. Klopt mijn redenering of is het niet juist wat ik zeg?

**Koen Daniëls (N-VA):** Kunt u dat laatste nog eens herhalen?

**Johan Danen (Groen):** Stel u voor dat de CVO's tijdens het vorige jaar, het schooljaar 2021, 20 procent gezakt zijn, en dit schooljaar maken ze dat goed, wordt hun groei dan ook afgetopt op 0,8 procent?

**Koen Daniëls (N-VA):** Ja, ik snap uw vraag.

Ik zal eerst antwoorden op de vraag van collega Goeman. Is NT2 vrij programmeerbaar? Ja. Op die vraag luidt het antwoord ja.

U vraagt eigenlijk naar de cumulatie van de verschillende jaren. Stel dat je in 2021 bent gezakt. Maar voor dat jaar hadden we al het educatief overbruggingskrediet. Dat moeten we al meetellen. Dat zit daarin vervat. Het is en-en-en: én alle middelen blijven in de totaliteit, én het overbruggingskrediet wordt meegeteld, én de 0,8 procent wordt meegeteld. Dan is het getrapd bekijken wie nu hoeveel verliest en vervolgens wordt er telkens bijgepast. Eerst krijg je die 33 procent bijgepast. Als het dan nog altijd zo is, komt de volgende stap. En als het dan nog op centrumniveau is, komt er nog een stap. Maar natuurlijk wel in de totaliteit van de middelen van die 0,8 procent van groei. U verwees er daarnet al naar: dat is de totaliteit van middelen die er zijn. Het is niet zo dat de totaliteit van budget nu stijgt. Dat zou ook heel raar zijn. Want dat zou betekenen dat je zegt: ondanks het feit dat er minder is, gaan we ervan uit dat het aantal cursisten gigantisch gestegen is, ook al zijn ze er niet. Dat komt uiteraard niet overeen met de realiteit en dat is ook geen verlies, want dat is dan een verlies ten opzichte van mensen die er nooit geweest zouden zijn en er ook niet zijn, ongeacht of er nu corona was of niet.

**De voorzitter:** Mevrouw Goeman heeft het woord.

**Hannelore Goeman (Vooruit):** Ik vind dit geen goede manier van werken: eerst iets bespreken en nadien is alles mogelijk is en zullen we zien wat dat geeft zonder dat zelfs maar de garantie is ingebouwd dat het gemonitord zal worden. U kunt dat hier nu wel zeggen, maar we hebben die garantie niet.

**De voorzitter:** Als Koen Daniëls zegt dat hij iets doet, dan doet hij het meestal. *(Gelach)*

**Koen Daniëls (N-VA):** Collega Goeman, ik zal het anders formuleren. U bent ook parlementslid in de commissie. U kunt zelf de monitor zijn als u dat wilt. Ik zou zeggen: keur dit voorstel van decreet goed en monitor het met ons. U kunt zelf voorstellen tot aanpassingen van het decreet doen, maar ik denk dat het een goed signaal zou zijn omdat het volledig is doorgesproken met de sector. Als dat niet zo zou zijn, collega's, dan hadden we allemaal allicht van de CVO's al een mail gekregen om te zeggen dat ze het niet eens zijn met wat er in het voorstel staat. Dan had u die mail al gehad.

**Hannelore Goeman (Vooruit):** Ik heb die ook gekregen.

**Koen Daniëls (N-VA):** Dat is heel opvallend dat u die hebt gekregen. Alle anderen, ook op het sociaal overleg, hebben daarmee ingestemd. Ik kijk naar mijn collega's hier. Ik weet ook dat collega Vandromme dat heel goed opvolgt en de vinger aan de pols houdt.

Het is mogelijk dat er fluctuaties zijn, collega's, en nogmaals kan ik alleen maar bevestigen dat de regeling die hier is uitgewerkt, maximaal is om die te

compenseren en op te vangen. Het kan zijn dat er in bepaalde situaties nog schommelingen zijn. We zullen dat dan moeten bekijken.

Collega's, het is nu 2 februari 2022 en we doen al stappen richting 2022-2023 en 2023-2024. Ik weet niet hoe 2023-2024 zal evolueren. Ik weet niet of er een zesde of zevende coronapijk zal komen en welke Griekse letters er na omikron zullen komen. Laten we hopen dat dat er geen meer zijn. Maar als er nog een nieuwe golf komt, collega Goeman, denk ik dat we hier opnieuw met een coronadecreet X zullen zitten, om de zaken opnieuw bij te sturen.

**De voorzitter:** U bent dus de monitor, collega Goeman.

**Koen Daniëls (N-VA):** Sta me wel toe dat we niet in een artikel zullen schrijven dat Hannelore Goeman ...

**De voorzitter:** Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

### **Artikelsgewijze bespreking**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1117/1)

– *Er zijn geen opmerkingen bij artikel 1 tot en met 64.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het voorstel van decreet houden.

### **VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Liesbeth Homans over het waarborgen van de democratische en politieke rechten van de leden van het Catalaanse parlement**

– **1120 (2021-2022) – Nr. 1**

#### **Voorstel tot spoedbehandeling**

**De voorzitter:** Dames en heren, vanmiddag heeft mevrouw Liesbeth Homans bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Liesbeth Homans over het waarborgen van de democratische en politieke rechten van de leden van het Catalaanse parlement.

Vinden jullie het goed dat ik de toelichting van de spoedbehandeling vanop mijn plaats doe? Ik doe dat ook als voorzitter en niet als parlements lid. (*Instemming*)

U hebt het dossier allemaal gezien en ook de brief van Laura Borràs, de voorzitter van het Catalaanse parlement, bij de documenten gevonden. Ze heeft me maandagavond die brief per mail bezorgd. Daarin geeft de voorzitter van het Catalaanse parlement, Laura Borràs dus, de boodschap dat een Catalaans parlements lid, Pau Juvillà, binnen de vijf werkdagen, te tellen vanaf 28 januari, voor zes maanden uit zijn mandaat als Catalaans parlements lid zou worden ontzet en bovendien een geldboete van 1080 euro zou krijgen zonder dat er wordt afgewacht wat de uitspraak van het Supreme Court zou zijn. Dat is de hoogdringendheid.

Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van resolutie onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

### **Bespreking**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Liesbeth Homans over het waarborgen van de democratische en politieke rechten van de leden van het Catalaanse parlement.

De bespreking is geopend.

Wat is er eigenlijk aan de hand? U hebt dat ook kunnen lezen in het voorstel van resolutie en in de bijhorende brief van mijn collega-parlementsvoorzitter uit Catalonië. In 2019 heeft Pau Juvillà het befaamde gele lint uitgehangen aan zijn bureau. De politie heeft hem gevraagd dat weg te halen, maar hij heeft dat geweigerd, omdat hij zich beriep op zijn vrijheid van meningsuiting. Een soort lokaal administratief kiescollege heeft dan een straf gevorderd, waarbij hij zes maanden uit zijn mandaat werd ontzet en een boete kreeg van 1080 euro. Hij was toen nog geen parlements lid maar gemeenteraadslid. Pas op 14 februari 2021, bij de laatste Catalaanse verkiezingen, werd hij verkozen tot parlements lid. Hij is in beroep gegaan bij het Supreme Court, het hoogste gerechtshof in Spanje tegen het uitgesproken vonnis. Maar hij is niet alleen in beroep gegaan, ook het Catalaanse parlement zelf is in beroep gegaan.

Wij vragen in ons voorstel van resolutie dat Pau Juvillà zijn functie als lid van het parlement kan blijven uitoefenen zolang er geen uitspraak is van het hoogste gerechtshof in toch wel een democratisch Europees land, zijnde Spanje. Verder vragen we aan de Europese Commissie om, gelet op haar taak om de rechtsstaat, de democratie, de mensenrechten en vooral ook de vrije meningsuiting te waarborgen en te versterken, deze zaak verder te onderzoeken.

Dit is de reden waarom dit voorstel van resolutie met spoed is ingediend. Voor de volledigheid, ik heb morgen ook nog een gesprek met mevrouw Borràs over de uitkomst van dit voorstel van resolutie. Maar aangezien iedereen het wilde behandelen, veronderstel ik dat stemming ook wel positief zal zijn

De heer Slagmulder heeft het woord.

**Kristof Slagmulder (Vlaams Belang):** Voorzitter, collega's, ook wij vanuit het Vlaams Belang zullen dit voorstel van resolutie uiteraard steunen. Het is uiterst belangrijk dat de onaanvaardbare toestand in Catalonië aangekaart blijft worden. Ook vanuit dit parlement kunnen we daar onze bijdrage toe leveren. Het Vlaams Belang zal zich alleszins blijven inzetten voor het recht op zelfbeschikking van het Catalaanse volk.

Het is ook niet de eerste keer dat ons berichten bereiken vanuit Catalonië over dergelijke schandalige praktijken. Catalaanse politici werden al in de cel gegooid voor het organiseren van een onafhankelijkheidsreferendum. Regeringsleiders werden uit hun ambt ontzet als gevolg van zogenaamde ongehoorzaamheid. En nu is er zelfs ook sprake van mogelijke betrokkenheid van de Spaanse geheime

dienst bij de islamitische aanslagen in Catalonië in 2017. De Spaanse geheime diensten zouden volgens onderzoek op de hoogte zijn geweest van een geplande aanslag maar niet hebben ingegrepen omdat dit de aandacht van het Catalaanse onafhankelijkheidsreferendum enkele weken later zou afleiden. De ware toedracht is onduidelijk, maar het is alvast wel duidelijk dat noch het Spaans parket, noch de Spaanse regering het onderzoek wil voeren.

We betreuren het ook enorm dat de Vlaamse minister-president, de heer Jambon, de Spaanse autoriteiten hier niet over wil aanspreken, want er viel helaas ook een Vlaams slachtoffer te betreuren. Dit is nochtans wel een eis van de N-VA aan de Federale Regering, waar de N-VA in de oppositie zit. En nu blijkt ook dat een volksvertegenwoordiger uit het Catalaanse parlement zou moeten worden verwijderd omdat hij ochot een geel lintje heeft uitgehangen aan zijn kantoor in het stadhuis in Lleida. Blijkbaar is dat in Spanje al voldoende om te worden gestraft.

Collega's, Catalonië maakt deel uit van de Europese Unie, die elke keer opnieuw de andere kant opkijkt wanneer fundamentele rechten worden geschonden in Catalonië. Een groot contrast met de focus die vaak op Oost-Europa wordt gelegd. We hopen dan ook dat de Europese Commissie de vraag die in het voorstel van resolutie wordt gesteld, zal inwilligen en de zaak verder zal onderzoeken.

We hopen trouwens ook dat de Vlaamse Regering zich zal engageren om extra druk uit te oefenen. De Spaanse ambassadeur weigert nog steeds een onderhoud met de Vlaamse minister-president. Ik ga dus zelf een brief sturen naar de Spaanse ambassadeur om die situatie aan te kaarten. Maar ik hoop dat de collega's uit de andere fracties zich daarbij aansluiten en roep hen daartoe op, om samen een duidelijk signaal te geven dat dergelijke toestanden niet getolereerd mogen worden. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

**De voorzitter:** Collega Slagmulder, u moet wel begrijpen dat ik dit alleen doe als voorzitter. Ik zou dat altijd doen, voor alle duidelijkheid. Maar mijn naam staat er enkel op als voorzitter, omdat ik ook rechtstreeks ben aangeschreven door mijn collega-voorzitter, die hier trouwens twee maanden geleden op bezoek was. Ik denk ook dat het tweede punt dat we vragen aan de Europese Commissie, een veel sterker signaal is dan een resolutie aan onszelf te richten – dat is helemaal belachelijk – of om die gewoon aan de Vlaamse Regering te richten met de vraag om de Spaanse ambassadeur te convoceren. Ik denk dat het veel sterker is om dit aan de Europese Commissie te melden. Ik zal, als dit voorstel van resolutie goedgekeurd wordt, dit morgen melden aan Laura Borràs.

De heer Vanlouwe heeft het woord.

**Karl Vanlouwe (N-VA):** Voorzitter, collega's, uiteraard ondersteun ik dit zeer goede initiatief. Dit debat gaat namelijk niet over de Catalaanse strijd voor onafhankelijkheid of voor meer autonomie, die mijn fractie uiteraard ondersteunt. Maar dit debat gaat eigenlijk over de rechtsstaat. Dit gaat over een democratische waarde en dit gaat over politieke rechten en vrijheden binnen de Europese Unie, niet over een situatie of een positie van deze rechten in China, in het Midden-Oosten of in het Afrikaans continent. Het gaat wel degelijk over de naleving, of eerder het gebrek ervan, van politieke en burgerlijke rechten binnen een lidstaat van de Europese Unie, een project van gedeelde waarden waartoe ook wij behoren.

Want in Spanje worden steeds opnieuw die fundamentele rechten geschonden en miskend. Ik geef enkele voorbeelden uit een veel te lange lijst. Democratisch verkozen politici werden veroordeeld tot meerdere jaren cel – negen tot dertien jaar – enkel en alleen omdat zij hun programma op democratische weg proberen



uit te voeren. Er werd hun gratie verleend, maar wel op voorwaarde dat zij hun politiek engagement zouden stopzetten. Politici worden uit hun politieke en burgerrechten ontzet en het wordt hen dus onmogelijk gemaakt om nog aan politiek te doen. Er worden zelfs eigendommen in beslag genomen en zij worden politiek en financieel kapotgemaakt. In Catalonië worden referenda over legitieme eisen onmogelijk gemaakt door Spaans politiegeweld van de Guardia Civil. Er wordt een onophoudelijke inquisitie gevoerd door de Spaanse justitie en zelfs voor het Europees Hof voor de Rechten van de Mens tegen Catalaanse politici, die hun land ontvlucht zijn en hier als politieke vluchtelingen verblijven.

En nu opnieuw dreigt een democratisch verkozen parlamentslid met een linkse maar nationalistische overtuiging wegens zijn symbolische steun aan eerder veroordeelde politici tijdelijk uit zijn rechten te worden ontzet als parlamentslid en in de onmogelijkheid gesteld om zijn politiek mandaat uit te oefenen. Waarom? Wat wordt er hem verweten? Geen misdrijf, geen diefstal, maar het ophangen van een geel lintje, zoals ik er nu zelf ook een draag. Het is een onschuldig symbool tegen het opsluiten van verkozen politici binnen de Europese Unie en het opsluiten van activisten voor hun democratische overtuiging, een symbool gedragen door vele Catalanen in solidariteit met hun politici en activisten, opgesloten wegens hun mening binnen de Europese Unie.

Het is duidelijk dat de bezorgdheden uit onze resoluties van 2017 en 2019 aangaande de situatie in Catalonië nu nog steeds actueel zijn. Wij delen dan ook het protest van de Catalaanse parlamentsvoorzitter en steunen ook dit protest, voorzitter. Wij uiten onze bezorgdheid over deze schandalige schending van de rechten en de politieke rechten van een van onze collega's uit Catalonië.

Collega's, nogmaals: het gaat niet over China, het gaat niet over het Midden-Oosten, het gaat niet over Noord-Korea, Venezuela of het Afrikaans continent, waar er toch heel wat vragen te stellen zijn over democratie, mensenrechten en de rechtsstaat. Het gaat over een lidstaat binnen de Europese Unie. En toch blijft de Europese Commissie oorverdovend stil. Niets horen wij ervan. Een debat in het Europees Parlement is er zelfs onmogelijk. En het is onze taak om dit te blijven veroordelen, en er aandacht voor te vragen, zodat dit parlamentslid, links en nationalistisch, zijn mandaat democratisch kan blijven uitoefenen.

Ten slotte kan de Europese Commissie niet blijven weggijken. Ze verliest haar geloofwaardigheid wanneer ze optreedt in bepaalde lidstaten of conflicten overal ter wereld, maar de Catalaanse discussie als een intern probleem blijft aanzien. En laat me nogmaals afsluiten met het gedicht van Martin Niemöller:

*Toen de nazi's de communisten arresteerden, heb ik gezwegen;  
ik was immers geen communist.  
Toen ze de sociaaldemocraten gevangenzetten, heb ik gezwegen;  
ik was immers geen sociaaldemocraat.  
Toen ze de syndicalisten kwamen halen, heb ik niet geprotesteerd;  
ik was immers geen syndicalist.  
Toen ze de Joden opsloten, heb ik niet geprotesteerd;  
ik was immers geen Jood.  
Toen ze de katholieken arresteerden, heb ik gezwegen;  
ik was immers geen katholiek.  
Toen ze mij kwamen halen  
was er niemand meer, die nog protesteren kon.*

Laten we daarom vandaag opnieuw dit heel krachtig veroordelen. Ik dank u.

**De voorzitter:** Ik ga natuurlijk niet tegenspreken wat collega Vanlouwe allemaal heeft gezegd, maar dit voorstel van resolutie gaat enkel over wat de parlamentsvoorzitter van Catalonië mij gevraagd heeft, voor alle duidelijkheid. Ik vind het

wel belangrijk om dat nog eens te benadrukken. We willen mee de situatie aanklaarten van parlamentslid Pau Juvillà. Als er geen uitspraak is van het hoogste gerechtshof in een land, dan ben je niet veroordeeld.

Zij vraagt mij als parlamentsvoorzitter van het Catalaans parlement uitdrukkelijke steun. Ik geef die. We vragen aan de Europese Commissie om enkele zaken te doen, maar dit gaat concreet over dit geval. Dat neemt niet weg dat wat collega Vanlouwe heeft gezegd, ook correct en waar is. Maar daar gaat dit voorstel van resolutie niet over.

De heer Aerts heeft het woord.

**Staf Aerts (Groen):** Over de inhoud van de rechtszaak gaan we ons niet uitspreken. Er zijn al heel wat debatten geweest, ook hier, over symbool en neutraliteit in een stadhuis of in een gemeentehuis, zonder in de ene of andere richting daar een mening over te vellen. Daar hoeven we het nu niet over te hebben.

Maar het is wel nodig dat we dit hier aanklaarten, want het staat buiten kijf dat de politieke rechten van Pau Juvillà moeten worden gerespecteerd. Zolang er geen definitieve uitspraak is, is het inderdaad evident dat parlamentsleden hun democratische rol in alle vrijheid moeten kunnen spelen. Dat is cruciaal in een goedwerkende democratie. Voorzitter, om die reden zullen wij dan ook met veel plezier dit voorstel van resolutie mee goedkeuren.

**De voorzitter:** Bedankt. Dat is ook exact wat collega Borràs vraagt: dat er eigenlijk een uitspraak moet zijn van het Supreme Court.

Mevrouw Goeman heeft het woord.

**Hannelore Goeman (Vooruit):** Ik ga niet onder stoelen of banken steken dat ik het ietwat ongemakkelijk vind om ons hier in allerijl uit te spreken over wat toch echt een complexe zaak is, die bovendien ook de hele tijd blijft evolueren. Zo komt bijvoorbeeld het feit dat het Catalaanse parlement intussen blijkbaar al zijn activiteiten sowieso heeft opgeschort, niet aan bod in dit voorstel van resolutie, als ik mij niet vergis.

Ik heb natuurlijk het voorstel met aandacht gelezen, en we steunen, net als onze Catalaanse zusterpartij trouwens, de oproep om de uitvoering van de beslissing tot schorsing van de heer Juvillà op te schorten tot het hoger beroep is behandeld. Ik wil daar nog aan toevoegen, maar daar is ook al aan gerefereerd, dat we in het Vlaams Parlement in het verleden al verschillende keren onze bezorgdheid hebben geuit over juridische gevolgen die worden gegeven aan de politieke activiteiten van Catalaanse politici.

Ons standpunt is duidelijk, en dat is ook altijd hetzelfde geweest. Het politieke moet politiek worden opgelost. Ik denk dat we hier in een land als België als geen ander weten dat er eigenlijk geen substituut is voor politieke dialoog om op een volwassen en vreedzame manier om te gaan met politieke verzuchtingen, ook rond soevereiniteit. En wij zijn er dus echt van overtuigd dat er alleen een politieke oplossing kan zijn voor de Catalaanse zaak, om die Catalaanse zaak te pacificeren.

Nu, het mag duidelijk zijn voor ons dat er maar één mogelijke partner is om tot die oplossing te komen. Dat is de Partido Socialista Obrero Español (PSOE). Het zijn de socialisten die in Spanje en in Catalonië tot die oplossing willen en kunnen komen, daar waar wat ons betreft de vorige conservatieve regering het conflict eigenlijk alleen maar heeft opgepookt. Wij hopen nu dat die oplossing er inderdaad zo snel mogelijk komt.

**De voorzitter:** Vraagt nog iemand het woord? (Neen)

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

**ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, wat betreft het voorzien van een strafverzwaring – 960 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2**

**Artikelsgewijze stemming**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 1 tot en met 8.

*Stemming nr. 1*

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
111 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 1 tot en met 8 aan.

**Hoofdelijke stemming**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

*Stemming nr. 2*

Ziehier het resultaat:

112 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
112 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 10, 12, 13 en 14 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie – 1050 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2**

**Artikelsgewijze stemming**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 1 tot en met 6.

*Stemming nr. 3*

Ziehier het resultaat:

118 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
93 leden hebben ja geantwoord;  
22 leden hebben neen geantwoord;  
3 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 1 tot en met 6 aan.

### Hoofdelijke stemming

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

*Stemming nr. 4*

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
93 leden hebben ja geantwoord;  
21 leden hebben neen geantwoord;  
3 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 en de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016, wat betreft het inschrijvingsrecht in het gewoon onderwijs buiten het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en de regelgeving over het LOP en de CLR – 1054 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3**

### Artikelsgewijze stemmings

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 1 tot en met 11.

*Stemming nr. 5*

Ziehier het resultaat:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
65 leden hebben ja geantwoord;  
29 leden hebben neen geantwoord;  
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 1 tot en met 11 aan.

De redenen voor onthouding zijn duidelijk aan bod gekomen tijdens het debat, neem ik aan? (*Instemming*)

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 1, van Arnout Coel, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht, Annabel Tavernier, Hilâl Yalçın en Koen Daniëls, op artikel 12.

*Stemming nr. 6*

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
92 leden hebben ja geantwoord;  
3 leden hebben neen geantwoord;  
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het aldus geamendeerde artikel 12.

*Stemming nr. 7*

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
66 leden hebben ja geantwoord;  
29 leden hebben neen geantwoord;  
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 12 aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 13 tot en met 18.

*Stemming nr. 8*

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
66 leden hebben ja geantwoord;  
29 leden hebben neen geantwoord;  
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 13 tot en met 18 aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 2, van Arnout Coel, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht, Annabel Tavernier, Hilâl Yalçın en Koen Daniëls, op artikel 19.

*Stemming nr. 9*

Ziehier het resultaat:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
113 leden hebben ja geantwoord;  
3 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 3, van Arnout Coel, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht, Annabel Tavernier, Hilâl Yalçın en Koen Daniëls, op artikel 19.

*Stemming nr. 10*

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
114 leden hebben ja geantwoord;  
3 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het aldus geamendeerde artikel 19.

*Stemming nr. 11*

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
66 leden hebben ja geantwoord;  
29 leden hebben neen geantwoord;  
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 19 aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 20 tot en met 36.

*Stemming nr. 12*

Ziehier het resultaat:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
65 leden hebben ja geantwoord;  
29 leden hebben neen geantwoord;  
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 20 tot en met 36 aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 4, van Arnout Coel, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht, Annabel Tavernier, Hilâl Yalçın en Koen Daniëls, op artikel 37.

*Stemming nr. 13*

Ziehier het resultaat:

118 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
115 leden hebben ja geantwoord;  
3 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 5, van Arnout Coel, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht, Annabel Tavernier, Hilâl Yalçın en Koen Daniëls, op artikel 37.

*Stemming nr. 14*

Ziehier het resultaat:

118 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
115 leden hebben ja geantwoord;  
3 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het aldus geamendeerde artikel 37.

*Stemming nr. 15*

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
67 leden hebben ja geantwoord;  
28 leden hebben neen geantwoord;  
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 37 aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 38 tot en met 60.

*Stemming nr. 16*

Ziehier het resultaat:

118 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
67 leden hebben ja geantwoord;  
29 leden hebben neen geantwoord;  
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 38 tot en met 60 aan.

**Hoofdelijke stemming**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

*Stemming nr. 17*

Ziehier het resultaat:

118 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
67 leden hebben ja geantwoord;  
29 leden hebben neen geantwoord;  
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**VOORSTEL VAN DECREET van Maaike De Rudder, Katja Verheyen, Freya Saeys, Elke Sleurs, Katrien Schryvers en Koen Daniëls tot wijziging van het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie, wat de gegevensdeling met het OCMW en de samenwerking met de kraamklinieken betreft**  
**– 870 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3**

**Artikelsgewijze stemming**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 1 tot en met 4.

*Stemming nr. 18*

Ziehier het resultaat:

118 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
118 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 1 tot en met 4 aan.

### **Hoofdelijke stemming**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

*Stemming nr. 19*

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
117 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**VOORSTEL VAN DECREET van Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht, Karolien Grosemans, Hilâl Yalçın en Annabel Tavernier tot het nemen van dringende maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (IX)  
– 1117 (2021-2022) – Nr. 1**

### **Artikelsgewijze stemming**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 1 tot en met 64.

*Stemming nr. 20*

Ziehier het resultaat:

118 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
89 leden hebben ja geantwoord;  
29 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 1 tot en met 64 aan.

### **Hoofdelijke stemming**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

*Stemming nr. 21*

Ziehier het resultaat:

118 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
89 leden hebben ja geantwoord;  
29 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.



**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Liesbeth Homans over het waarborgen van de democratische en politieke rechten van de leden van het Catalaanse parlement  
– 1120 (2021-2022) – Nr. 1**

**Hoofdelijke stemming**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

*Stemming nr. 22*

Ziehier het resultaat:

118 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
118 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Europese Commissie worden overgezonden.

**REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN**

**De voorzitter:** Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 9 februari 2022 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

*– De vergadering wordt gesloten om 21.11 uur.*



**BIJLAGEN**

## **Aanwezigheden**

### Aanwezig

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hanes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Bart Van Hulle, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

### Afwezig met kennisgeving

Annick De Ridder, Bart De Wever: ambtsverplichtingen;

Tom De Meester, Sihame El Kaouakibi, Stefaan Sintobin, Tine Van den Brande: gezondheidsredenen.

## **Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**

### Stemming nr. 1:

#### JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hanes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn

Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandepuut, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

Stemming nr. 2:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandepuut, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

Stemming nr. 3:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel

Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder, Klaas Slotmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele

Stemming nr. 4:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder, Klaas Slotmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

## ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele

Stemming nr. 5:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Maxim Veys

## ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder, Klaas Slotmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr. 6:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia

Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

NEEN-stemmen:

Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr. 7:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters



## Stemming nr. 8:

## JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

## NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

## ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

## Stemming nr. 9:

## JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloopmans, Sarah Smeyers, Chris

Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

NEEN-stemmen:

Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele

Stemming nr. 10:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

NEEN-stemmen:

Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele

Stemming nr. 11:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius

Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder, Klaas Slotmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr. 12:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Maxim Veys

## ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

## Stemming nr. 13:

## JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

## NEEN-stemmen:

Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele

## Stemming nr. 14:

## JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors,

Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

NEEN-stemmen:

Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele

Stemming nr. 15:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçin

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Els Robeyns, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneekhout, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

## Stemming nr. 16:

## JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

## NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Maxim Veys

## ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

## Stemming nr. 17:

## JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

## NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneekhout, Maxim Veys

## ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

## Stemming nr. 18:

## JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

## Stemming nr. 19:

## JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck,

Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobbac, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandepuut, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

Stemming nr. 20:

JA-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandepuut, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobbac, Freya Van den Bossche, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Maxim Veys



## Stemming nr. 21:

## JA-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

## ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

## Stemming nr. 22:

## JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke

Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın